

Internetconsultatie IAK

1. Wat is de aanleiding?

Uit de Erfgoedwet (art. 5.1) volgt dat eenieder die een archeologische opgraving wil doen over een certificaat moet beschikken. In het Besluit Erfgoedwet archeologie (BEa) zijn vier uitzonderingen hierop neergelegd. Dit wijzigingsbesluit voegt daar drie uitzonderingen aan toe. Hierdoor is tevens aanpassing van een van de vier bestaande uitzonderingen gewenst. Toegevoegd worden voorwaardelijke uitzonderingen op het opgravingsverbod (en daarmee de certificeringsplicht) voor:

- a) verenigingen voor vrijwilligers in de onderwaterarcheologie;
- b) werkzaamheden die noodzakelijk zijn voor het kunnen verkrijgen van een opgravingscertificaat;
- c) opgravingen onder verantwoordelijkheid van de Minister van Defensie.

De bestaande uitzondering voor verenigingen voor vrijwilligers in de archeologie wordt gewijzigd wat betreft de Noordzee (d).

Aanleiding a)

Met de inwerkingtreding van de Erfgoedwet per 1 juli 2016 is, met het oog op handhaafbaarheid, het opgravingsverbod onder water aangescherpt. Om het mogelijk te maken dat verenigingen van vrijwilligers in de onderwaterarcheologie een bijdrage aan de erfgoedzorg leveren, worden zij onder bepaalde voorwaarden en voor een aantal kleinere handelingen uitgezonderd van de plicht om over een opgravingscertificaat te beschikken.

Aanleiding b)

Met de inwerkingtreding van de Erfgoedwet per 1 juli 2016 is het vergunningstelsel voor het doen van archeologische opgravingen vervangen door een certificeringsstelsel. Om een opgravingscertificaat te verkrijgen moeten organisaties aan een certificerende instelling aantonen dat zij op professionele wijze een opgraving kunnen verrichten. Echter, conform het opgravingsverbod kunnen zij geen opgravingen uitvoeren, want om te mogen opgraven is een opgravingscertificaat vereist. Dat maakt het voor nieuwe bedrijven onmogelijk om tot de markt toe te treden. Dit is onwenselijk, omdat dit ingaat tegen de Europese Dienstenrichtlijn en omdat het niet in het belang is van een goede archeologische monumentenzorg als er geen nieuwe spelers kunnen toetreden.

Aanleiding c)

In de Erfgoedwet en het Besluit Erfgoedwet archeologie is geen rekening gehouden met de bergingsactiviteiten van de Minister van Defensie ten aanzien van militaire vliegtuigen, slachtoffers uit de Tweede Wereldoorlog en niet-gesprongen explosieven. Deze werkzaamheden zijn te kwalificeren als opgravingen als bedoeld in artikel 5.1 van de Erfgoedwet en worden met dit wijzigingsbesluit onder voorwaarden uitgezonderd van het opgravingsverbod. Het belang van archeologie bij vliegtuigbergingen zal worden meegewogen met behulp van een protocol voor het archeologisch waarden van deze vindplaatsen en het opstellen van het advies aan het bevoegd gezag voor de omgang hiermee. Tevens wordt de archeologische informatie geborgd door middel van een melding van het ministerie van Defensie, alsmede het toesturen van het bergingsrapport aan de Minister van OCW.

Aanleiding d)

Aangezien de activiteiten van vrijwilligers in de onderwaterarcheologie met dit besluit via een ontheffing worden gereguleerd (zie a)), zou de situatie ontstaan van twee elkaar overlappende regimes: een ontheffing voor kleinere werkzaamheden en een voorwaardelijke vrijstelling voor opgravingen van vindplaatsen onder water. Aangezien het opgraven van hele vindplaatsen (lees: wrakken) door vrijwilligers op de Noordzee eigenlijk nooit voorkomt, schrapt dit besluit de vrijstelling voor vrijwilligers op de Noordzee (niet gemeentelijk ingedeeld gebied). Vrijwilligers kunnen voor activiteiten op de Noordzee gebruik maken van de mogelijkheid tot het aanvragen van een ontheffing. Dit sluit beter aan bij de praktijk zoals die met dit wijzigingsbesluit wordt beoogd.

2. Wie zijn betrokken?

- a) Verenigingen voor vrijwilligers in de archeologie, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed, gemeenten, provincies, Rijkswaterstaat en de Kustwacht.
- b) Stichting Infrastructuur Kwaliteit Bodem, Raad voor de Accreditatie, Centraal College van Deskundigen in de Archeologie, certificerende instellingen, Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed en archeologische bedrijven en diensten.
- c) Stafofficier vliegtuigbergingen, Explosieven Opruimingsdienst, Bergings- en Identificatiedienst Koninklijke Landmacht, Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, gemeenten en provincies en archeologische bedrijven en diensten.
- d) Verenigingen voor vrijwilligers in de archeologie en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

3. Wat is het probleem?

Uit de Erfgoedwet (art. 5.1) volgt dat eenieder die een archeologische opgraving wil doen over een certificaat moet beschikken. Dit besluit wijzigt een aantal zaken in het Besluit Erfgoedwet archeologie (BEa) met betrekking tot uitzonderingen hierop. In Hoofdstuk 2 van het BEa zijn reeds vier uitzonderingen neergelegd. Dit besluit voegt daar drie uitzonderingen aan toe. Zie verder onder "aanleiding".

4. Wat is het doel?

Met de aanpassingen in het Besluit Erfgoedwet archeologie wordt beoogd om

- a) het mogelijk te maken dat sportduikers, als vrijwilligers in de onderwaterarcheologie, een bijdrage leveren aan de archeologische monumentenzorg en om zo het draagvlak onder hen voor een zorgvuldige en respectvolle omgang met het cultureel erfgoed onder water te vergroten;
- b) het mogelijk te maken dat ook nieuwe organisaties kunnen toetreden tot het archeologisch bestel, waarmee bijgedragen wordt aan een goede werking van het certificeringsstelsel in de archeologie, conform de Europese Dienstenrichtlijn;
- c) de opgravingen die onder verantwoordelijkheid van de Minister van Defensie worden uitgevoerd te voorzien van een adequate juridische basis in het stelsel van de Erfgoedwet; tevens wordt het belang van archeologie bij vliegtuigbergingen meegewogen met behulp van een protocol voor het archeologisch waarden en een advies aan het bevoegd gezag voor de omgang hiermee, en wordt de archeologische informatie bij vliegtuigbergingen geborgd;
- d) het huidige vrijstellingsregime voor verenigingen voor vrijwilligers in de archeologie buiten gemeentelijk ingedeeld gebied in lijn te brengen met de nieuwe uitzondering onder a).

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Conform de Erfgoedwet is de minister van OCW (stelsel)verantwoordelijk voor een goede erfgoedzorg. De in dit wijzigingsbesluit opgenomen uitzonderingen dragen hier aan bij door de inzet van vrijwilligers mogelijk te maken daar waar dat gewenst is, door een goede werking van het certificeringsstelsel te waarborgen en door de opgravingen die onder verantwoordelijkheid van de Minister van Defensie worden uitgevoerd te voorzien van een adequate juridische basis, en tevens de archeologische aspecten van vliegtuigbergingen te borgen..

6. Wat is het beste instrument?

- a) Op basis van een drietal in 2015 uitgevoerde pilots is geconcludeerd dat voor verenigingen van vrijwilligers in de onderwaterarcheologie maatwerkafspraken de voorkeur hebben boven een meer generieke uitzondering (zoals die bijvoorbeeld voor metaaldetectie geldt). Dit heeft te maken met de grote verschillen tussen de vindplaatsen, maar ook met de verschillen die er bestaan tussen de groepen vrijwilligers. Vandaar dat hier is gekozen voor het instrument van ontheffing en niet voor een

(generieke) vrijstelling.

- b) Voor organisaties die een opgraving uitvoeren in het kader van het verkrijgen van een opgravingscertificaat is, gezien de inbedding in het certificeringsproces, geen maatwerk vereist en kan dus het instrument vrijstelling worden benut. Hier worden wel enkele voorwaarden aan verbonden.
- c) Voor opgravingen die plaatsvinden onder verantwoordelijkheid van de Minister van Defensie wordt van tevoren onder meer een archeologische waardering gevraagd. Daarom kan hier met een vrijstelling worden volstaan.
- d) Met dit wijzigingsbesluit is de bestaande voorwaardelijke vrijstelling voor vrijwilligers om archeologisch onderzoek te verrichten beperkt tot gemeentelijk ingedeeld gebied. Hiermee is de vrijstelling voor de Noordzee vervallen (en vervangen door de ontheffing onder a).

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

- a) Het belangrijkste gevolg van de ontheffing voor verenigingen van vrijwilligers in de onderwaterarcheologie is dat deze verenigingen een aanvraag moeten doen. Hier zullen tijd en inspanning mee gemoeid zijn, maar deze zal veel geringer zijn dan wanneer ook van deze groep een certificaat vereist zou worden. Het voorstel is tot stand gekomen in nauw overleg met de koepels van de vrijwilligers in de onderwaterarcheologie.
- b) Het uitzonderen van werkzaamheden ten behoeve van het verkrijgen van een certificaat heeft geen gevolgen voor de regeldruk.
- c) Het toevoegen van de vrijstelling voor vliegtuigbergingen door Defensie heeft geen gevolgen voor de regeldruk.
- d) Het aanpassen van de bestaande vrijstelling voor vrijwilligers in de archeologie heeft geen gevolgen voor de regeldruk.

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: maandag 20 december 2021 17:11
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Geachte relatie,

Graag maak ik u attent op de openstelling van de internetconsultatie van het wijzigingsbesluit erfgoedwet archeologie: <https://www.internetconsultatie.nl/archeologiebesluit>. Vanaf heden tot 1 februari 2022 bent u in de gelegenheid hierop te reageren.

Uit de Erfgoedwet (art. 5.1) volgt dat eenieder die een archeologische opgraving wil doen over een certificaat moet beschikken. In het Besluit Erfgoedwet archeologie (BEa) zijn vier uitzonderingen hierop neergelegd. Dit wijzigingsbesluit voegt daar drie uitzonderingen aan toe. Toegevoegd worden voorwaardelijke uitzonderingen op het opgravingsverbod (en daarmee de certificeringsplicht) voor:

- verenigingen voor vrijwilligers in de onderwaterarcheologie;
- werkzaamheden die noodzakelijk zijn voor het kunnen verkrijgen van een opgravingscertificaat;
- opgravingen onder verantwoordelijkheid van de Minister van Defensie.

De wijzigingen zijn opgesteld in samenspraak met vele betrokkenen. Mocht u desalniettemin zaken in het voorgestelde wijzigingsbesluit zien die in het belang van een goede werking van het besluit zouden moeten worden aangepast, dan horen wij dat uiteraard graag.

Tot slot maak ik graag van de gelegenheid gebruik om u allen heel prettige feestdagen te wensen en een goed en gezond 2022.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

5.1/2.e
5.1/2.e
Directie Erfgoed en Kunsten van het ministerie van OCW
Rijnstraat 50
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
+31 6 5.1/2.e
5.1/2.e @minocw.nl

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: dinsdag 21 december 2021 12:06
Aan: 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Status wijziging consultatie Wijziging Besluit Erfgoedwet archeologie
Bijlagen: Nieuwsbericht internetconsultatie BeA^{5.1/2.e}.docx

Dag allen,

Bijgaand mijn opmerkingen.

Op de vierde wijziging zou ik geen nadruk leggen. Deze vloeit voort uit de eerste. Heb ik in mijn mail ook weggelaten.

De regeling en protocol worden NIET in internetconsultatie gebracht. Uiteraard stemmen we ze wel af met de betrokkenen.

Groet,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e @cultureelerfgoed.nl>
Verzonden: dinsdag 21 december 2021 11:39
Aan: 5.1/2.e @cultureelerfgoed.nl>
CC: 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e @cultureelerfgoed.nl>
Onderwerp: Re: Status wijziging consultatie Wijziging Besluit Erfgoedwet archeologie

Hoi 5.1/2.e

Mooi, helder bericht, ik mis nog 2 dingen:

- 1: er is nog een 4e wijziging, namelijk dat de bestaande vrijstelling op de Noordzee voor vrijwilligers verval.
 2. Specifiek voor de vrijwilligers: de regels die gelden voor het aanvragen van de ontheffing (en ook de regels voor het afwijzen, wijzigen en intrekken van de ontheffing) worden in een aparte regeling nader uitgewerkt. Deze vormen geen onderdeel van de huidige consultatie, maar zullen in een later stadium ook via internetconsultatie (@ 5.1/2.e dat klopt toch?, kunnen we begin volgend jaar alvast noemen?) worden voorgelegd.
- Voor vliegtuigbergingen komt er nog een protocol, ik weet alleen niet zeker of dat ook in de regeling komt of niet. Zo ja dan geldt daar het zelfde voor.

Groeten 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 21 dec. 2021 om 10:42 heeft 5.1/2.e
 <5.1/2.e @cultureelerfgoed.nl> het volgende geschreven:

Beste allen,

Bijgaand het concept nieuwsbericht. We kunnen het eventueel ook in het afstemmingsoverleg bekijken?

5.1/2.e laat maar weten of het je lukt om mee te lezen vandaag (vakantie houden is ook heel fijn...!)

Groet!

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e @minocw.nl>

Verzonden: maandag 20 december 2021 17:09

Aan: 5.1/2.e @cultureelerfgoed.nl>

CC: 5.1/2.e @cultureelerfgoed.nl>; 5.1/2.e

@cultureelerfgoed.nl>

Onderwerp: RE: Status wijziging consultatie Wijziging Besluit Erfgoedwet archeologie

OK. Ik verstuur de mail aan de relaties nu vast als je het goed vind. Wie geabonneerd is op allerts van de internetconsultaties kan hem al vinden namelijk.

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e @cultureelerfgoed.nl>

Verzonden: maandag 20 december 2021 17:05

Aan: 5.1/2.e @minocw.nl>

CC: 5.1/2.e @cultureelerfgoed.nl>; 5.1/2.e

@cultureelerfgoed.nl>

Onderwerp: Re: Status wijziging consultatie Wijziging Besluit Erfgoedwet archeologie

Ik zorg dat jullie morgenochtend een conceptbericht in jullie mailbox hebben :)

Groet,

5.1/2.e

Op 20 dec. 2021 om 16:13 heeft 5.1/2.e @minocw.nl> het volgende geschreven:

Inmiddels staat ook de juiste versie online.

Ik ben nog op zoek naar de maillijst die 5.1/2.e heeft gebruikt voor het verzenden van de adviesaanvraag.

@5.1/2.e, weet jij die te vinden?

Groet,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e

Verzonden: maandag 20 december 2021 15:52

Aan: 5.1/2.e cultureelerfgoed.nl>; 5.1/2.e

@cultureelerfgoed.nl>; 5.1/2.e

5.1/2.e @cultureelerfgoed.nl>

Onderwerp: FW: Status wijziging consultatie Wijziging Besluit Erfgoedwet archeologie

Dag allen,

Hij staat online! Ik zie echter dat niet de juiste versie van het IAK vragen document er bij staat. Daar probeer ik nog iets aan te doen.

Wat hebben jullie al klaar staan?

Groet,

5.1/2 e

Van: [redacted]@internetconsultatie.nl>

Verzonden: maandag 20 december 2021 15:17

Aan: 5.1/2 e [redacted]@minocw.nl>

Onderwerp: Status wijziging consultatie Wijziging Besluit Erfgoedwet archeologie

Internetconsultatie, status gewijzigd

De status van de consultatie "Wijziging Besluit Erfgoedwet archeologie" is gewijzigd. Nieuwe status is: Actief.

U kunt de consultatie bekijken op <https://www.internetconsultatie.nl/archeologiebesluit>.

Met vriendelijke groet,

Beheer website www.internetconsultatie.nl

Disclaimer

U heeft dit bericht ontvangen omdat u beheerder bent op www.internetconsultatie.nl.

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: vrijdag 7 januari 2022 16:01
Aan: 'Remy Luttik'
Onderwerp: RE: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Beste Remy,

Jij en de jouwen ook een heel goed en gezond 2022 gewenst!

Meer informatie over de adviesrol van de Raad van State kun je hier vinden:
https://www.parlement.com/id/vk0wkwkixeu/advies_raad_van_state

De procedure die AMvB's doorlopen (incl. eventuele voorhang) vind je hier:
https://www.parlement.com/id/vh8lnhrsd1rk/algemene_maatregel_van_bestuur_amvb. Voor deze AMvB schrijft de wet geen voorhang voor. De Kamer heeft hier ook niet om gevraagd.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: Remy Luttik 5.1/2.e @noordzeemaritiem.nl>
 Verzonden: woensdag 22 december 2021 19:59
 Aan: 5.1/2.e @minocw.nl>
 Onderwerp: RE: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag 5.1/2.e

Dank voor het attenderen op de internetconsultatie m.b.t. het wijzigingsbesluit erfgoedwet archeologie.

Zoals je wel zult begrijpen ben ik van mening dat dit wijzigingsbesluit, mocht dit voorstel in werking treden, het einde van onderwaterarcheologie in Nederland zal betekenen. Uiteraard zal ik een reactie hierop indienen, al ben ik er niet van overtuigd dat het enigszins zal leiden tot het schrappen van een aantal voorstellen in het wijzigingsbesluit.

In jouw presentatie gaf je aan dat de inbreng via de internetconsultatie verwerkt zal worden in februari, waarna de resultaten via de ministerraad naar de Raad van State gaan voor advies. De volgende stap zou zijn dat het advies van de Raad van State verwerkt wordt in de AMvB en dan via de ministerraad naar de Koning gaat voor bekrachtiging. Het proces bij de Raad van State is mij niet helemaal duidelijk en hopelijk kun jij dit verduidelijken voor mij:
 Het is mij niet duidelijk of het wijzigingsbesluit erfgoedwet archeologie door de Tweede en Eerste Kamer heen gaat.

Het antwoord heeft geen haast, maar het zou fijn zijn om voor eind januari 2022 een inhoudelijke reactie hierop te ontvangen. Mocht je niet willen reageren, laat me dit dan a.u.b. zo snel mogelijk weten.

Ondanks alles wil ik jou en jouw familie toch hele prettige feestdagen en een goed en gezond 2022 toe wensen.

Met vriendelijke groet,

Remy

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1/2.e [redacted]@minocw.nl]

Verzonden: maandag 20 december 2021 17:11

Aan: 5.1/2.e [redacted]

Onderwerp: Internetconsultatie wijziging besluit erfgoedwet archeologie

Geachte relatie,

Graag maak ik u attent op de openstelling van de internetconsultatie van het wijzigingsbesluit erfgoedwet archeologie:

<https://www.internetconsultatie.nl/archeologiebesluit>. Vanaf heden tot 1 februari 2022 bent u in de gelegenheid hierop te reageren.

Uit de Erfgoedwet (art. 5.1) volgt dat eenieder die een archeologische opgraving wil doen over een certificaat moet beschikken. In het Besluit Erfgoedwet archeologie (BEa) zijn vier uitzonderingen hierop neergelegd. Dit wijzigingsbesluit voegt daar drie uitzonderingen aan toe. Toegevoegd worden voorwaardelijke uitzonderingen op het opgravingsverbod (en daarmee de certificeringsplicht) voor:

- * verenigingen voor vrijwilligers in de onderwaterarcheologie;
- * werkzaamheden die noodzakelijk zijn voor het kunnen verkrijgen van een opgravingscertificaat;
- * opgravingen onder verantwoordelijkheid van de Minister van Defensie.

De wijzigingen zijn opgesteld in samenspraak met vele betrokkenen. Mocht u desalniettemin zaken in het voorgestelde wijzigingsbesluit zien die in het belang van een goede werking van het besluit zouden moeten worden aangepast, dan horen wij dat uiteraard graag.

Tot slot maak ik graag van de gelegenheid gebruik om u allen heel prettige feestdagen te wensen en een goed en gezond 2022.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e [redacted]

5.1/2.e [redacted]

Directie Erfgoed en Kunsten van het ministerie van OCW Rijnstraat 50 Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

+31 6 5.1/2.e [redacted]

5.1/2.e [redacted]@minocw.nl<mailto:5.1/2.e [redacted]@minocw.nl>

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: zondag 16 januari 2022 21:17
Aan: 5.1/2.e; 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Internetconsulatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Beste 5.1/2.e,

Veel dank voor deze technische aanwijzingen. We gaan er ons voordeel mee doen!

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e@gmail.com>
Verzonden: dinsdag 11 januari 2022 15:48
Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e@gmail.com>; 5.1/2.e @xs4all.nl
CC: 5.1/2.e @minocw.nl
Onderwerp: Re: Internetconsulatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Beste 5.1/2.e

Ik heb op jouw verzoek gekeken naar de tekst van het Besluit tot wijziging van het Besluit Erfgoedwet archeologie in verband met het toevoegen van uitzonderingen op het opgravingsverbod en enkele andere aspecten. Volgens mij zit dit besluit goed in elkaar. Ik kom uit wetgevingsoogpunt geen vreemde dingen tegen en ook inhoudelijk niet. Ik denk dat de mensen van de LWAOW uiteindelijk het beste kunnen bepalen of zij ermee uit de voeten kunnen.

Als ik de opstellers van het besluit zou kennen, zou ik ze informeel wijzen op:

- het ontbreken van een tweetal spaties (noot 6 (na het nootteken) en bladzijde 11, op een na laatste alinea aan het eind voor het haakje in plaats van de punt);
- het verkeerd gebruiken van een lidwoord (bladzijde 7, tweede alinea, wijzig "in het reeds" in "in de reeds" (toelichting: "zorgplicht" is niet onzijdig));
- het ten onrechte weglaten van een komma (bladzijde 2, artikel 2.5, tweede lid, tussen "eerste lid" en "en");
- het ten onrechte zetten van een punt voor het haakje (bladzijde 11, op een na laatste alinea); en ten slotte
- twee verschillende schrijfwijzen: "Koninklijk Besluit" (bladzijde 3, artikel III) en "koninklijk besluit" (bladzijde 13, artikel III); volgens Aanwijzing voor de regelgeving 4.21 Model inwerkingtredingsbepaling is de schrijfwijze met kleine letters de enige juiste.

Daarnaast zou ik ze ook vragen om de tweemaal onderaan bladzijde 8 gebruikte afkorting CI te verklaren. Ik vermoed dat die staat voor "certificerende instelling", maar volgens de toelichting bij Aanwijzing voor de regelgeving 4.50) moet een afkorting in de tekst altijd de eerste keer worden verklaard. Daar die afkorting ook niet in de Erfgoedwet staat, kun je daar niet op terugvallen.

Dit lijken misschien veel missers, maar het zijn slechts kleine details die aan de wettekst verder niets afdoen. Ik heb in mijn werkzame leven veel en veel ergere teksten gezien.

Met een hartelijke groet,

5.1/2.e

Op ma 10 jan. 2022 om 15:21 schreef 5.1/2.e 5.1/2.e@gmail.com>:

----- Forwarded message -----

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e@gmail.com>
Date: ma 10 jan. 2022 om 15:10
Subject: Fwd: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie
To: 5.1/2.e @awn-archeologie.nl>

Graag een spoedig reactie van jullie beiden

Dank en groet,

5.1/2.e

----- Forwarded message -----

Van: 5.1/2.e @gmail.com>
Date: ma 10 jan. 2022 om 15:09
Subject: Fwd: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie
To: Gajus Scheltema 5.1/2.e @awn-archeologie.nl>, 5.1/2.e @awn-archeologie.nl>, 5.1/2.e @awn-archeologie.nl>, 5.1/2.e @awn-archeologie.nl>, 5.1/2.e @gmail.com>, 5.1/2.e @awn-archeologie.nl>, 5.1/2.e @planet.nl>, Jeroen ter Brugge 5.1/2.e @awn-archeologie.nl>, harmenspreen 5.1/2.e @xs4all.nl>

stuk voor agenda 5.1/2.e

----- Forwarded message -----

Van: 5.1/2.e @minocw.nl>
Date: ma 20 dec. 2021 om 17:11
Subject: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie
To: 5.1/2.e @minocw.nl>

Geachte relatie,

Graag maak ik u attent op de openstelling van de internetconsultatie van het wijzigingsbesluit erfgoedwet archeologie: <https://www.internetconsultatie.nl/archeologiebesluit>. Vanaf heden tot 1 februari 2022 bent u in de gelegenheid hierop te reageren.

Uit de Erfgoedwet (art. 5.1) volgt dat eenieder die een archeologische opgraving wil doen over een certificaat moet beschikken. In het Besluit Erfgoedwet archeologie (BEa) zijn vier uitzonderingen hierop neergelegd. Dit wijzigingsbesluit voegt daar drie uitzonderingen aan toe. Toegevoegd worden voorwaardelijke uitzonderingen op het opgravingsverbod (en daarmee de certificeringsplicht) voor:

- verenigingen voor vrijwilligers in de onderwaterarcheologie;
- werkzaamheden die noodzakelijk zijn voor het kunnen verkrijgen van een opgravingscertificaat;
- opgravingen onder verantwoordelijkheid van de Minister van Defensie.

De wijzigingen zijn opgesteld in samenspraak met vele betrokkenen. Mocht u desalniettemin zaken in het voorgestelde wijzigingsbesluit zien die in het belang van een goede werking van het besluit zouden moeten worden aangepast, dan horen wij dat uiteraard graag.

5.1/2 e

5.1/2 e

5.1/2 e

Directie Erfgoed en Kunsten van het ministerie van OCW

Rijnstraat 50

Postbus 16375

2500 BJ Den Haag

+31 6 5.1/2 e

5.1/2 e @minocw.nl

--

5.1/2 e

1411GT, 48

T. 035-5.1/2 e

M.065.1/2 e

--

5.1/2 e

1411GT, 48

T. 035-5.1/2 e

M.065.1/2 e

--

5.1/2 e

1411GT, 48

T. 035^{5.1/2.e}

M.06^{5.1/2.e}

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: woensdag 19 januari 2022 09:29
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: 12248 - Conceptregeling Erfgoedwet archeologie241121.docx
Bijlagen: 12248 - Conceptregeling Erfgoedwet archeologie241121.docx

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: donderdag 20 januari 2022 11:29
Aan: 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e
Onderwerp: Check op regeldrukparagraaf_1407031_ontheffing amateurverenigingen.docx
Bijlagen: Stappenplan regeldrukparagraaf_1407031_ontheffing amateurverenigingen.docx

Hoi 5.1/2.e

Ik heb net met 5.1/2.e het regeldrukformulier afgemaakt en ervoor gezorgd dat de verwijzingen naar het wijzigingsbesluit kloppen.

Zou jij willen meelezen voordat we het insturen naar de dienstpostbus ATR? Er staat in het stuk een vraag aan je, maar ok graag je mening over de keuze die we hebben gemaakt om de feitelijke lastendruktoets door te schuiven naar de regeling.

Groet!

5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: vrijdag 21 januari 2022 14:37
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: FW: Internetconsultatie wijziging besluit erfgoedwet archeologie | actie nodig voor 27 januari
Bijlagen: 20220121 Brief Dijkgraaf - Internetconsultatie.pdf

5.1/2.e

Directie Erfgoed en Kunsten van het ministerie van OCW
 Rijnstraat 50
 Postbus 16375
 2500 BJ Den Haag
 +31 6 5.1/2.e
 5.1/2.e @minocw.nl

Van: Groot Reuvensoverleg
Verzonden: vrijdag 21 januari 2022 14:25
Aan: Groot Reuvensoverleg
Onderwerp: Internetconsultatie wijziging besluit erfgoedwet archeologie | actie nodig voor 27 januari

Beste deelnemers aan het Groot Reuvensoverleg,

Naar aanleiding van de mail van 5.1/2.e van 20 december 2021 (zie hieronder) is er door 5.1/2.e en 5.1/2.e een reactie opgesteld ten aanzien van het onderdeel bij de derde bullet, namelijk 'opgravingen onder verantwoordelijkheid van de Minister van Defensie'. Dit onderwerp stond al vaker op de agenda van de overleggen van het Groot Reuvensoverleg, en er is ook al eerder actie op ondernomen, onder meer door brieven richting een aantal gemeenten waar een vliegtuigberging aanstaande was.

We realiseren ons dat niet alle aan het GRO-deelnemende organisaties de brief kunnen of willen ondertekenen.
 Daarom het verzoek om **uiterlijk 27 januari 17:00 uur** te laten weten of jouw organisatie in de lijst van ondertekenaars mag worden opgenomen of niet.

Er komt geen GRO-reactie op de overige twee punten, maar vanzelfsprekend staat het eenieder van jullie vrij om hier zelf een reactie op te geven via de link in de mail van 5.1/2.e.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e

Groot REUVENSoverleg

5.1/2.e

www.reuensdagen.nl/groot-reuvensoverleg

06 – 5.1/2.e

Begin doorgestuurd bericht:

Van: '5.1/2.e [redacted]@minocw.nl>

Onderwerp: Internetconsultatie wijziging besluit erfgoedwet archeologie

Datum: 20 december 2021 om 17:11:01 CET

Aan: '5.1/2.e [redacted]@minocw.nl>

Geachte relatie,

Graag maak ik u attent op de openstelling van de internetconsultatie van het wijzigingsbesluit erfgoedwet archeologie: <https://www.internetconsultatie.nl/archeologiebesluit>. Vanaf heden tot 1 februari 2022 bent u in de gelegenheid hierop te reageren.

Uit de Erfgoedwet (art. 5.1) volgt dat eenieder die een archeologische opgraving wil doen over een certificaat moet beschikken. In het Besluit Erfgoedwet archeologie (BEa) zijn vier uitzonderingen hierop neergelegd. Dit wijzigingsbesluit voegt daar drie uitzonderingen aan toe. Toegevoegd worden voorwaardelijke uitzonderingen op het opgravingsverbod (en daarmee de certificeringsplicht) voor:

- verenigingen voor vrijwilligers in de onderwaterarcheologie;
- werkzaamheden die noodzakelijk zijn voor het kunnen verkrijgen van een opgravingscertificaat;
- opgravingen onder verantwoordelijkheid van de Minister van Defensie.

De wijzigingen zijn opgesteld in samenspraak met vele betrokkenen. Mocht u desalniettemin zaken in het voorgestelde wijzigingsbesluit zien die in het belang van een goede werking van het besluit zouden moeten worden aangepast, dan horen wij dat uiteraard graag.

Tot slot maak ik graag van de gelegenheid gebruik om u allen heel prettige feestdagen te wensen en een goed en gezond 2022.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e [redacted]

5.1/2.e [redacted]

Directie Erfgoed en Kunsten van het ministerie van OCW
Rijnstraat 50
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
+31 6 5.1/2.e [redacted]
5.1/2.e [redacted]@minocw.nl

groot REUVENS overleg

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. Dhr. Dr. R.H. Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Datum 27 januari 2022

Betreft Consultatie 'Wijziging Besluit Erfgoedwet archeologie'

Geachte heer Dijkgraaf, meneer de minister,

Middels deze brief reageren de leden van het Groot Reuvensoverleg op de consultatie 'Wijziging Besluit Erfgoedwet archeologie' (publicatiedatum 20-12-2021, code B9380.K-1).

Het Groot Reuvensoverleg is een verenigd platform voor de archeologie van Nederland.

Wij hebben het wijzigingsbesluit met interesse gelezen. In de bijlage bij deze brief gaan we in op één van de drie hoofdpunten van het besluit, namelijk de voorgestelde vrijstelling op het verbod van het doen van een opgraving die door de Minister van Defensie wordt verricht.

Onze reactie is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- De Erfgoedwet heeft ten doel een zorgvuldige omgang met erfgoed te borgen.
- Ook resten uit de Tweede Wereldoorlog kunnen beschouwd worden als erfgoed, zie de Kamerbrief Visie Erfgoed uit de Tweede Wereldoorlog, 5 november 2019. Uit deze brief blijkt dat aan het erfgoed van de Tweede Wereldoorlog, waaronder vliegtuigwrakken, vaak een grote maatschappelijke betekenis wordt toegekend. Derhalve dient bij bergingen door Defensie rekening te worden gehouden met deze maatschappelijke betekenis, waaronder ook het borgen van de archeologische en cultuurhistorische waarden die aan oorlogsresten kunnen worden toegekend.
- De maatschappelijke en verbindende waarde van erfgoed is in 2005 benadrukt door de Raad van Europa in het Verdrag van Faro. In Nederland faciliteert de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed maatschappelijke initiatieven vooruitlopend op ratificatie van dit verdrag.
- De borging van de archeologische en cultuurhistorische waarden van oorlogserfgoed behoort niet tot de taken en verantwoordelijkheden van Defensie.
- De zorgvuldige omgang met archeologisch erfgoed uit de oorlogsjaren vraagt om een deskundig oordeel.

Wij merken het volgende op

- De opsporings- en bergingsactiviteiten van Defensie kunnen naar de letter van de Erfgoedwet worden gezien als opgraving (cf. Artikel 5.1. Opgravingsverbod), maar zijn geen archeologisch onderzoek. Met het verlenen van een ontheffing van het opgravingsverbod aan Defensie, mag niet de indruk ontstaan dat de opsporings- en bergingsactiviteiten van Defensie archeologische onderzoeken zijn. Archeologisch onderzoek dient immers vraagstellingsgericht te zijn, op basis van archeologische methoden, door archeologische actoren en volgens voorgeschreven procedures.
- Het is opmerkelijk dat voor een specifiek type vindplaats door het Rijk een advies wordt gegeven aan de bevoegde overheid (meestal de gemeente). Dat gebeurt immers niet voor andere vindplaatstypen. We begrijpen dat deze werkwijze in dit specifieke geval nuttig kan zijn, maar benadrukken dat bij gemeenten met inhoudelijke expertise ook de gemeente zelf (de gemeentelijk archeoloog, beleidsadviseur archeologie of regioarcheoloog) gehoord wordt in de adviesfase. Voorkomen moet worden dat (de verantwoordelijk ambtenaar van) het bevoegd gezag wordt geconfronteerd met een Rijksadvies, dat mogelijk afwijkt van het gemeentelijk erfgoedbeleid. Het Rijksadvies over (vliegtuig)berging gaat richting de veiligheidsafdeling van de gemeente (lees: burgemeester en beleidsmedewerkers op het gebied van veiligheid), het archeologische selectiebesluit wordt voorbereid door de erfgoedwethouder (en de beleidsadviseurs archeologie). Dat kunnen bij een gemeente twee verschillende belangen zijn. Het is essentieel dat gemeenten de volledige vrijheid wordt gegeven om hierin hun eigen belangenafweging te maken.

Vanzelfsprekend zijn wij bereid onderstaande wijzigingsvoorstellen mondeling of schriftelijk toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Chrystel Brandenburgh
Voorzitter Groot Reuvensoverleg

Deze brief is opgesteld namens de volgende in het Groot Reuvensoverleg vertegenwoordigde verenigingen en koepels:

PM toevoegen partijen die deze brief willen ondertekenen

Bijlage

Wij verzoeken u de volgende aanpassingen in het wijzigingsbesluit Erfgoedwet archeologie aan te brengen.

Wijziging van het Besluit Erfgoedwet archeologie ivm toevoegen van uitzonderingen op het opgravingsverbod en enkele andere aspecten.

Bij B, Artikel 2.7, eerste lid

Dit verdient nadere toelichting.

Naar de letter van de wet wordt een vliegtuigberging, het bergen van oorlogsslachtoffers en explosieven gezien als opgraving, derhalve deze vrijstelling.

Om te voorkomen dat door deze wijzigingen het bergen van vliegtuigen, oorlogsslachtoffers en explosieven door Defensie ook wordt gezien als opgraving in strikte zin (in de zin van een archeologisch onderzoek met als doel kennis over het verleden te verzamelen en te documenteren), is wenselijk dat in de toelichting expliciet wordt gesteld dat defensie geen archeologisch onderzoek uitvoert. De bergingen van vliegtuigwrakken, oorlogsslachtoffers of explosieven dienen immers een ander doel en zijn niet gericht op het beantwoorden van inhoudelijke onderzoeksvragen volgens archeologische methoden met als eindproduct een onderzoeksrapport dat voldoet aan de geldende regels van de archeologische beroepsgroep.

Bij B, Artikel 2.7, eerste lid, onderdeel c

Deze bepaling komt niet overeen met de praktijk.

Toelichting: Het opsporen en opgraven van niet-gesprongen explosieven (in vaktermen het benaderen) wordt niet uitgevoerd door Defensie, maar door particuliere opsporingsbedrijven. Defensie is verantwoordelijk voor het onschadelijk maken (ruimen) van de door deze bedrijven gevonden explosieven.

Bij B, Artikel 2.7, tweede lid

Wij verzoeken u deze voorwaarde te schrappen en indien er juridische argumenten zijn deze te handhaven, dan ook van toepassing laten zijn op onderdeel b en c

Toelichting: Gezien het al eerder vermelde feit dat een vliegtuigberging niet kan worden gezien als een opgraving in strikte zin (een archeologisch onderzoek) is er vanuit archeologisch perspectief geen noodzaak voor het doen van een melding of het aanleveren van een rapportage.

De archeologische database zou met deze niet-archeologische informatie vertroebeld raken. Er kan archeologisch interessante informatie in het bergingsrapport staan, maar dat kan bijvoorbeeld ook gezegd worden over een rapport met milieukundige of civieltechnische boringen.

Indien dit een juridische consequentie is van het feit dat Defensie in juridische zin een opgraving uitvoert door het bergen van vliegtuigwrakken, dan zou deze consequentie ook van toepassing moeten zijn op het bergen van oorlogsslachtoffers en explosieven.

Bij B, Artikel 2.7, derde lid

Wij verzoeken u deze bepaling ook van toepassing te laten zijn op onderdeel b en c.

Toelichting: Ook bij het bergen van oorlogsslachtoffers en explosieven kunnen andere vondsten en sporen uit de Tweede Wereldoorlog worden aangetroffen die van belang zijn vanuit archeologisch perspectief en/of beschouwd kunnen worden als cultureel erfgoed.

Daarbij komt dat net als bij vliegtuigbergingen ook bij het bergen van oorlogsslachtoffers en explosieven rekening moet worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden uit oudere perioden.

Bovendien geeft uw toelichting aan: 'voor opgravingen die plaatsvinden onder verantwoordelijkheid van de Minister van Defensie wordt van tevoren onder meer een archeologische waardering gevraagd. Daarom kan hier met een vrijstelling worden volstaan.' Hieruit blijkt niet dat de bepaling alleen van toepassing is bij vliegtuigbergingen. Ook ontbreekt een toelichting en onderbouwing waarom deze bepalingen niet gelden voor de berging van oorlogsslachtoffers en het opsporen en ruimen van munitie.

Bij B, Artikel 2.7, vierde lid

Wij verzoeken u deze te wijzigen in: Onze minister stelt, in overleg met de Minister van Defensie, nadere regels....

Toelichting: Regels op het gebied van archeologisch onderzoek kunnen enkel en alleen gesteld worden door het daarvoor verantwoordelijke ministerie, en een archeologisch inhoudelijke waardering kan alleen uitgevoerd worden door een archeologisch inhoudelijke instantie. Het ministerie van Defensie kan hierbij vanuit zijn taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden randvoorwaarden stellen dan wel een advies geven.

Nota van toelichting

Bij 2. Achtergrond van het besluit, onderdeel c, na de zin 'Deze werkzaamheden zijn te kwalificeren als opgravingen bedoeld in artikel 5.1 van de Erfgoedwet.'

Wij verzoeken u onze reactie bij B, Artikel 2.7, eerste lid ook hier te verwerken, door bijvoorbeeld de zin aan te passen naar: 'Deze werkzaamheden zijn in juridische zin te kwalificeren als opgravingen als bedoeld in artikel 5.1 van de Erfgoedwet.'

Bij 2. Achtergrond van het besluit, onderdeel c, mbt de zin 'Daarbij neemt het ook een besluit of en zo ja, over de mate waarin archeologisch onderzoek nodig is.'

Omdat dit besluit niet rechtstreeks verbonden is aan het besluit een vliegtuig te bergen, maar aan de wettelijke gemeentelijke taak in het kader van de archeologische monumentenzorg, en niet in alle gevallen de gemeente bevoegd gezag is, stellen wij voor deze zin als volgt te wijzigen:

'Het besluit of en in welke mate archeologisch onderzoek nodig is bij de berging, ligt bij het bevoegd gezag, in de meeste gevallen is dat ook de gemeente.'

Bij 2. Achtergrond van het besluit, onderdeel c, mbt de zin 'Een van die betrokken belangen is het behoud van cultureel erfgoed.'

Het belang voor het behoud van het cultureel erfgoed wordt gebaseerd op een besluit van het bevoegd gezag. In de meeste gevallen is dat de gemeente, maar niet in alle gevallen. Het lijkt ons verstandig hier het bevoegd gezag dan ook te benoemen. Een besluit van het bevoegd gezag is niet alleen een belang dat meegewogen moet worden, maar dat leidend is. Daarom de zin graag vervangen door:

'Een van die betrokken belangen is het in-situ of ex-situ behoud van cultureel erfgoed. Het besluit daarover van het bevoegd gezag is daarbij leidend.'

Bij 2. Achtergrond van het besluit, onderdeel c, na de zin 'Een van die betrokken belangen is het behoud van cultureel erfgoed.'

Hier is een passage over de meerwaarde van archeologisch onderzoek bij een vliegtuigberging, de berging van oorlogsslachtoffers en het opsporen van munitie, op zijn plek. Zie ook de Kamerbrief over de Visie Erfgoed uit de Tweede Wereldoorlog (<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/11/05/kamerbrief-inzake-visie-erfgoed-uit-de-tweede-wereldoorlog>) en het onderliggende rapport daarbij

(<https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/militair-erfgoed/documenten/publicaties/2019/01/01/op-verkenning-2-0>)

Archeologisch onderzoek is aanvullend op de bergingswerkzaamheden van Defensie, zoals het bergen van een vliegtuig, het opgraven van een oorlogsslachtoffer of het opsporen van munitie. Archeologie richt zich op andere zaken (zoals grondsporen), met andere bronnen, methoden en theoretische kaders. Het systematisch documenteren en registreren van vondsten en grondsporen behoort immers niet tot de taak van Defensie en blijft bij een berging achterwege.

Archeologisch onderzoek aan de vondsten en grondsporen kan nieuwe informatie opleveren die vaak gerelateerd kan worden aan uit historische bronnen bekende gegevens. De ervaring leert dat een archeologische begeleiding gedetailleerde informatie kan opleveren over de laatste minuten van een vliegtuig en zijn bemanning, informatie die niet alleen waardevol is voor nabestaanden maar ook voor andere betrokkenen en geïnteresseerden.

De documentatie van sporen en vondsten bij archeologische onderzoek en het publiceren van de bevindingen wordt gezien als een erkenning voor de nabestaanden en draagt zo bij aan de maatschappelijke betekenis van een berging.

Ook het delen van de onderzoeksresultaten met het publiek in de vorm van een openbaar onderzoeksverslag, of een publieksvriendelijke vertaling daarvan, dient nadrukkelijk benoemd te worden als meerwaarde.

Bij 2. Achtergrond van het besluit, onderdeel c, laatste alinea

Het is niet duidelijk waarom pas hier de drie verschillende activiteiten van Defensie benoemd worden. Het lijkt ons logischer deze beschrijving aan het begin van onderdeel c te plaatsen. De werkwijze voor wat betreft locaties waar oorlogsslachtoffers worden geborgen of munitie wordt opgespoord kan vanuit archeologisch perspectief hetzelfde benaderd worden. Ook hier is een archeologische waardering en een besluit van het bevoegd gezag nodig, voordat tot berging kan worden overgegaan.

Bij 3. Inhoud van het besluit, onderdeel c

Dit onderdeel spreekt van 'Opgravingen onder verantwoordelijkheid van de Minister van Defensie', terwijl de bepalingen bij de vrijstelling alleen worden uitgewerkt voor vliegtuigbergingen, zonder dat wordt toegelicht en onderbouwd waarom de bepalingen niet gelden voor berging van oorlogsslachtoffers en munitie.

Wij stellen dat de bepalingen ook van toepassing zijn op de berging van oorlogsslachtoffers en munitie.

Toelichting: Ook bij het bergen van oorlogsslachtoffers en explosieven kunnen andere vondsten en sporen uit de Tweede Wereldoorlog worden aangetroffen die van belang zijn vanuit archeologisch perspectief en/of beschouwd kunnen worden als cultureel erfgoed.

Daarbij komt dat net als bij vliegtuigbergingen ook bij het bergen van oorlogsslachtoffers en explosieven rekening moet worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden uit oudere perioden.

Het uitvoeren van archeologische begeleiding tijdens explosievenopsporing gebeurt al jaren, zie hiervoor de betreffende SIKB-Handreiking: <https://www.sikb.nl/doc/archeo/Handreiking%20munitie%20archeologie%20explosievenopsporing%20digitale%20versie.pdf>

Een archeologische begeleiding van het bergen van oorlogsslachtoffers wordt door BIDKL vooralsnog vermeden.

Een situatie die vanuit archeologisch perspectief in veel gevallen onwenselijk is. Zie bijvoorbeeld de op tv uitgezonden zoekactie van de BIDKL op de Grebbeberg, een archeologisch zeer waardevol – en deels wettelijk beschermd – terrein: <https://andertijden.nl/programma/Andere-Tijden/aflevering/871/Special-De-Schuilplaats>

Bij 3. Inhoud van het besluit, onderdeel c, mbt de zin 'De uitzondering heeft geen betrekking op de opgraving van ander materieel of andersoortige vindplaatsen uit de Tweede Wereldoorlog.'

Onduidelijk is wat hier precies wordt bedoeld: het kan worden gelezen als dat de uitzondering niet geldt voor berging van oorlogsslachtoffers en munitie, terwijl dat juist wel het geval is.

Bij 3. Inhoud van het besluit, onderdeel c, mbt de zin 'Uiteraard geldt hierbij wel dat als bij een opgraving toch menselijke stoffelijke resten, explosieven of vliegtuigdelen worden aangetroffen, Defensie (BIDKL, EODD, SOVB) wordt betrokken'.

Dit is staand beleid. Indien deze passage wordt gehandhaafd, dan dient hier voor de volledigheid te worden toegevoegd: Indien bij bergingswerkzaamheden van Defensie (door BIDKL, EODD, SOVB), voor zover deze niet plaats vinden onder archeologische begeleiding, vondsten of sporen worden aangetroffen (anders dan de te bergen objecten) dienen deze gemeld te worden overeenkomstig Erfgoedwet, Artikel 5.10.

Bij 4. Gevolgen voor de regeldruk, onderdeel c

Hier wordt alleen gesproken over de vrijstelling voor vliegtuigbergingen. Volledigheidshalve lijkt het ons logisch ook de overige twee bergingsactiviteiten van Defensie te benoemen die erboven beschreven staan als vrijstelling.

Bij 6. Financiële gevolgen

Wij adviseren bij nadere invulling van deze paragraaf te regelen dat de kosten van het eventueel uit te voeren archeologisch onderzoek bij de bergingswerkzaamheden van Defensie onderdeel zijn van de begroting van deze bergingswerkzaamheden. Dit overeenkomstig het principe uit de Erfgoedwet dat 'de verstoorder betaalt'; zonder vliegtuigberging, berging oorlogsslachtoffer of opsporing van munitie, is er immers geen noodzaak voor archeologisch onderzoek.

Artikelsgewijs

Bij Artikel 2.7 mbt de 2^e paragraaf dat begint met 'In het tweede lid wordt geregeld dat ...'

Zoals eerder gesteld verzoeken wij u deze voorwaarde te schrappen en indien er juridische argumenten zijn deze te handhaven, dan ook van toepassing laten zijn op onderdeel b en c

Toelichting: Gezien het hiervoor vermelde feit dat een vliegtuigberging niet kan worden gezien als een opgraving in strikte zin (een archeologisch onderzoek) is er vanuit archeologisch perspectief geen noodzaak voor het doen van een melding of het aanleveren van een rapportage.

Wij lezen dat het aanleveren van het rapport als doel heeft om de archeologische informatie te borgen. Aangezien het niet een archeologisch onderzoek betreft en alleen een opgraving in de juridische zin van het woord, is er geen sprake van een rapport met archeologische informatie.

Indien dit een juridische consequentie is van het feit dat Defensie in juridische zin een opgraving uitvoert door het bergen van vliegtuigwrakken, dan zou deze consequentie ook van toepassing moeten zijn op het bergen van oorlogsslachtoffers en explosieven.

Bij Artikel 2.7 mbt de 2^e paragraaf en de zin 'De verplichting tot het deponeren en conserveren van vondsten zijn niet van toepassing verklaard, omdat hiervan in de praktijk zelden of nooit sprake zal zijn aangezien de vondsten in beginsel eigendom zijn van de desbetreffende staat en de nabestaanden of hun rechtsopvolgers'

Dit aspect vraagt om nadere uitwerking, gelet op:

a) het feit dat resten uit de oorlog als erfgoed beschouwd kunnen worden, zie de Kamerbrief Visie Erfgoed uit de Tweede Wereldoorlog, 5 november 2019

- b) het ingewikkelde juridische aspect van eigendom van oorlogsresten (zoals Wet van 24 april 1947, houdende voorzieningen onder den vijand aangetroffen goederen);
- c) de lopende discussie over deponering van vondsten uit de Tweede Wereldoorlog met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de provincies, als eigenaren van vondsten die bij archeologisch onderzoek worden gedaan.

Vooruitlopende op deze nadere uitwerking benoemen wij de volgende aandachtspunten:

- Naar de geest van deze vrijstellingen achten wij het niet consequent dat aan de bergingen door Defensie wel voorwaarden worden verbonden op het gebied van melding en rapportage, maar niet aan de door Defensie bij bergingen aangetroffen archeologische vondsten.
- Bedacht en vermeld dient te worden dat de Erfgoedwet van toepassing is op de vondsten die worden aangetroffen tijdens archeologische begeleiding van bergingen door Defensie, met uitzondering van stoffelijke resten en wapens en munitie. Dit is evident voor oudere archeologische vondsten die worden aangetroffen tijdens de archeologische begeleiding van een berging. Ons inziens is de Erfgoedwet ook van toepassing op de bij een archeologische begeleiding gedocumenteerde vliegtuigwrakresten en uitrustingsstukken bij stoffelijke resten, voor zover deze niet het persoonlijk eigendom zijn van een geïdentificeerd oorlogsslachtoffer.

Bij Artikel 2.7 mbt de 3^e paragraaf en de zin 'Deze waardering vindt plaats conform door de Minister van OCW en de Minister van Defensie op grond van het vierde lid vast te stellen nadere regels.'

Zoals eerder gesteld, aangezien het ministerie van Defensie geen archeologische waardering kan uitspreken, graag de zin wijzigen in:

'Deze waardering vindt plaats conform door de Minister van OCW en in overleg met de Minister van Defensie op grond van het vierde lid vast te stellen nadere regels.'

Bij Artikel 2.7 mbt de 3^e paragraaf

Hier wordt alleen gesproken over de vrijstelling voor vliegtuigbergingen, hier dienen ook de overige twee bergingsactiviteiten van Defensie benoemd te worden die beschreven staan als vrijstelling (berging oorlogsslachtoffers en explosieven).

Van: 5.1/2.e
Verzonden: dinsdag 1 februari 2022 09:50
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: Internetconsultatie wijziging besluit erfgoedwet archeologie
Bijlagen: 2022 01 31 Reactie vakberaad provinciaal archeologen (IPO) wijziging BEa.docx;
 Stappenplan regeldrukparagraaf_1407031_ontheffing amateurverenigingen.docx

Dag allen,

Gisteren is de internetconsultatie gesloten. We hebben een flink aantal reacties ontvangen: [Overheid.nl | Consultatie Wijziging Besluit Erfgoedwet archeologie \(internetconsultatie.nl\)](https://overheid.nl/consultatie/wijziging-besluit-erfgoedwet-archeologie)

Graag zou ik morgen met jullie de volgende zaken bespreken:

- Tijdpad verwerking reacties
- Procesafspraken (reacties in tabel zetten en eerste waardering)
- Omgang met via andere weg ontvangen inspraakreacties
- ATR toets (zie bijgaand het concept)

Groet!

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: dinsdag 1 februari 2022 09:01
Aan: 5.1/2.e @cultureelerfgoed.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e @cultureelerfgoed.nl>; 5.1/2.e @cultureelerfgoed.nl>; 5.1/2.e @inspectie-oe.nl>
Onderwerp: FW: Internetconsultatie wijziging besluit erfgoedwet archeologie

Ter bespreking morgenochtend.

Groet,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e @provincie-utrecht.nl>
Verzonden: maandag 31 januari 2022 13:53
Aan: 5.1/2.e @minocw.nl>
CC: 5.1/2.e @ipo.nl>; 5.1/2.e @brabant.nl>; 5.1/2.e @fryslan.frl>
Onderwerp: RE: Internetconsultatie wijziging besluit erfgoedwet archeologie

Beste 5.1/2.e

Omdat het al bijna 1 februari is stuur ik je hierbij alvast ambtelijk de reactie vanuit het vakberaad provinciaal archeologen (IPO) op de wijziging van het Besluit Erfgoedwet archeologie. Ik neem aan dat 5.1/2.e) alsnog kan zorgen voor inzending via de officiële weg vanuit IPO.

Tot slot één wetstechnische opmerking die ik verder niet in het document heb opgenomen (want nogal detailniveau), maar die ik je graag wil meegeven:

- Formulering eerste lid van artikel 2.6 en 2.7 ("Het verbod, bedoeld in artikel [...]") afstemmen op de eerste leden van de reeds bestaande artikelen 2.3 en 2.4 van het BEa: "Het opgravingsverbod in artikel [...]".

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

Provincie Utrecht
Archimedeslaan 6 | Postbus 80300 | 3508 TH Utrecht
Telefoon (030) 5.1/2.e
www.provincie-utrecht.nl
twitter.com/ProvUtrecht

5.1/2.e

NB: beschikbaar voor fysieke afspraken (op locatie) tussen 11:00 en 15:00; daarbuiten enkel in overleg.

Denk voor het printen van deze e-mail aan het milieu.

Van: 5.1/2.e

Verzonden: dinsdag 18 januari 2022 11:39

Aan: 5.1/2.e @ipo.nl>

CC: 5.1/2.e @brabant.nl; 5.1/2.e @fryslan.frl>

Onderwerp: RE: Internetconsulatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Beste 5.1/2.e

Het is inmiddels duidelijk dat er vanuit het vakberaad opmerkingen zijn bij dit wijzigingsbesluit. Ik zal deze bundelen/integreren en aan jou sturen.

Voor wanneer uiterlijk kan ik daarmee bij jou terecht?

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

Provincie Utrecht
Archimedeslaan 6 | Postbus 80300 | 3508 TH Utrecht
Telefoon (030) 5.1/2.e
www.provincie-utrecht.nl
twitter.com/ProvUtrecht

5.1/2.e

NB: beschikbaar voor fysieke afspraken (op locatie) tussen 11:00 en 15:00; daarbuiten enkel in overleg.

Denk voor het printen van deze e-mail aan het milieu.

Van: 5.1/2.e

Verzonden: donderdag 13 januari 2022 16:26

Aan: 5.1/2.e @ipo.nl>; 5.1/2.e @fryslan.frl>

CC: 5.1/2.e @brabant.nl

Onderwerp: RE: Internetconsulatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Beste 5.1/2.e

Dank voor het bericht, goed om te weten. Kijkend naar de data is het wel zaak om snel te handelen als wij wat willen inbrengen, want 1 februari is al snel. Kun jij aangeven voor wanneer jij onze reactie uiterlijk zou moeten hebben ontvangen om nog op tijd te zijn?

Ik zet de vraag of wij wat willen inbrengen (en wat dan) alvast uit binnen het vakberaad.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

Provincie Utrecht
Archimedeslaan 6 | Postbus 80300 | 3508 TH Utrecht
Telefoon (030) 5.1/2.e
www.provincie-utrecht.nl
twitter.com/ProvUtrecht

5.1/2.e

NB: beschikbaar voor fysieke afspraken (op locatie) tussen 11:00 en 15:00; daarbuiten enkel in overleg.

Denk voor het printen van deze e-mail aan het milieu.

Van: 5.1/2.e @ipo.nl>

Verzonden: dinsdag 11 januari 2022 13:23

Aan: 5.1/2.e @provincie-utrecht.nl>; 5.1/2.e @fryslan.frl>

CC: 5.1/2.e @brabant.nl

Onderwerp: FW: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag 5.1/2.e en 5.1/2.e

Ik begrijp van 5.1/2.e dat jullie duovoorzitterschap van het vakberaad archeologie invullen en eerste aanspreekpunten zijn van het vakberaad.

In bijgaande mail meldt 5.1/2.e dat de internetconsultatie wijziging besluit erfgoedwet archeologie openstaat. Is het nodig om inbreng te leveren?

Groeten 5.1/2.e

5.1/2.e

Interprovinciaal Overleg
Programmamanager Cultuur
Herengracht 23
2511EG Den Haag
Tel: +3165.1/2.e
Email: 5.1/2.e @ipo.nl

Het nieuws van, voor en door provincies ontvangen? Meld je dan nu aan voor de IPO-Newsroom

Naar een duurzaam Nederland: bekijk hier wat provincies in de praktijk doen op het gebied van de energietransitie.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. IPO, the Association of the provinces of the Netherlands, accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent to the electronic transmission of messages.

Van: 5.1/2.e @minocw.nl>

Verzonden: maandag 20 december 2021 17:11

Aan: 5.1/2.e [redacted]@minocw.nl>

Onderwerp: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Geachte relatie,

Graag maak ik u attent op de openstelling van de internetconsultatie van het wijzigingsbesluit erfgoedwet archeologie: <https://www.internetconsultatie.nl/archeologiebesluit>. Vanaf heden tot 1 februari 2022 bent u in de gelegenheid hierop te reageren.

Uit de Erfgoedwet (art. 5.1) volgt dat eenieder die een archeologische opgraving wil doen over een certificaat moet beschikken. In het Besluit Erfgoedwet archeologie (BEa) zijn vier uitzonderingen hierop neergelegd. Dit wijzigingsbesluit voegt daar drie uitzonderingen aan toe. Toegevoegd worden voorwaardelijke uitzonderingen op het opgravingsverbod (en daarmee de certificeringsplicht) voor:

- verenigingen voor vrijwilligers in de onderwaterarcheologie;
- werkzaamheden die noodzakelijk zijn voor het kunnen verkrijgen van een opgravingscertificaat;
- opgravingen onder verantwoordelijkheid van de Minister van Defensie.

De wijzigingen zijn opgesteld in samenspraak met vele betrokkenen. Mocht u desalniettemin zaken in het voorgestelde wijzigingsbesluit zien die in het belang van een goede werking van het besluit zouden moeten worden aangepast, dan horen wij dat uiteraard graag.

Tot slot maak ik graag van de gelegenheid gebruik om u allen heel prettige feestdagen te wensen en een goed en gezond 2022.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e [redacted]

5.1/2.e [redacted]

Directie Erfgoed en Kunsten van het ministerie van OCV
Rijnstraat 50
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
+31 6 5.1/2.e [redacted]
5.1/2.e [redacted]@minocw.nl

De informatie in dit bericht is alleen bestemd voor de geadresseerde. Is dit bericht niet voor u bedoeld? Dan vragen wij u om de inhoud niet te gebruiken, maar ons te informeren door het bericht te beantwoorden en daarna te verwijderen. Alvast hartelijk bedankt voor uw hulp.

Provincie Utrecht doet er alles aan om de juiste informatie in onze e-mails te plaatsen. Toch gaat er wel eens iets fout, of komt een bericht te laat aan. Alleen de papieren versies van ondertekende documenten zijn daarom bindend. Komt u toch iets tegen dat niet correct is of verouderd, dan stellen wij uw reactie zeer op prijs.

Reactie Vakberaad Provinciaal Archeologen (IPO) op Besluit tot wijziging van Besluit Erfgoedwet Archeologie (B9380.K-1)

Art. 2.5 Verenigingen voor vrijwilligers in de onderwaterarcheologie;

Artikel 2.5 is in de huidige vorm ook van toepassing op alle binnenwateren. Wij achten dit niet wenselijk, aangezien het een te grote en onnodige verruiming met zich meebrengt, die bovendien de gemeenten passeert. Kijkend naar de beoogde effecten en de intentie zoals deze blijken uit de Nota van toelichting, verdient het aanbeveling om dit artikel enkel van toepassing te verklaren op de Noordzee en Waddenzee.

Lid 6 maakt het mogelijk dat de Minister nadere regels stelt rond deze ontheffing ("kunnen nadere regels worden gegeven"), maar biedt ook de ruimte om dat niet te doen. Artikel 2.5 laat zelf echter nog teveel open qua definitie en afkadering van verschillende situaties en handelingen alsmede toezicht en handhaving, waardoor het voor een goede en breed gedragen werking, die voldoende het archeologisch erfgoed onder water beschermt, noodzakelijk is om nadere regels te stellen. Lid 6 behoeft daarom een stelligere formulering: "Bij ministeriële regeling worden nadere regels gegeven [...]".

Art. 2.6 Werkzaamheden ter verkrijging van een certificaat;

De regel lijkt vooral geschreven vanuit de gedachte dat een bedrijf na de audit het certificaat zal verkrijgen. Het is echter ook mogelijk dat dit niet het geval zal zijn. Weliswaar stelt de schakelbepaling in het tweede lid dat de opgraving op professionele wijze dient te gebeuren, maar een bedrijf dat géén certificaat verkrijgt met de opgraving in kwestie, wordt daar juist niet toe in staat geacht. Dit betekent dat die opgraving feitelijk ondermaats wordt verricht. Dit is een risico voor de kwaliteit van de archeologie. Het is daarom zaak dat het aantal opgravingen waarvoor dit kan gelden in het kader van één aanvraag expliciet wordt beperkt (met bij voorkeur ook een minimale periode die moet verstrijken voordat er een nieuwe aanvraag kan worden gedaan). Hiermee wordt tevens de perverse prikkel – bedrijven en CI's kunnen elk een belang hebben om de situatie te laten voortduren – weggenomen die van het onbegrensd laten uitgaat.

De voorwaarden voor toepassing van dit artikel, die zijn opgenomen in de Nota van toelichting, dienen in de regel zelf te worden opgenomen: a. het "papieren" deel van de beoordeling door de CI van de aanvraag is succesvol afgerond; b. het betreft het eerste gravend onderzoek; en c. de werkzaamheden tijdens het onderzoeksproject bedoeld in sub b worden benut voor het uitvoeren van een audit door de CI waar de aanvraag is ingediend.

Hierbij verdient de term "eerste gravend onderzoek" verduidelijking: eerste ten opzichte van wat en wiens "eerste gravend onderzoek"? Wij vermoeden dat hier wordt bedoeld dat de uitzondering eenmalig benut kan worden door het bedrijf dat de aanvraag indiende, zodat de benodigde audit ter verkrijging van het certificaat tijdens de werkzaamheden van dat ene onderzoek kan worden uitgevoerd. Het is zaak dit te expliciteren in de regel, waarbij ook aandacht moet zijn voor hoe bedrijven een tweede kans kunnen krijgen (ofwel voor dezelfde aanvraag, ofwel door na bepaalde tijd een nieuwe aanvraag in te kunnen dienen).

Art. 2.7 Opgravingen door de Minister van Defensie.

Het artikel maakt het archeologisch belang ondergeschikt aan het belang van veiligheid en de identificatie van en zorg voor oorlogsslachtoffers. Het is onzes inziens echter niet nodig en zeer onwenselijk om het ene belang boven het andere te stellen. Het is mogelijk om in samenwerking beide belangen zeker te stellen; hier wordt in de praktijk al jaren aan gewerkt. Deze samenwerkingsrichting, waarbij bergingen weliswaar onder verantwoordelijkheid van Defensie maar onder begeleiding van gekwalificeerde archeologen plaatsvinden, komt nu niet tot uitdrukking in het artikel.

Volgens de Nota van toelichting is dit artikel gericht op het bergen van vliegtuigwrakken en de stoffelijke resten en explosieven die *daarbij* doorgaans worden aangetroffen. Het artikel zelf is echter anders van opzet door dit tot drie zelfstandige categorieën (sub a, b en c) te maken, waarbij sub b en sub c niet meer uitsluitend in de context van een vliegtuigberging worden geplaatst. Dat vergroot de toepassing van de uitzondering van dit artikel, waardoor voor nog meer gevallen archeologisch erfgoed verstoord kan worden zonder professioneel archeologisch onderzoek.

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: donderdag 3 februari 2022 15:03
Aan: 5.1/2.e @atr-regeldruk.nl
CC: 5.1/2.e
Onderwerp: ATR toets archeologiebesluit
Bijlagen: ATR toets wijziging besluit erfgoedwet archeologie.docx

Beste 5.1/2.e

Later dan de bedoeling was hierbij de aanvraag voor de ATR toets op de wijziging van het Besluit Erfgoedwet archeologie (BEa). De toets heeft betrekking op het besluit zoals in internetconsultatie gebracht via <https://www.internetconsultatie.nl/archeologiebesluit>. Hier is ook het IAK formulier te vinden.

Voor vragen weet me te vinden.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

Directie Erfgoed en Kunsten van het ministerie van OCW
 Rijnstraat 50
 Postbus 16375
 2500 BJ Den Haag
 +31 6 5.1/2.e
 5.1/2.e @minocw.nl

Van: 5.1/2.e @atr-regeldruk.nl>
Verzonden: woensdag 22 december 2021 14:28
Aan: 5.1/2.e @minocw.nl>
Onderwerp: nog niet voorgelegd aan ATR, graag laten aanbieden

Dag 5.1/2.e

Met het oog op de kerstperiode meld ik het maar direct even (meestal wacht ik een weekje). Het onderstaande besluit is nog niet aangeboden aan ATR, mogelijk aan de aandacht ontsnapt.

<https://www.internetconsultatie.nl/archeologiebesluit>

Fijne feestdagen!

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e

ATR

Adviescollege
toetsing regeldruk

+31 (0) 70 5.1/2.e
+31 (0) 6 5.1/2.e

5.1/2.e @atr-regeldruk.nl

Rijnstraat 50

2515 XP Den Haag

Postbus (PO Box) 16228

2500 BE The Hague

www.atr-regeldruk.nl

OCW Stappenplan regeldruk

Edocnr. [REDACTED]

Naam voorstel: (Wet, AMvB, regeling)	Besluit Erfgoedwet Archeologie (BEA)
Naam dossierhouder:	5.1/2.e [REDACTED]
Directie:	Erfgoed en Kunsten
Telefoonnummer:	06-5.1/2.e [REDACTED]
Beoogde inwerkingtreding	1-1-2023
Korte toelichting op het voorstel:	<p>Met dit besluit wordt het Besluit Erfgoedwet archeologie (Bea) op vier punten aangepast. Alleen de eerste aanpassing (uitzondering voor vrijwilligers) heeft gevolgen voor de regeldruk. Het ontheffen van werkzaamheden die door nieuwe toetreders verricht worden in het kader van het verkrijgen van een certificaat schept geen nieuwe verplichtingen. De procedure van bureauonderzoek en veldaudit blijft dezelfde als voor de partijen die zijn overgegaan van het oude stelsel naar het nieuwe. Ook voor de vliegtuigbergingen blijft de situatie zoals hij is. Het gaat hier bovendien om overheidspartijen.</p> <p>De ontheffing voor vrijwilligers in de onderwaterarcheologie maakt het mogelijk dat zij middels kleinschalige onderzoekshandelingen een bijdrage leveren aan de archeologische monumentenzorg. Daarnaast beoogt de ontheffing het draagvlak onder deze vrijwilligers voor een zorgvuldige en respectvolle omgang met het cultureel erfgoed onder water te vergroten.</p> <p>NB Hoewel er natuurlijk administratieve lasten verbonden zijn aan de ontheffing zijn deze vele malen lager dan wanneer vrijwilligers zouden moeten voldoen aan de certificeringsplicht die geldt voor bedrijven en diensten.</p>

1. Ervaren nut

Beschrijf in de paragraaf het volgende:	Checklist: Staat dit beschreven in de (memorie/nota van) toelichting?	Toelichting: Op welke pagina staat het beschreven in de (memorie/nota van) toelichting? Indien het niet beschreven staat: licht de inhoudelijke vraag toe en geef aan waarom het niet in de toelichting is opgenomen, of neem het alsnog op de in de Regeldrukparagraaf.
--	---	--

1. Kan de doelgroep zich vinden in het doel dat met de wet- of regelgeving wordt nagestreefd?	Ja	Zie NvT par. 2 a)
2. Vindt de doelgroep dat de voorgestelde wet- of regelgeving een effectief instrument is om het gestelde doel te bereiken?	Ja	Zie NvT par. 4 a)
3. Wat zijn de opbrengsten/voordelen van het voorstel voor de beoogde doelgroep?	Ja	Zie NvT par. 2 a) en 3 a)
4. Zijn er alternatieven onderzocht en waarom heeft het voorstel de voorkeur boven die alternatieven.	Ja	Zie NvT par. 3 a) tweede en derde alinea

2. Werkbaarheid

Beschrijf in de regeldrukparagraaf het volgende, indien van toepassing: NB: onderstaande lijst is niet limitatief.	Checklist: Staat dit beschreven in de (memorie/nota van) toelichting?	Toelichting Op welke pagina staat het beschreven in de (memorie/nota van) toelichting? Indien het niet beschreven staat: licht de inhoudelijke vraag toe en geef aan waarom het niet in de toelichting is opgenomen, of neem het alsnog op de in de Regeldrukparagraaf.
1. Is onderzocht in hoeverre de nieuwe regels begrijpelijk zijn voor het veld en kunnen ze gemakkelijk worden toegepast?	Nee	Dit zal verder worden uitgewerkt in de onderliggende regeling. De ontheffingsmogelijkheid is in samenspraak met het veld ontwikkeld. De werkbaarheid van de regeling is daarbij een belangrijk uitgangspunt geweest.
2. In hoeverre sluiten de nieuwe regels aan bij bestaande procedures en systemen?	Ja	Inleiding NvT
3. Waar kan men met vragen over de wet- en regelgeving terecht? ¹	Nee	Dit wordt verder uitgewerkt in de regeling, maar vooral in de communicatie door de RCE richting de vrijwilligers. Zo zal op de website van de RCE informatie over de ontheffingsmogelijkheid en de

¹ Bijvoorbeeld: Om de werkbaarheid van het wetsvoorstel te vergroten is een website ingericht met informatie over het wetsvoorstel. Op deze website kunnen tevens vragen worden gesteld over het wetsvoorstel. Daarnaast worden [doelgroep(en) benoemen] een informatiebrief toegestuurd en worden er informatiebijeenkomsten georganiseerd.

		voorwaarden worden gegeven. Jaarlijks organiseert de RCE samen met de verenigingen een landelijke bijeenkomst waar ook de ontheffing onderwerp van gesprek zal zijn. Tot slot wordt jaarlijks een cursus voor vrijwilligers georganiseerd waarin de ontheffing aan bod zal komen.
4. Zijn er doorlooptijden van toepassing; hoe zien die eruit? Sluiten deze aan bij de situatie in de praktijk?	Nee	Dit wordt nader uitgewerkt in een ministeriële regeling, die eveneens zal worden voorgelegd aan de ATR; basis vormen de regels uit de Awb; uit de uitvoeringstoets blijkt dat deze haalbaar zijn.
5. Is er een samenwerking tussen (en binnen) verschillende overheidsinstanties nodig en hoe is die georganiseerd?	Nee	Dit zal nader worden uitgewerkt/toegelicht in een ministeriële regeling, die eveneens zal worden voorgelegd aan de ATR. Het betreft o.a. gemeenten en Rijkswaterstaat.

3. Regeldrukkosten

Onderstaande tabel is ingevuld op basis van de regeldrukgevolgen van dit wijzigingsbesluit. Bij de uitwerking van de ministeriële regeling zullen onder meer de regeldrukgevolgen van de aanvraagprocedure in beeld worden gebracht.

Handelingen	Inhoudelijke nalevingskosten (kosten die burgers of instellingen moeten maken om te voldoen aan de inhoudelijke eisen die wet- en regelgeving stellen)		Administratieve lasten (kosten om te voldoen aan informatieverplichtingen die voortvloeien uit wet- en regelgeving van de overheid)		Totale regeldrukkosten (administratieve lasten en inhoudelijke nalevingskosten opgeteld)	
	eenmalig	structureel	eenmalig	structureel	eenmalig	structureel
Vrijwilligers die nu nog niet als vereniging zijn georganiseerd moeten een vereniging oprichten of zich aansluiten bij een bestaande vereniging.	Notariskosten (€400,- tot €1.000,-)	Contributie (hoogte te bepalen door leden)			€400,- tot €1.000,-	Hoogte contributie te bepalen door leden

Totaal						
---------------	--	--	--	--	--	--

4. Advies van het ATR²

Tot slot wordt het advies van het ATR in de regeldrukparagraaf van de (memorie/nota van) toelichting bij het voorstel verwerkt. Het formatadvies dat ATR hanteert, vind je [hier](#). Het ATR brengt binnen 4 weken na ontvangst van de stukken advies uit.³ Hieronder wordt toegelicht hoe je op het advies van ATR kan ingaan:

"Dit wetsvoorstel (deze AMvB/deze ministeriële regeling) is met een kwalitatieve en kwantitatieve onderbouwing van de gevolgen voor de regeldruk aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) voorgelegd."

Vervolgens gaat het erom de bevindingen en het advies van het ATR beknopt weer te geven en daarbij aan te sluiten bij de bewoordingen uit het advies van ATR. "Het ATR is van mening dat en adviseert"

Sluit de regeldrukparagraaf af door te beschrijven (voor zover nodig) hoe het advies van het ATR is verwerkt. Wat doen we ermee?

² Het advies van het ATR maakt deel uit van het digitale wetgevingsdossier en is terug te vinden op de wetgevingskalender vanaf het moment dat het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer wordt ingediend. ATR publiceert het advies zelf ook op www.atr-regeldruk.nl. Bij besloten consultatie publiceert ATR het advies eerst nadat het voorstel openbaar is geworden.

³ Art. 5, eerste lid, Instellingsbesluit Adviescollege toetsing regeldruk

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: vrijdag 11 februari 2022 12:57
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: Re: evaluatie pilots
Bijlagen: concept-verslag Nabespreking Rijkspartners.docx; concept-verslagevaluatie pilot noordzee 121017.docx; Uitvoeringstoets BEa_Def.docx

Dank!

5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 11 feb. 2022 om 12:41 heeft 5.1/2.e @cultureelerfgoed.nl> het volgende geschreven:

Bij deze,

Groet

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e @minocw.nl>
Verzonden: vrijdag 11 februari 2022 10:19
Aan: 5.1/2.e @cultureelerfgoed.nl>
Onderwerp: RE: evaluatie pilots

Hoi,

Het lukt me ook niet om de laatste versie van de uitvoeringstoets te vinden. Die heb jij vast. Wil ATR ook graag inzien.

Alvast dank.

Groet,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: vrijdag 11 februari 2022 10:07
Aan: 5.1/2.e @cultureelerfgoed.nl>
Onderwerp: evaluatie pilots

Ha 5.1/2.e

De ATR vraagt of zij de evaluatie van de pilots maritieme vrijwilligers kunnen krijgen. Ik kan hem niet meer vinden (hoewel ik weet dat hij ook een keer is gewobt...). Heb jij hem voor me?

Groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

Directie Erfgoed en Kunsten van het ministerie van OCW
Rijnstraat 50
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
+31 6 5.1/2.e
5.1/2.e @minocw.nl

Uitvoeringstoets Besluit Erfgoedwet archeologie (BEa)

Inleiding

Het Besluit Erfgoedwet archeologie (BEa) bevat regels ten aanzien van de certificeringsplicht voor archeologisch onderzoek en een aantal uitzonderingen op deze certificeringsplicht. Aangezien de afgelopen jaren behoefte is ontstaan aan een drietal extra uitzonderingen, is besloten het BEa aan te passen.

De directeur Erfgoed en Kunsten van het ministerie van OCW heeft aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) gevraagd om een uitvoeringstoets op de aanpassingen in het besluit uit te voeren.¹ In deze notitie zijn de bevindingen van de toets weergegeven. De toets is uitgevoerd op basis van de *handleiding uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid* (U&H) van het kenniscentrum Wetgeving en Juridische zaken van het ministerie van Justitie en Veiligheid.² Voor de beoordeling van de handhaafbaarheid voert de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (hierna: de Inspectie) een separate toets uit.

Inhoud van de wijzigingen waarop een toets wordt gevraagd

De aanpassingen van het BEa hebben betrekking op de volgende onderdelen van het besluit:

- a) Wijziging artikel 2.3: Verenigingen voor vrijwilligers in de archeologie in gemeentelijk ingedeeld gebied;
- b) toevoeging artikel 2.5: Verenigingen voor vrijwilligers in de onderwaterarcheologie;
- c) toevoeging artikel 2.6: Werkzaamheden ter verkrijging van een certificaat;
- d) toevoeging artikel 2.7: Opgravingen door de Minister van Defensie.

Met onderdeel a wordt de vrijstelling voor verenigingen voor vrijwilligers in de archeologie beperkt tot gemeentelijk ingedeeld gebied. De vrijstelling beslaat in het huidige BEa ook het niet gemeentelijk ingedeeld gebied (i.e. de Noordzee), maar kan niet worden uitgevoerd omdat er per abuis naar een niet bestaand bevoegd gezag wordt verwezen. In de nota van toelichting wordt uitgelegd dat besloten is om deze vrijstelling voor de Noordzee te laten vervallen omdat de ontheffingsmogelijkheid die met het nieuwe artikel 2.5 wordt geïntroduceerd beter aansluit bij de praktijk van de onderwaterarcheologie in de Noordzee. Het beperken van de vrijstelling tot gemeentelijk ingedeeld gebied heeft geen consequenties voor de uitvoering.

Onderdeel b regelt dat de Minister een ontheffing van de certificeringsplicht kan verlenen aan verenigingen voor vrijwilligers in onderwaterarcheologie. De ontheffing kan worden verleend voor het opduiken van voorwerpen die acuut worden bedreigd door natuurlijke processen, het meenemen van een of enkele objecten ter identificatie van een vindplaats en voor het verrichten van kleine onderzoekshandelingen (denk aan het afzagen van een stuk hout voor dendrochronologisch onderzoek). Ontheffingen worden verleend voor maximaal een jaar. Aan de ontheffing kunnen nadere voorwaarden worden gesteld. De RCE zal dit onderdeel namens de Minister gaan uitvoeren.

Onderdeel c creëert de mogelijkheid voor partijen die willen toetreden tot de archeologische markt om de opgraving verrichten die nodig is voor het verkrijgen van een certificaat. De RCE heeft geen uitvoerende rol ten aanzien van dit onderdeel en verwijst voor een analyse van de uitvoerbaarheid naar de UH-toets van de Inspectie.

Onderdeel d regelt een vrijstelling van de archeologische certificeringsplicht voor de bergingsactiviteiten van de minister van Defensie. De RCE heeft geen uitvoerende rol ten aanzien van dit onderdeel.

Aangezien alleen onderdeel b (de ontheffing voor verenigingen voor vrijwilligers in onderwaterarcheologie) door de RCE zal worden uitgevoerd gaat deze uitvoeringstoets verder uitsluitend in op dit onderdeel van het besluit. Daarbij moet worden opgemerkt dat de ministeriële regeling die nadere zal bevatten ten aanzien van de aanvraag, wijziging en weigering van de ontheffing nog niet is opgesteld. In de nota van toelichting wordt wel aangegeven wat deze eisen voor de aanvraag globaal zullen gaan inhouden. De vrijwilligers zullen bijvoorbeeld over bepaalde

¹ De uitvoeringstoets heeft betrekking op de versie van het concept besluit van 29 oktober 2020

² <https://www.kcwj.nl>

kwalificaties moeten beschikken en een plan van aanpak moeten opstellen. Dit is in de uitvoeringstoets als uitgangspunt gehanteerd. *Het is wenselijk dat de uitvoerbaarheid en uitvoeringsconsequenties van de ministeriële regeling alsnog door de RCE getoetst kunnen worden.*

Aard en omvang van de doelgroep³

De ontheffingsmogelijkheid is bedoeld voor vrijwilligers in de onderwaterarcheologie. In Nederland houden ongeveer 300 personen, grotendeels mannen, zich in hun vrije tijd bezig met het doen van archeologisch onderzoek onderwater. De groep kan worden gekenschetst als "gepassioneerd en avontuurlijk". Het gemiddelde opleidingsniveau is HBO. Hun activiteiten richten zich merendeels op scheepswrakken (zowel houten als metalen), maar kunnen daarnaast ook betrekking hebben op andersoortige vindplaatsen, zoals verdronken dorpen, oude brugresten etc. Veel van de vrijwilligers zijn aangesloten bij ofwel de Landelijke Werkgroep Archeologie Onderwater (LWAOW) en/of de Stichting Maritiem Onderzoek Nederland (Stimon). Het duiken zelf gebeurt meestal binnen kleiner verband, in zogenaamde duikteams. De drijfveren voor het uitoefenen van de onderwaterarcheologie verschillen van persoon tot persoon, echter veelal is er sprake van de combinatie avontuurlijke en sociale bezigheid enerzijds en het vergaren van nieuwe informatie over ons (maritieme) verleden anderzijds.

Uitvoerbaarheid

Uitvoerende instantie en taakbeschrijving

Verzoeken tot ontheffing zullen bij de RCE worden ingediend. De activiteiten waarvoor de ontheffing wordt aangevraagd moeten worden beschreven in een plan van aanpak. Op basis van dit plan besluit de RCE of een ontheffing kan worden verleend of niet. Daarbij worden diverse ketenpartners (zie bijlage 1) om advies gevraagd. Indien de ontheffing betrekking heeft op een (vermoedelijk) wrak van een oorlogsschip, wordt contact opgenomen met Defensie en de desbetreffende vlaggenstaat. De directeur RCE beslist namens de Minister op de aanvraag.

Er is geen bijzondere termijn gesteld waarbinnen het besluit moet worden genomen. De beslistermijn is daarom de redelijke termijn (acht weken) van de Algemene Wet Bestuursrecht. De termijn van acht weken wordt door de RCE gezien als een werkbare termijn, waarbinnen het mogelijk is om tot een besluit te komen. *Wel ziet de RCE een mogelijk knelpunt bij de gevallen waarvoor toestemming van een vlaggenstaat nodig is. De RCE kan zich indenken dat de termijn van acht weken dan niet altijd gehaald wordt. Ook is nog niet duidelijk hoe moet worden omgegaan met gevallen waarin het antwoord van de vlaggenstaat uitblijft.*

De activiteiten die de vrijwilligers onder de ontheffing verrichten resulteren in vondstmeldingen en rapportages. Deze worden door de vrijwilligers zelf ingevoerd in de Archeologische database ARCHIS van de RCE geregistreerd, of door in de database van PAN.⁴

De taak past in de bredere opgave van de RCE heeft ten aanzien van de maritieme monumentenzorg. Binnen de organisatie is de kennis en kunde (zowel inhoudelijk, juridisch en procesmatig) aanwezig om dit onderdeel uit te voeren. Ook beschikt de RCE, middels het mandaat van de directeur, over voldoende bevoegdheden voor het beschikken over de ontheffing. Mocht het wenselijk zijn om de beslisbevoegdheid lager in de organisatie te leggen, dan zal de mandaatregeling moeten worden aangepast.

Voor de contacten met de ketenpartners kan de RCE gebruik maken van haar bestaande netwerk.

Capaciteit en kosten

De voorbereiding en uitvoering van de regeling vergt capaciteit op de volgende onderdelen:

Voorbereiding:

- o Voorlichting en communicatie over de nieuwe regeling
- o Ontwikkelen werkprocessen

Uitvoering:

³ Geraadpleegde bronnen over de aard en de omvang van de doelgroep:

Bouwman, D., 2015: *Duiken op Wrakken Vrijwilligers in de onderwaterarcheologie*. Maritiem Research & Consultancy, en medewerkers van het Maritiem Programma Nederland van de RCE.

⁴ PAN staat voor Portable Antiquities of the Netherlands. Het is een project van de Vrije Universiteit om collecties van vrijwilligers in de archeologie te ontsluiten. De database is te raadplegen via <https://portable-antiquities.nl/pan/#/public>. Vanaf 2022 zal deze database door de RCE worden beheerd.

- In ontvangsten en behandeling van de aanvragen
- Voorlichting aan en begeleiding van de doelgroep
- Communicatie met ketenpartners
- Afhandelen vondsten, vondstmeldingen en rapportages
- Bezwaar en beroep

Ten aanzien van de voorbereiding:

Heldere communicatie en voorlichting vormen een belangrijke randvoorwaarde voor het goed functioneren van deze regeling. De RCE heeft de doelgroep en ketenpartners in het voortraject nauw betrokken. Zodra de nadere regels ten aanzien van het indienen en beoordelen van de aanvragen zijn opgesteld, zal een voorlichtingstraject richting de doelgroep en de ketenpartners worden gestart. Dit zal met name door de medewerkers van het programma Maritiem Erfgoed Nederland worden gedaan met ondersteuning van de afdeling communicatie.

Voor de uitvoering zullen werkprocessen moeten worden ontwikkeld en de taken goed binnen de organisatie worden belegd. Het ontwikkelen van werkprocessen zal door de medewerkers van het programma Maritiem Erfgoed Nederland en de afdeling wettelijke taken worden gedaan, met ondersteuning van de afdeling bedrijfsvoering.

Gekeken is of er nieuwe digitale ondersteuning ontwikkeld moet worden voor de uitvoering van de werkprocessen. Gezien het beperkte aantal aanvragen, is geconcludeerd dat dit niet nodig is en dat gebruik kan worden gemaakt van de bestaande digitale infrastructuur (in proza). Er is wel behoefte aan een aparte emailpostbus voor het indienen van aanvragen. Deze kan echter eenvoudig worden gecreëerd.

De meldingen en rapportages die bij de RCE binnenkomen kunnen gepaard gaan met grote databestanden zoals sonaropnames, videobeelden en 3D modellen. Momenteel is er bij de RCE onvoldoende opslagcapaciteit aanwezig om dergelijke bestanden te archiveren. Deze problematiek is reeds gesignaleerd en maakt onderdeel uit van een bredere inventarisatie van de opslag van maritiem-archeologische data van de RCE.⁵

Ten aanzien van de uitvoering:

Onder de LWAOW en de Stimon zijn momenteel tien tot vijftien duikclubs actief. Naar verwachting zal het merendeel van deze duikclubs jaarlijks een ontheffing gaan aanvragen. Bij het berekenen van de uitvoeringslasten is daarom uitgegaan van vijftien aanvragen per jaar. Deze zullen waarschijnlijk vooral in de winter en het voorjaar binnenkomen, dat wil zeggen, voordat het duikseizoen begint. Met dit gegeven zal binnen de werkplanning van de maritieme medewerkers van de RCE rekening moeten worden gehouden.

Berekend is dat de uitvoering van de regeling een taakverzwaring van ongeveer 0,5 fte met zich meebrengt. Met de ophoging van de structurele middelen voor maritieme archeologie (programmabudget RCE) die vanaf 2021 beschikbaar komen, is er dekking voor deze extra capaciteit.

Voor de ondersteuning van het primaire proces (aanvragen registreren, opvraagbrief versturen, beschikking opstellen etc.) wordt uitgegaan van 120 uur per jaar. De vraag ligt voor of deze ondersteuning vanuit de afdeling Wettelijke taken dient te gebeuren of dat het efficiënter is om de maritieme medewerkers het primaire proces zelf te laten doen, met ondersteuning van de managementassistenten).

Er wordt van uit gegaan dat zich gemiddeld één bezwaarzaak per jaar en twee beroepszaken per vijf jaar zullen voordoen. De extra werklast hiervoor is berekend op 40 a 60 uur per jaar en is dus beperkt.

Bij bezwaarzaken verricht DUO een toets op ontvankelijkheid en rekent hiervoor €2700 per bezwaar, wat neerkomt op €5400 per jaar.

⁵ Notitie Concept probleemanalyse grote data opslag maritieme archeologie met advies ter input voor een nader uit te werken plan van aanpak, Kiki de Bondt, 27-11-2019.

Ook vanuit andere afdelingen (o.a. Strategie en Internationaal en Communicatie) zal enige inzet nodig zijn voor de uitvoering van deze regeling. De inschatting is dat deze inzet beperkt is en binnen de bestaande taken kan worden ingepast.

Effecten en Risico's

Verwacht effect van de regeling

De nota van toelichting stelt dat de nieuwe regeling tot doel heeft om bij de vrijwilligers meer draagvlak te verkrijgen voor een respectvolle omgang met het maritiem archeologisch erfgoed. Een direct effect dat van de regeling wordt verwacht, is dat de vrijwilligers meer van hun kennis over het onderwatererfgoed met de RCE zullen delen en dat er meer worden vondsten gemeld. Daarmee wordt de kennis over het onderwatererfgoed vergroot.

Risico's

Als voornaamste risico wordt gezien dat vrijwilligers zich niet aan de voorwaarden houden die voor het verkrijgen van de ontheffing zijn gesteld. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het verrichten van andere onderzoekshandelingen dan in het projectplan zijn beschreven, of aan het meenemen van objecten van een vindplaats waarop de ontheffing geen betrekking heeft. Dit kan onbedoeld of doelbewust gebeuren.

Als vrijwilligers zich niet aan de voorwaarden van de ontheffing houden kan dit leiden tot sancties vanuit de vereniging, het intrekken van de ontheffing door de Minister en/of bestuursrechtelijke of strafrechtelijke sancties.

In de nota van toelichting staat dat strikte randvoorwaarden aan de uitzondering oneigenlijk gebruik moet voorkomen. Daarnaast wordt ook gesteld dat volstaan kan worden met toezicht door een professioneel archeoloog voorafgaand en achteraf. *De RCE meent echter dat het wenselijk is om ook gedurende de loop van de ontheffing enige mate van toezicht op het verloop uit te oefenen door een aantal contactmomenten met de duikclubs in te bouwen.*

Vatbaarheid van de regeling voor bezwaar en beroep

Tegen het besluit tot ontheffing kunnen rechtstreeks belanghebbenden bezwaar aantekenen. Dit betreft met name de aanvrager van de ontheffing zelf. De aard van de regeling maakt dat bezwaargevoeligheid niet bijzonder hoog wordt ingeschat. Duidelijkheid over het doel van de regeling en de wijze van beoordeling zal helpen bezwaargevoeligheid te verminderen. *Het is daarom van belang dat helder gecommuniceerd wordt met de doelgroep en dat de regels die in ministeriële regeling worden uitgewerkt duidelijk zijn.*

De verwachte effecten voor de burger

Om in aanmerking te komen voor een ontheffing zal een aantal eisen aan de vrijwilligers worden gesteld. Deze eisen zullen in de nog op te stellen ministeriële regeling worden uitgewerkt. Een volledig beeld van de effecten voor de burger kan dus pas in een later stadium worden gegeven. Het volgende is echter wel al duidelijk:

Allereerst zullen vrijwilligers lid moeten worden van een vereniging die het behoud en beoefenen van de archeologie als statutair doel heeft. Een aanzienlijk deel van de vrijwilligers in de onderwaterarcheologie is lid van de Landelijke Werkgroep Archeologie Onder Water (LWAOOW), die aan deze omschrijving voldoet. Op dit moment is dit de enige vereniging voor vrijwilligers voor wat betreft de onderwaterarcheologie.

De Stichting Maritiem Onderzoek Nederland (Stimon), waarbij met name de Noordzeeduikers zijn aangesloten heeft aangegeven te overwegen om vanwege de nieuwe regeling een vereniging te worden. De RCE zal de stichting hierin ondersteunen.

Van vrijwilligers die een ontheffing aanvragen wordt verwacht dat zij over de juiste deskundigheid beschikken om de activiteiten op een goede wijze uit te kunnen voeren en over het verrichtte onderzoek te rapporteren. Om dit te faciliteren verzorgt de LWAOOW in samenwerking met de RCE de basiscursus onderwaterarcheologie waarin de vrijwilligers de archeologische (basis)vaardigheden kunnen leren en een zogenaamd NAS-certificaat kunnen behalen⁶.

⁶ NAS staat voor Nautical Archaeological Society. De NAS-certificering is internationaal erkend en kent vier niveau's. De LWAOOW opleiding is door de NAS geaccrediteerd voor certificaat één t/m drie (<https://www.awn-archeologie.nl/2019/kennisbevordering-maritieme-archeologie-lwaow/>). De cursus is ook toegankelijk voor niet-leden.

Voor het verkrijgen van de ontheffing moeten de vrijwilligers een plan van aanpak opstellen, waarin zij onder andere moeten aangeven welke onderzoekshandelingen zij gaan uitvoeren, op welke wijze en met welk doel. Voor het opstellen van dit plan van aanpak zal een format met toelichting beschikbaar worden gesteld.

Ten slotte moeten vondsten in Archis of in PAN worden gemeld en moeten de vrijwilligers rapporteren over hun onderzoek. De afgelopen jaren is binnen een drietal pilotprojecten in de Waddenzee, Noordzee en Zeeuwse Wateren en in het project *De 13 Provinciën* geoefend met zaken als het indienen van vaarplannen, het opstellen van plannen van aanpak en het rapporteren van vondsten.

De RCE acht deze effecten op de burger proportioneel en passend bij het doenvermogen van de doelgroep. De vrijwilligers zullen bovendien op diverse manieren door de RCE en hun vereniging(en) worden bijgestaan.

Conclusie en aandachtspunten

De RCE oordeelt dat de ontheffing uitvoerbaar is en dat de RCE in staat is om de regeling uit te voeren. Binnen de RCE 0,5 extra fte capaciteit nodig. De kosten worden gezien als proportioneel.

De RCE acht deze effecten op de burger proportioneel en binnen het doenvermogen van de doelgroep.

Daarbij maakt de RCE nog wel de volgende opmerkingen:

- heldere regels in ministeriële regeling zijn van belang voor het goed functioneren van de ontheffingsmogelijkheid en om het risico op bezwaar en beroep te voorkomen. Besteed hier specifieke aandacht aan en laat ook de ministeriële regeling door de RCE toetsen op de uitvoerbaarheid/de uitvoeringslasten;
- De beslistermijn van acht weken is mogelijk niet altijd haalbaar in gevallen waar toestemming van een vlaggenstaat moet worden verkregen;
- Het is niet duidelijk hoe de RCE moet handelen als de toestemming van de vlaggenstaat uitblijft;
- de RCE acht het wenselijk om niet alleen voorafgaand en achteraf, zoals in de nota van toelichting wordt beschreven maar ook gedurende de loop van de ontheffing enige mate van toezicht op de activiteiten van de vrijwilligers uit te oefenen;

Bijlage 1. De Ketenpartners

De volgende ketenpartners spelen een rol in de uitvoering van deze regeling:

1. **Rijkswaterstaat**
Rijkswaterstaat is beheerder van de rijkswateren en de Noordzee en zal worden geraadpleegd indien de ontheffingsaanvraag betrekking heeft op de rijkswateren of de Noordzee en in kennis gesteld van de verleende ontheffingen;
2. **Inspectie Erfgoed en Overheidsinformatie**
De inspectie zal optreden als toezichthouder en handhaver van deze regeling en zal in kennis worden gesteld van de verleende ontheffingen en bij (vermoeden van) oneigenlijk gebruik van de ontheffing;
3. **Kustwacht**
De Kustwacht zal in verband met haar toezichthoudende taak in kennis worden gesteld van de ontheffingen die zijn verleend voor de Noordzee;
4. **Ministerie van Defensie**
Het ministerie van Defensie wordt geraadpleegd indien de aanvraag tot ontheffing betrekking heeft op een wrak van een oorlogsschip of vliegtuigwrak en zal worden geïnformeerd over de ontdekking van een wrak van een (vermoedelijk) oorlogsschip;
5. **De gemeente en provincie**
De gemeente en provincie voeren archeologiebeleid over hun grondgebied en worden, voor zover zij depothouder van een archeologisch depot zijn, eigenaar van opgegraven archeologische vondsten. Zij worden geraadpleegd als een verzoek tot ontheffing wordt ingediend voor hun grondgebied en in kennis gesteld van de verleende ontheffingen;
6. **Buitenlandse mogendheden**
Buitenlandse mogendheden worden om toestemming gevraagd indien de ontheffing betrekking heeft op wrakken van oorlogsschepen waarvan zij eigenaar zijn. Tevens worden buitenlandse mogendheden geïnformeerd over de ontdekking door de vrijwilligers van een oorlogswrak en eventueel opgedoken objecten.
7. **DUO**
In het geval van bezwaarzaken op het besluit tot ontheffing zal Uitvoeringsorganisatie Duo een ontvankelijkheidstoets uitvoeren.

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: vrijdag 11 februari 2022 14:00
Aan: 5.1/2.e @atr-regeldruk.nl
CC: 5.1/2.e
Onderwerp: RE: ATR toets archeologiebesluit
Bijlagen: samenvatting bepalingen aanpassing AMvB; concept-verslag Nabespreking Rijkspartners.docx; concept-verslagevaluatie pilot noordzee 121017.docx; Uitvoeringstoets BEa_Def.docx

Dag 5.1/2.e

In vervolg op ons gesprek van afgelopen woensdag vind je in de bijlage een aantal documenten:

- De evaluatie van de pilots (verslagen).
- De met de koepels van vrijwilligers overeengekomen uitgangspunten voor de werkwijze zoals die in de ministeriele regeling en aanvraagprocedure zullen worden uitgewerkt
- De uitvoeringstoets van de RCE (waarin ook meer informatie over de vrijwilligersgroepen)

Voor verdere vragen weet je me te vinden.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: donderdag 3 februari 2022 15:03
Aan: 5.1/2.e @atr-regeldruk.nl <5.1/2.e @atr-regeldruk.nl>
CC: 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e @minocw.nl
Onderwerp: ATR toets archeologiebesluit

Beste 5.1/2.e

Later dan de bedoeling was hierbij de aanvraag voor de ATR toets op de wijziging van het Besluit Erfgoedwet archeologie (BEa). De toets heeft betrekking op het besluit zoals in internetconsultatie gebracht via <https://www.internetconsultatie.nl/archeologiebesluit>. Hier is ook het IAK formulier te vinden.

Voor vragen weet me te vinden.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

Directie Erfgoed en Kunsten van het ministerie van OCW
 Rijnstraat 50
 Postbus 16375
 2500 BJ Den Haag
 +31 6 5.1/2.e
 5.1/2.e @minocw.nl

Van: 5.1/2.e [redacted]@atr-regeldruk.nl>

Verzonden: woensdag 22 december 2021 14:28

Aan: 5.1/2.e [redacted]@minocw.nl>

Onderwerp: nog niet voorgelegd aan ATR, graag laten aanbieden

Dag 5.1/2.e [redacted]

Met het oog op de kerstperiode meld ik het maar direct even (meestal wacht ik een weekje). Het onderstaande besluit is nog niet aangeboden aan ATR, mogelijk aan de aandacht ontsnapt.

<https://www.internetconsultatie.nl/archeologiebesluit>

Fijne feestdagen!

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e [redacted]
[redacted]

ATR

Adviescollege
toetsing regeldruk

+31 (0) 7 [redacted] 5.1/2.e

+31 (0) 6 [redacted] 5.1/2.e

5.1/2.e [redacted]@atr-regeldruk.nl

Rijnstraat 50

2515 XP Den Haag

Postbus (PO Box) 16228

2500 BE The Hague

www.atr-regeldruk.nl

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: woensdag 23 maart 2022 10:57
Aan: 'Remy Luttik'
Onderwerp: RE: Internetconsulatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag Remy,

We zijn zoals gezegd bezig om de verschillende reacties te wegen. Vooralsnog zien we geen aanleiding om het voorstel aan te houden of in te trekken. Ik verwacht wel wat aanpassingen/verduidelijkingen.

Ik ben benieuwd welke reacties van nabestaanden jij hebt gekregen en wat de aard daarvan is. De nabestaanden van de schepen in de Javazee waren zeer verheugd dat de objecten nu in NL tentoongesteld zullen worden.

Het wijzigingsvoorstel zal ondertekend worden door zowel de staatssecretaris van OCW als de minister van Defensie. OCW vraagt de RvS om advies, mede namens Defensie.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

Van: Remy Luttik 5.1/2.e @noordzeemaritiem.nl>
Verzonden: maandag 21 maart 2022 00:10
Aan: 5.1/2.e @minocw.nl>
Onderwerp: RE: Internetconsulatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag 5.1/2.e

Dank voor je reactie. Jammer om te vernemen dat er in totaal maar 14 reacties zijn ingestuurd, waarvan er één direct weggestreept kan worden omdat deze persoon geen commentaar op het voorstel had en blijven er 13 inhoudelijke reacties over.

Vervelend om te vernemen dat jullie onderbezet zijn. Een snelle analyse van de reacties leert mij dat er negen inhoudelijke reacties zijn die het punt van de voorgestelde ontheffing voor Defensie aansnijden. Oftewel het onwenselijk vinden dat Defensie zich niet aan UNESCO/Erfgoedwet hoeft te houden.

Dank voor het hoe dan ook willen delen van de stukken die aan de MR aangeboden zullen worden. Zelf geef ik de voorkeur aan om de stukken via www.rijksoverheid.nl openbaar te maken voor een ieder. Zoals je weet wil ik geen voorkeurspositie en vind dat deze documenten voor een ieder inzichtelijk zouden moeten zijn in het kader van transparantie. Mocht dit niet lukken, dan zal ik kijken hoe ik de documenten dan voor een ieder beschikbaar kan stellen, bijvoorbeeld via mijn eigen website, maar dan zal ik de documenten eerst moeten vertalen naar het Engels.

Gelet op alle inhoudelijke reacties vroeg ik mij af of de overheid het ook in overweging neemt om het hele AMvB proces op dit moment te stoppen, en het misschien verstandiger vindt om dit op een later tijdstip weer opnieuw te proberen. Dan met een betere en bredere communicatie richting de belanghebbenden en eventueel de evaluatie van de Erfgoedwet af te wachten, zodat er een duidelijker beeld is m.b.t. de knelpunten in de Erfgoedwet.

Helaas komt de vertraging mij slecht uit en kan ik ook niet wachten met publiceren, aangezien de verjaringstermijn voor het wegnemen van de periscoop uit HMS E3 ten einde loopt. Overigens hebben een aantal nabestaanden uit het VK het artikel van de Telegraaf van 23 februari jl. gelezen inzake de voorwerpen die Indonesië alsnog heeft overgedragen aan Nederland. Ik denk dat je wel een voorstelling kunt maken van hun reactie.

<https://www.telegraaf.nl/nieuws/480426118/indonesie-draagt-alsnog-voorwerpen-verdwenen-oorlogsbodems-over>

Hopelijk kun je de twee volgende vragen ook nog kort beantwoorden voor mij:

1. Heeft OCW, gelet op de reacties, overwogen of neemt het nog in overweging om het hele AMvB proces af te breken?
2. Wanneer de RvS om advies gevraagd wordt, uit functie/naam van welke bewindvoerders wordt dit dan aangeboden (Stas.OCW en M.Def)?

- Minister van OCW, Robbert Dijkgraaf
- Minister van OCW (PVO), Dennis Wiersma
- Staatssecretaris van OCW (CM), Gunay Uslu
- Minister van Defensie, Kajsa Ollongren
- Staatssecretaris van Defensie, Christophe van der Maat

Met vriendelijke groet,

Remy Luttik

Van: 5.1/2.e [redacted]@minocw.nl]

Verzonden: vrijdag 18 maart 2022 13:13

Aan: 'Remy Luttik'

Onderwerp: RE: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag Remy,

Je reactie op de internetconsultatie is in goede orde ontvangen. In totaal hebben we er 14 gekregen. Ze staan allemaal online.

Wij zijn bezig met het puntsgewijs bespreken van de ingekomen reacties. Doordat we nogal onderbezet zijn kost dit meer tijd dat gepland. Ik hoop dat we de stukken voor de zomer via de MR aan de RvS kunnen aanbieden. Daarna heeft de RvS maximaal drie maanden de tijd om hierop te adviseren. Afhankelijk van dat advies stellen we het voorstel bij en gaat het wederom via de MR naar de Koning. Of dat bijstellen veel werk kost weet ik pas als we het advies van de RvS kennen. Het advies van de RvS is uiteraard openbaar.

Hoe de stukken die naar de MR gaan bekend gemaakt worden moet ik even nagaan, maar wat mij betreft geen probleem om het hoe dan ook met je te delen.

Al met al zal inwerkingtreding per 1/9/22 niet lukken. 1/1/23 lijkt me realistischer.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e [redacted]

Van: Remy Luttik 5.1/2.e [redacted]@noordzeemaritiem.nl>

Verzonden: maandag 14 maart 2022 23:51

Aan: 5.1/2.e [redacted]@minocw.nl>

Onderwerp: RE: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Beste 5.1/2.e [redacted]

Nog bedankt voor de links m.b.t. de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) en de Raad van State (RvS). Hoewel het mij nog niet duidelijk is wanneer een voorhang wel of niet verplicht is m.b.t. een AMvB, gaf je aan dat bij deze specifieke AMvB geen voorhang voorgeschreven wordt en de Kamer daar niet om gevraagd heeft.

Op 31 januari 2022 heb ik een reactie gegeven op de voorgestelde wijziging van het Besluit erfgoedwet archeologie (Bea) d.m.v. de internetconsultatie. Mocht je deze nog niet gelezen hebben dan kun je die op de website van de internetconsultatie terugvinden onder '[Reacties op consultatie](#)'. Hier staan veertien reacties waarvan de indieners hebben aangegeven dat deze openbaar mogen zijn.

Jouw presentatie 'Ontheffing opgravingsverbod voor verenigingen in de onderwaterarcheologie' van 27 november 2021, de laatste dia met onderwerp 'Vervolg', geeft een verwachting m.b.t. het procesverloop. Ik probeer zo gedetailleerd mogelijk het procesverloop omtrent deze AMvB in kaart te krijgen.

Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. Besluit erfgoed archeologie			
Internetconsultatie voor kerst	20-12-2021	1-2-2022	✓
Verwerken internetconsultatie (februari)		28-2-2022	
AMvB ⇒ ministerraad ⇒ RvS (max. 3 maand) (half maart)	15-3-2022?	15-6-2022?	
Advies RvS ⇒ ministerraad ⇒ OCW verwerking advies ???			
AMvB met advies RvS ⇒ Koning (uiterlijk juni)	30-6-2022?		
Inwerkingtreding (1 september 2022 of 1 januari 2023)			

Hopelijk kun jij mij voorzien van meer details n.a.v. onderstaande vragen:

1. Er zijn veertien openbare reacties gepubliceerd, maar hoeveel reacties zijn er in totaal ingediend?
2. Volgens jouw presentatie zouden de reacties van de internetconsultatie in februari verwerkt moeten zijn, waarna de (aangepaste) AMvB via de ministerraad naar de Raad van State voor advies gestuurd zou worden (half maart). Is de AMvB al naar de ministerraad gestuurd en zo ja op welke datum is dat gebeurd? Zo niet, wanneer is de verwachting dat dit naar de ministerraad verstuurd wordt?
3. Wordt het advies van de Raad van State openbaar gemaakt?
4. Wordt het aan de ministerraad aangeboden wijzigingsbesluit met de verwerkte reacties van de internetconsultatie openbaar gemaakt?
5. Is het nog realistisch dat de datum 1 september 2022 voor inwerkingtreding haalbaar is?

Met vriendelijke groet,

Remy Luttik

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1/2.e [mailto:5.1/2.e@minocw.nl]

Verzonden: vrijdag 7 januari 2022 16:01

Aan: 'Remy Luttik'

Onderwerp: RE: Internetconsultatie wijziging besluit erfgoedwet archeologie

Beste Remy,

Jij en de jouwen ook een heel goed en gezond 2022 gewenst!

Meer informatie over de adviesrol van de Raad van State kun je hier vinden:

[https://www.parlement.com/id/vk0wkwkixeu1/advies raad van state](https://www.parlement.com/id/vk0wkwkixeu1/advies%20raad%20van%20state)

De procedure die AMvB's doorlopen (incl. eventuele voorhang) vind je hier:

[https://www.parlement.com/id/vh8lnhrsd1rk/algemene maatregel van bestuur amvb](https://www.parlement.com/id/vh8lnhrsd1rk/algemene%20maatregel%20van%20bestuur%20amvb). Voor deze AMvB schrijft de wet geen voorhang voor. De Kamer heeft hier ook niet om gevraagd.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: Remy Luttik 5.1/2.e @noordzeemaritiem.nl>

Verzonden: woensdag 22 december 2021 19:59

Aan: 5.1/2.e @minocw.nl>

Onderwerp: RE: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag 5.1/2.e

Dank voor het attenderen op de internetconsultatie m.b.t. het wijzigingsbesluit erfgoedwet archeologie.

Zoals je wel zult begrijpen ben ik van mening dat dit wijzigingsbesluit, mocht dit voorstel in werking treden, het einde van onderwaterarcheologie in Nederland zal betekenen. Uiteraard zal ik een reactie hierop indienen, al ben ik er niet van overtuigd dat het enigszins zal leiden tot het schrappen van een aantal voorstellen in het wijzigingsbesluit.

In jouw presentatie gaf je aan dat de inbreng via de internetconsultatie verwerkt zal worden in februari, waarna de resultaten via de ministerraad naar de Raad van State gaan voor advies. De volgende stap zou zijn dat het advies van de Raad van State verwerkt wordt in de AMvB en dan via de ministerraad naar de Koning gaat voor bekrachtiging. Het proces bij de Raad van State is mij niet helemaal duidelijk en hopelijk kun jij dit verduidelijken voor mij:

Het is mij niet duidelijk of het wijzigingsbesluit erfgoedwet archeologie door de Tweede en Eerste Kamer heen gaat.

Het antwoord heeft geen haast, maar het zou fijn zijn om voor eind januari 2022 een inhoudelijke reactie hierop te ontvangen. Mocht je niet willen reageren, laat me dit dan a.u.b. zo snel mogelijk weten.

Ondanks alles wil ik jou en jouw familie toch hele prettige feestdagen en een goed en gezond 2022 toe wensen.

Met vriendelijke groet,

Remy

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1/2.e @minocw.nl]

Verzonden: maandag 20 december 2021 17:11

Aan: 5.1/2.e

Onderwerp: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Geachte relatie,

Graag maak ik u attent op de openstelling van de internetconsultatie van het wijzigingsbesluit erfgoedwet archeologie:

<https://www.internetconsultatie.nl/archeologiebesluit>. Vanaf heden tot 1 februari 2022 bent u in de gelegenheid hierop te reageren.

Uit de Erfgoedwet (art. 5.1) volgt dat eenieder die een archeologische opgraving wil doen over een certificaat moet beschikken. In het Besluit Erfgoedwet archeologie (BEa) zijn vier uitzonderingen hierop neergelegd. Dit wijzigingsbesluit voegt daar drie uitzonderingen aan toe. Toegevoegd worden voorwaardelijke uitzonderingen op het opgravingsverbod (en daarmee de certificeringsplicht) voor:

- * verenigingen voor vrijwilligers in de onderwaterarcheologie;
- * werkzaamheden die noodzakelijk zijn voor het kunnen verkrijgen van een opgravingscertificaat;
- * opgravingen onder verantwoordelijkheid van de Minister van Defensie.

De wijzigingen zijn opgesteld in samenspraak met vele betrokkenen. Mocht u desalniettemin zaken in het voorgestelde wijzigingsbesluit zien die in het belang van een goede werking van het besluit zouden moeten worden aangepast, dan horen wij dat uiteraard graag.

Tot slot maak ik graag van de gelegenheid gebruik om u allen heel prettige feestdagen te wensen en een goed en gezond 2022.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

Directie Erfgoed en Kunsten van het ministerie van OCW Rijnstraat 50 Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

+31 6 5.1/2.e

5.1/2.e @minocw.nl<mailto:5.1/2.e@minocw.nl>

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: donderdag 12 mei 2022 13:07
Aan: 5.1/2.e @sikb.nl'
CC: 5.1/2.e
Onderwerp: Vraag over voorlopig protocol
Bijlagen: Brief Wijzigingsbesluit Vestigia 28-1-2022.pdf

Hoi 5.1/2.e

5.1/2.e en ik zouden graag met je spreken over de samenhang tussen het voorlopig certificaat opgraven en de uitzondering zoals we die nu in het wijzigingsbesluit BEa hebben opgenomen. Dit naar aanleiding van bijgaande inspraakreactie van Vestigia.

Zou jij bijvoorbeeld komende maandag om 11.30 kunnen?

Groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

Directie Erfgoed en Kunsten van het ministerie van OCW
Rijnstraat 50
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
+31 6 5.1/2.e
5.1/2.e @minocw.nl

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Westenschap
T.a.v. mevrouw Gunay Uslu, staatssecretaris
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Vestigia BV
Spoorstraat 5
3811 MN Amersfoort

ons kenmerk : V22-37224/ WH
uw kenmerk : n.v.t.
Betreft : Consultatie "Wijziging Besluit Erfgoedwet archeologie"

Amersfoort, 28 januari 2022

Geachte mevrouw Uslu, mevrouw de staatssecretaris,

De directie van Vestigia is vanuit een aantal partijen binnen ons netwerk attent gemaakt op de openstelling van de internetconsultatie van het wijzigingsbesluit erfgoedwet archeologie. Voordat wij inhoudelijk op de drie wijzigingen ingaan, valt ons allereerst op dat de keuze voor het moment van deze consultatie in de periode rond Kerst en Nieuwjaar nogal kort en uiterst ongelukkig valt. Het wekt de indruk dat het Ministerie niet geïnteresseerd is om wel overwogen reacties binnen te halen. Dat wordt nog eens onderstreept door de incorrecte mededeling dat de wijzigingen zijn opgesteld in samenspraak met vele betrokkenen. Echter, noch onze brancheorganisatie de VOiA, noch de NVAO zijn bij de voorbereiding van deze wetswijziging betrokken geweest. Hetzelfde geldt - na enig navraag - voor vele andere (koepel)organisaties en instellingen binnen de Nederlandse Archeologie.

Een laatste algemene punt van kritiek betreft het internationale kader waarin de voorgestelde wijzigingen zich afspelen. In de Nota van Toelichting ontbreekt elke verwijzing naar hoe dit soort zaken in andere (Europese) landen zijn geregeld. Het zou de Nederlandse overheid sieren indien bij een onderwerp als dit - we spreken bij archeologie en erfgoed toch graag over universele waarden - nauwkeurig gekeken werd hoe in andere landen met de zorg rond vliegtuig- en scheepswrakken wordt omgegaan en welke kwaliteits- en zorgvuldigheidseisen daarbij gelden. Voor een belangrijk deel betreft het immers ook hun(!) erfgoed. Het consulteren van de *European Association of Archaeologists (EAA)* lijkt ons in deze een minimale eerste stap. Navraag bij deze organisatie leerde dat ook dit niet is gebeurd.

Hieronder gaan wij puntsgewijs in op de drie voorgestelde voorwaardelijke uitzonderingen op het opgravingsverbod (en daarmee de certificeringsplicht):

1. De verruiming van de mogelijkheden voor vrijwilligers in de onderwaterarcheologie;
2. Het veranderen van de procedure voor het verkrijgen van een opgravingscertificaat;
3. Het voortzetten en legaliseren van het doen van opgravingen zonder certificaat door het Ministerie van Defensie.

Ad 1. Archeologische instellingen (waaronder professionele bedrijven) en andere partijen die van het werkveld gebruik maken als opdrachtgever, bevoegde overheid of eigenaar van het vondstmateriaal zijn middels de BRL 4000 gehouden aan de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA). Binnen deze kwaliteitsborgingssystematiek bestaat van begin af aan de mogelijkheid dat vrijwilligers en organisaties van vrijwilligers archeologische werkzaamheden uitvoeren onder supervisie van een certificaathouder. Door dit los te laten – het voorstel kan niet anders worden uitgelegd – is er geen enkele controle meer mogelijk op de onderzoekskwaliteit van en door vrijwilligers, anders dan achteraf, wanneer de schade aan het erfgoed al is toegedaan.

Dat de archeologie onderwater een knelpunt vormt binnen de Nederlandse erfgoedzorg behoeft geen betoog. Dat meer inzet daarop nodig is, ook niet. Dat de oplossing gevonden kan worden in het versoepelen of bijna geheel laten varen van de regels, is het paard achter de wagen spannen. Indien de (Rijks)overheid haar zorgtaken op het genoemde gebied gewoon nakomt, dan kan met de juiste stimulering en investeringen binnen bestaande kwaliteitskaders de gezochte capaciteit gemakkelijk gevonden worden. De wet hoeft daarvoor niet gewijzigd, en marktwerking, waaraan in de Nota van Toelichting wordt gerefereerd, niet nog verder verstoord. Als gecertificeerd onderzoeksbureau op het gebied van de onderwaterarcheologie zien wij ons als belanghebbende bedreigd in ons voortbestaan. Momenteel is in een groot deel van de Nederlandse waterbodems planologisch niet of slecht beschermd. Het wijzigingsvoorstel zal erin resulteren dat een groot deel van de (deels onbekende) werkvoorraad maritiem erfgoed binnen Nederlandse gemeenten door vrijwilligers onderzocht mag en zal gaan worden. Dat is niet alleen een ernstige ondergraving van de marktwerking, maar tevens in strijd met de uitgangspunten van de Erfgoedwet en het Verdrag van Valletta, bijvoorbeeld omdat de wetenschappelijke output (disseminatie) van deze onderzoeken niet langer is geborgd. In de Nota van Toelichting wordt gesteld dat gekeken is naar alternatieven, maar dat het opgravingsverbod blijkbaar teveel belemmerend werkt. Wij vragen ons af welke concrete en praktische initiatieven nu werkelijk op dit specifieke gebied zijn

ondernomen en uitgewerkt? Ook zou het wijzigingsvoorstel zijn getoetst aan het UNESCO verdrag op de onderwaterarcheologie uit 2001 en dan met name in relatie tot de artikelen 22 en 23. In de Nota van Toelichting worden de daarin opgenomen eisen van professionele leiding en afdoende toezicht geschrapt onder het argument van proportionaliteit. De toestemming vooraf door de RCE wordt voldoende geacht, alsof alle belangwekkende archeologische, en zeker die onderwater, ontdekkingen kunnen worden voorspeld. Gemeenten in wiens waterbodem deze onderzoeken veelal plaatsvinden worden buitenspel gezet, juist op een moment dat ze, na lang aandringen vanuit het Rijk, begonnen zijn zich te bekommeren om hun eigen erfgoed onderwater. Wederom lijkt Nederland een eigen uitleg te geven aan internationale verdragen en ontbreekt een gedegen vergelijking met de landen om ons heen.

Het risico bestaat vervolgens dat vondsten onttrokken raken aan het blikveld van publiek en wetenschap. De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) is nu juist bedoeld om dit soort schade te beheersen. Door een deel van het Nederlandse archeologische erfgoed hier buiten te gaan plaatsen wordt de deur opengezet - een ernstig precedent gecreëerd - naar het geleidelijk uitkleden van de kwaliteitsborging. Naar onze overtuiging is meer en betere inzet van vrijwilligers in de onderwaterarcheologie juist wel zeer goed mogelijk binnen de bestaande kaders van de Erfgoedwet en KNA, mits de spelregels daarvoor nog eens goed onder de loep worden genomen en de overheid zelf stappen zet om verenigingen van beoefenaars, archeologische bedrijven en overheden op een praktische manier bij elkaar te brengen. Dit biedt ons inziens op den duur meer en betere garanties dat wordt voldaan aan een goede voorbereiding, documentatie-eisen, en de rapportage - en deponeringsplicht, dan een enkele toets door de RCE. In tegenstelling tot wat op het eerste gezicht lijkt, zal het (blijven) werken binnen de KNA juist zowel voor de RCE als voor gemeentelijke overheden uiteindelijk een positief effect hebben op de regeldruk. Voor de wijziging valt dit nog maar te bezien.

Ad 2. Noch de noodzaak, noch de toegevoegde waarde van het wijzigingsvoorstel rond de procedure voor het verkrijgen van een opgravingscertificaat wordt in de Nota van Toelichting onderbouwd. Nergens is ons inziens gebleken dat de bestaande procedure partijen belemmert bij het toetreden tot de opgravingsmarkt. Het wijzigingsbesluit is volstrekt overbodig. De manier waarop een opgravingscertificaat verkregen kan worden, is al geregeld in de BRL 4000 in de vorm van het Certificaat onder Voorbehoud. Het wijzigingsbesluit zoals geformuleerd in de Nota van Toelichting daarop verklaart niet waarom deze procedure niet volstaat. De wijziging creëert alleen maar meer onduidelijkheid over wie wel of niet mag opgraven en zet de deur open voor partijen die bijvoorbeeld incidenteel of projectgebonden de kwaliteitseisen willen omzeilen. Daarbij ontstaat een extra risico dat een partij die

start met het proces tot certificering, maar dit na uitvoering van de veldwerkfase staakt, de vondsten en opgravingsgegevens verloren laat gaan. Het wijzigingsbesluit gaat in die zin geheel voorbij aan het uitgangspunt dat archeologische opgravingen nu eenmaal een onomkeerbaar proces vormen, dat niet nog eens keer kan worden overgedaan. Daarbij lijkt ons de voorgestelde procedure ook nog eens nauwelijks te handhaven, want in een duidelijk toezichtregime is niet voorzien, m.a.w. wie ruimt de scherven op als de rol van de CI is uitgespeeld?

Ad 3. Allereerst is in de Nota van Toelichting sprake van een storende verwarring. Het kwalificeren van alle vliegtuigbergingen door de Minister van Defensie als opgravingen zoals bedoeld in artikel 5.1 van de Erfgoedwet, is natuurlijk onjuist. Het gaat natuurlijk alleen om die bergingen, waar het gaat om historische resten of een historische gebeurtenis bijvoorbeeld uit de Tweede Wereldoorlog. Alleen dan is er sprake van (inter)nationaal erfgoed, en dient ook de Erfgoedwet hierop van toepassing te zijn.

Dat bij juist dit soort bergingen (dan dienen we te spreken van opgravingen) ook andere aspecten, zoals munitieveilgheid en de berging en identificatie van gevallen militairen, een groot belang vormen en Defensie daarom betrokken moet zijn en blijven, staat ook buiten kijf. De conclusie - zie Nota van Toelichting - dat archeologie daarom niet voorop staat, maar wel moet worden meegewogen, is onjuist en gaat voorbij aan hoe archeologen en hun kwaliteitsprotocollen nu juist zijn ingesteld op het werken binnen andere condities en het samenbrengen van meerdere belangen. Defensiepersoneel is zeer bekwaam op het gebied van bergen van vliegtuigwrakken, de hierbij behorende menselijke resten en/of explosieven en gevaarlijke stoffen. Een berging is echter geen archeologische opgraving, gericht op het beantwoorden van historische vragen en het vastleggen van alle relevante informatie met behulp van archeologische methoden en technieken. Tenslotte wordt in het wijzigingsbesluit ook nog eens voorbijgegaan aan het feit dat onder of naast het te bergen object ook archeologische fenomenen aanwezig kunnen zijn die niet aan de Tweede Wereldoorlog gerelateerd zijn en die buiten de expertise van het defensiepersoneel vallen en daardoor niet worden herkend.

Door de voorgestelde vrijstelling blijft de ongewenste situatie bestaan dat geen enkele controle wordt uitgeoefend op de archeologische kwaliteit van de berging zelf, de documentatie, de historische context en wat er met de aangetroffen resten dient te gebeuren. Het bergingsrapport kan nu eenmaal geenszins als borging van de archeologische informatie worden gezien. In feite is de voorgestelde wijziging niets anders dan de legalisering van de bestaande, historisch zo gegroeide afspraken tussen het Ministerie van de Defensie en het Ministerie van OCenW. Beide ministeries gaan

daarbij volstrekt voorbij aan de veranderingen die in de afgelopen 50 jaar zijn opgetreden in zowel de appreciatie en waardering als erfgoed van deze objecten bij publiek, nabestaanden en andere direct betrokken, als in de juridische definiëring als "monumenten". Wat 50 jaar geleden wellicht nog een verdedigbare werkafpraak mag zijn geweest, is tegenwoordig vanuit verschillende perspectieven achterhaald. De huidige manier van werken - of daarbij nu wel of niet het protocol *vliegtuigbergingen en archeologie* wordt geraadpleegd - wekt, en zeker niet alleen bij archeologen, veel vragen en kritiek op. De Rijksoverheid veronachtzaamt zodoende de eigen voorbeeldfunctie en vergeet hoe hiernaar wordt gekeken zowel vanuit de wetenschap als in internationaal verband. Ook bij defensie zal men zich moeten realiseren dat de huidige manier van werken niet meer van deze tijd is.

Deze wijziging is bovendien overbodig. Waarom kan het defensiepersoneel dat betrokken is bij dit soort bergingen niet bijgeschoold worden, en de betreffende afdelingen zich laten certificeren onder BRL 4000, of wordt samenwerking met een gecertificeerde partij verplicht gesteld? Waarom zijn of worden archeologische partijen niet structureel ingeschakeld bij het meerjarenprogramma vliegtuigbergingen. De bestaande *Handreiking Samenloop Archeologie en Explosievenopsporing van de SIKB* is tenslotte een mooi startpunt voor een toekomstige samenwerking tussen archeologische partijen, explosieven opsporingsbedrijven en defensie en laat in de basis al zien dat deze uitstekend kan werken als alternatief voor hetgeen u nu als uitzondering voorstelt. De beoogde vrijstelling ondergraaft daarnaast ook nog eens de positie van gemeenten als bevoegd gezag en van de provincie als eigenaar van alle archeologische roerende zaken, die in de ondergrond aangetroffen worden.

Dit helaas lange betoog samenvattend is onze oproep aan u met betrekking tot de drie voorgestelde wijzigingen:

Niet doen, want:

1. Onnodig, de huidige regelgeving voldoet mits nageleefd door de Rijksoverheid zelf,
2. Nodeloos verwarrend en complicerend,
3. Gevaarlijk vanwege de precedentwerking,
4. Leidt tot gezichtsverlies in internationaal verband,
5. Het zijn niet de regels die niet voldoen, maar de uitvoering ervan,
6. Dit soort extra regels en uitzonderingen vermindert de bestuurslast zeker niet, integendeel.

Vanuit Vestigia zijn wij natuurlijk graag bereid een en ander toe te lichten en mee te denken over alternatieven die wel kunnen bijdragen aan het oplossen van geschetste

problematiek. Overigens, er bestaan andere knelpunten binnen de Nederlandse archeologische monumentenzorg die ons inziens een veel grotere aandacht van het departement behoeven.

Namens Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie

Hoogachtend,

5.1/2.e

Wilfried Hessing & Jeroen Flamman (Directie)
Vestigia BV *Archeologie & Cultuurhistorie*

CC:

- Vaste Kamercommissie voor Cultuur
- Raad voor Cultuur
- CCvD Archeologie
- VOiA

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: woensdag 29 juni 2022 10:04
Aan: 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e
Onderwerp: 9380 - Wijziging BEa - Aangepaste versie nav internetconsultatie.docx
Bijlagen: 9380 - Wijziging BEa - Aangepaste versie nav internetconsultatie.docx

Dag allen,

5.1/2.e en ik hebben een poging gedaan de afgesproken aanpassingen aan het besluit te doen. Ter bespreking in ons volgende overleg.

Groet!

5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: woensdag 6 juli 2022 12:08
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: FW: BEA archeologie en vliegtuigbergingen
Bijlagen: 9380 - Wijziging BEa - versie 2 september 2021 (schoon) met opm 5.1/2.docx

Van: 5.1/2.e @apeldoorn.nl>
Verzonden: woensdag 13 oktober 2021 15:58
Aan: 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e @cultureelerfgoed.nl>
CC: 5.1/2.e @hetnet.nl>
Onderwerp: BEA archeologie en vliegtuigbergingen

Beste 5.1/2.e en 5.1/2.e

Jullie hadden nog onze (niet geredigeerde) opmerkingen op het BEA tegoed. Hierbij in de bijlage.
 In grote lijnen komt onze reactie op het volgende neer:

- Het uitgangspunt dat vliegtuigwrakken ook gezien kunnen worden als archeologisch erfgoed dient expliciet verwoord te worden.
- De opsporings- en bergingsactiviteiten van Defensie kunnen naar de letter van de Erfgoedwet worden gezien als opgraving (cf. Artikel 5.1. Opgravingsverbod), maar zijn geen archeologisch onderzoek. Met het verlenen van een ontheffing van het opgravingsverbod aan Defensie, mag niet de indruk ontstaan dat Defensie een opgraving aan het doen is in de zin van archeologisch onderzoek; met andere woorden: het moet duidelijk worden gemaakt dat de opsporings- en bergingsactiviteiten van Defensie geen archeologisch onderzoek zijn. Archeologisch onderzoek dient immers vraagstellingsgericht te zijn, op basis van archeologische methoden, door archeologische actoren en volgens voorgeschreven procedures.
- Gezien het voorgaande: aangezien de opsporings- en bergingsactiviteiten van Defensie geen archeologisch onderzoek zijn, is het ook niet aan de orde die opsporings- en bergingsactiviteiten te melden als ware het archeologische onderzoek; idem voor aanlevering van een verslag van de berging, een verslag van een berging is immers geen archeologisch onderzoeksrapport. Dat de verslagen van opsporings- en bergingsactiviteiten van Defensie interessant en relevant zijn voor archeologisch onderzoek is een gegeven, maar van een andere orde. Datzelfde geldt immers voor verslagen van civieltechnische- of milieukundige bodemonderzoeken, centrale verzameling van dergelijke informatie in een bodeminformatiesysteem is zeker van belang, maar niet het punt dat hier aan de orde is en hier geregeld moet worden.
- Een advies over de archeologische waardering van een vliegtuigcrashlocatie kan nooit worden opgesteld door het ministerie van Defensie, dat is voorbehouden aan het ministerie van OCW. Uiteraard kan Defensie randvoorwaarden opstellen en een advies geven uit oogpunt van veiligheid.
- Op zich is het bijzonder dat voor een specifieke type vindplaats een advies vanuit het rijk richting een gemeentelijke overheid gaat. Dat gebeurt immers ook niet voor een steentijdvindplaats of verzin het maar. We snappen dat deze werkwijze in dit specifieke geval nuttig kan zijn, maar zorg ervoor dat bij gemeenten met inhoudelijke expertise ook de gemeente zelf (de archeologisch adviseur en/of beleidsmedewerker) al gehoord wordt in de adviesfase en niet dat deze verrast kan worden door een rijksadvies, terwijl daar gemeentelijk wellicht anders over gedacht wordt. Het advies gaat immers richting de veiligheidsafdeling van de gemeente (lees: burgemeester en beleidsmedewerkers op het gebied van veiligheid), het inhoudelijk besluit vanuit de gemeente wordt voorbereid door de erfgoedwethouder (waarschijnlijk gewoon doorgemandateerd naar de archeoloog). Dat kunnen bij een gemeente 2 verschillende belangen zijn.
- Over die belangenverstrengeling (nl de gemeente hoeft de berging niet te betalen, maar het archeologisch onderzoek bij de berging wel, wat natuurlijk het besluit kan beïnvloeden), zullen we ook een opmerking bij de BEA maken. Lijkt ons goed een andere vorm van financiering hiervoor te gaan organiseren nl.

Gisteren hebben we bij het Groot Reuvensoverleg ingebracht dat we formeel op de BEA willen reageren namens het GRO. We bereiden hier dan ook een inspraakreactie op voor. Hiermee weten jullie vast wat de strekking van de reactie vanuit het GRO zal zijn.

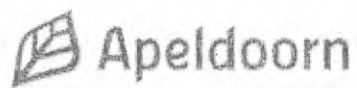
Met vriendelijke groet,
Mede namens 5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Telefoon 055 5.1/2.e 06 5.1/2.e of 5.1/2.e
E-mail 5.1/2.e @apeldoorn.nl

www.apeldoorn.nl

De gemeente Apeldoorn beschouwt e-mail als volwaardig communicatiemiddel en streeft ernaar e-mails foutloos, volledig en virusvrij te verzenden.

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: woensdag 6 juli 2022 12:11
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: FW: !! -opnieuw-ambtelijke suggesties voor aanvulling van de regeldrukparagraaf
Bijlagen: 10 U020 Ministerie OCW - Besluit erfgoedwet archeologie w.g.pdf
Urgentie: Hoog

Van: 5.1/2.e @atr-regeldruk.nl>
Verzonden: maandag 14 maart 2022 09:08
Aan: 5.1/2.e @minocw.nl>
Onderwerp: !! -opnieuw-ambtelijke suggesties voor aanvulling van de regeldrukparagraaf
Urgentie: Hoog

Dag 5.1/2.e in mijn e-mail van vrijdag was de suggestie bij C niet toegevoegd, excuses daarvoor. Hierbij de correctie/toevoeging.

Zoals telefonisch aangegeven, kijkt ATR niet naar de bestuurlijke lasten (voor bijvoorbeeld het Rijk of gemeenten), maar mogelijk raakt een en ander ook de archeologische bedrijven en diensten(?), vandaar de opmerking bij C. (Waarschijnlijk wordt een en ander al duidelijker in de toelichting bij jullie 'behandeling' van adviespunt 2.1.).

Zoals toegezegd enkele suggesties voor een aanvulling van de regeldrukparagraaf naar aanleiding van het adviespunt 4.1.

De paragraaf nu:

- a) Het belangrijkste gevolg van de ontheffing voor verenigingen van vrijwilligers in de onderwaterarcheologie is dat deze verenigingen een aanvraag moeten doen. Hier zullen tijd en inspanning mee gemoeid zijn, maar deze zal veel geringer zijn dan wanneer ook van deze groep een certificaat vereist zou worden. Het voorstel is tot stand gekomen in nauw overleg met de koepels van de vrijwilligers in de onderwaterarcheologie. De precieze regeldruk volgt echter uit de ministeriële regeling die de aanvraagprocedure regelt.
- b) Het uitzonderen van werkzaamheden ten behoeve van het verkrijgen van een certificaat heeft geen gevolgen voor de regeldruk.
- c) Het toevoegen van de vrijstelling voor vliegtuigbergingen door Defensie heeft geen gevolgen voor de regeldruk.
- d) Het aanpassen van de vrijstelling voor vrijwilligers in de archeologie heeft geen gevolgen voor de regeldruk.

Suggesties voor verduidelijking/aanvulling van de regeldrukparagraaf

5.1/2.1 + 5.2/1

[Redacted content]

Ik hoop dat je hiermee uit de voeten kunt. Bel gerust als er vragen zijn.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e
5.1/2.e

ATR

Adviescollege
toetsing regeldruk

+31 (0) 70 5.1/2.e

+31 (0) 6 5.1/2.e

5.1/2.e @atr-regeldruk.nl

Rijnstraat 50

2515 XP Den Haag

Postbus (PO Box) 16228

2500 BE The Hague

www.atr-regeldruk.nl

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: donderdag 7 juli 2022 16:32
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Internetconsulatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag 5.1/2.e

We zijn nog altijd bezig met het voorbereiden van het stuk dat naar de RvS zal gaan. Inwerkingtreding per 1/1/23 zal niet lukken. Capaciteitsgebrek, enerzijds door coronawerkzaamheden en anderzijds door diverse long-covid gevallen, is de belangrijkste oorzaak.

Mij is nog niet zo duidelijk waar de nabestaanden nu precies niet positief over zijn. Oorlogsschepen waarvan de vlagstaat bekend is zijn uitgezonderd. Waar is men precies bang voor? Dit werd me ook niet duidelijk uit de inspraakreactie die je hebt ingezonden.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e @noordzeemaritiem.nl>
Verzonden: woensdag 6 juli 2022 20:59
Aan: 5.1/2.e @minocw.nl>
Onderwerp: RE: Internetconsulatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag 5.1/2.e

Er zijn weer enige maanden voorbij gegaan, een goed moment om te kijken hoe het ervoor staat.

V.w.b. de reacties van nabestaanden, die zijn niet positief en ze begrijpen dat jij daar benieuwd naar bent. Deze nabestaanden zouden ook zeer verheugd zijn wanneer alle objecten van de Engelse wrakken in het VK zouden zijn.

Je hoopte dat de stukken m.b.t. het wijzigingsvoorstel voor de zomer via de MR aan de RvS zouden kunnen worden aangeboden. Ik neem aan dat je daarmee het zomerreces bedoelde.

Hoe staat het met het wijzigingsvoorstel?

Is het nog realistisch dat de datum 1 januari 2023 voor inwerkingtreding haalbaar is?

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e @minocw.nl]
Verzonden: woensdag 23 maart 2022 10:57
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Internetconsulatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag 5.1/2.e

We zijn zoals gezegd bezig om de verschillende reacties te wegen. Vooralsnog zien we geen aanleiding om het voorstel aan te houden of in te trekken. Ik verwacht wel wat aanpassingen/verduidelijkingen.

Ik ben benieuwd welke reacties van nabestaanden jij hebt gekregen en wat de aard daarvan is. De nabestaanden van de schepen in de Javazee waren zeer verheugd dat de objecten nu in NL tentoongesteld zullen worden.

Het wijzigingsvoorstel zal ondertekend worden door zowel de staatssecretaris van OCW als de minister van Defensie. OCW vraagt de RvS om advies, mede namens Defensie.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e @noordzeemaritiem.nl>

Verzonden: maandag 21 maart 2022 00:10

Aan: 5.1/2.e @minocw.nl>

Onderwerp: RE: Internetconsulatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag 5.1/2.e

Dank voor je reactie. Jammer om te vernemen dat er in totaal maar 14 reacties zijn ingestuurd, waarvan er één direct weggestreept kan worden omdat deze persoon geen commentaar op het voorstel had en blijven er 13 inhoudelijke reacties over.

Vervelend om te vernemen dat jullie onderbezet zijn. Een snelle analyse van de reacties leert mij dat er negen inhoudelijke reacties zijn die het punt van de voorgestelde ontheffing voor Defensie aansnijden. Oftewel het onwenselijk vinden dat Defensie zich niet aan UNESCO/Erfgoedwet hoeft te houden.

Dank voor het hoe dan ook willen delen van de stukken die aan de MR aangeboden zullen worden. Zelf geef ik de voorkeur aan om de stukken via www.rijksoverheid.nl openbaar te maken voor een ieder. Zoals je weet wil ik geen voorkeurspositie en vind dat deze documenten voor een ieder inzichtelijk zouden moeten zijn in het kader van transparantie. Mocht dit niet lukken, dan zal ik kijken hoe ik de documenten dan voor een ieder beschikbaar kan stellen, bijvoorbeeld via mijn eigen website, maar dan zal ik de documenten eerst moeten vertalen naar het Engels.

Gelet op alle inhoudelijke reacties vroeg ik mij af of de overheid het ook in overweging neemt om het hele AMvB proces op dit moment te stoppen, en het misschien verstandiger vindt om dit op een later tijdstip weer opnieuw te proberen. Dan met een betere en bredere communicatie richting de belanghebbenden en eventueel de evaluatie van de Erfgoedwet af te wachten, zodat er een duidelijker beeld is m.b.t. de knelpunten in de Erfgoedwet.

Helaas komt de vertraging mij slecht uit en kan ik ook niet wachten met publiceren, aangezien de verjaringstermijn voor het wegnemen van de periscoop uit HMS E3 ten einde loopt. Overigens hebben een aantal nabestaanden uit het VK het artikel van de Telegraaf van 23 februari jl. gelezen inzake de voorwerpen die Indonesië alsnog heeft overgedragen aan Nederland. Ik denk dat je wel een voorstelling kunt maken van hun reactie.

<https://www.telegraaf.nl/nieuws/480426118/indonesie-draagt-alsnog-voorwerpen-verdwenen-oorlogsbodems-over>

Hopelijk kun je de twee volgende vragen ook nog kort beantwoorden voor mij:

1. Heeft OCW, gelet op de reacties, overwogen of neemt het nog in overweging om het hele AMvB proces af te breken?
2. Wanneer de RvS om advies gevraagd wordt, uit functie/naam van welke bewindvoerders wordt dit dan aangeboden (Stas.OCW en M.Def)?

- Minister van OCW, Robbert Dijkgraaf
- Minister van OCW (PVO), Dennis Wiersma
- Staatssecretaris van OCW (CM), Gunay Uslu
- Minister van Defensie, Kajsa Ollongren
- Staatssecretaris van Defensie, Christophe van der Maat

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e @minocw.nl]

Verzonden: vrijdag 18 maart 2022 13:13

Aan: 5.1/2.e

Onderwerp: RE: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag 5.1/2.e

Je reactie op de internetconsultatie is in goede orde ontvangen. In totaal hebben we er 14 gekregen. Ze staan allemaal online.

Wij zijn bezig met het puntsgewijs bespreken van de ingekomen reacties. Doordat we nogal onderbezet zijn kost dit meer tijd dan gepland. Ik hoop dat we de stukken voor de zomer via de MR aan de RvS kunnen aanbieden. Daarna heeft de RvS maximaal drie maanden de tijd om hierop te adviseren. Afhankelijk van dat advies stellen we het voorstel bij en gaat het wederom via de MR naar de Koning. Of dat bijstellen veel werk kost weet ik pas als we het advies van de RvS kennen. Het advies van de RvS is uiteraard openbaar.

Hoe de stukken die naar de MR gaan bekend gemaakt worden moet ik even nagaan, maar wat mij betreft geen probleem om het hoe dan ook met je te delen.

Al met al zal inwerkingtreding per 1/9/22 niet lukken. 1/1/23 lijkt me realistischer.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e @noordzeemarietiem.nl>

Verzonden: maandag 14 maart 2022 23:51

Aan: 5.1/2.e @minocw.nl>

Onderwerp: RE: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Beste 5.1/2.e

Nog bedankt voor de links m.b.t. de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) en de Raad van State (RvS). Hoewel het mij nog niet duidelijk is wanneer een voorhang wel of niet verplicht is m.b.t. een AMvB, gaf je aan dat bij deze specifieke AMvB geen voorhang voorgeschreven wordt en de Kamer daar niet om gevraagd heeft.

Op 31 januari 2022 heb ik een reactie gegeven op de voorgestelde wijziging van het Besluit erfgoedwet archeologie (Bea) d.m.v. de internetconsultatie. Mocht je deze nog niet gelezen hebben dan kun je die op de website van de internetconsultatie terugvinden onder '[Reacties op consultatie](#)'. Hier staan veertien reacties waarvan de indieners hebben aangegeven dat deze openbaar mogen zijn.

Jouw presentatie 'Ontheffing opgravingsverbod voor verenigingen in de onderwaterarcheologie' van 27 november 2021, de laatste dia met onderwerp 'Vervolg', geeft een verwachting m.b.t. het procesverloop. Ik probeer zo gedetailleerd mogelijk het procesverloop omtrent deze AMvB in kaart te krijgen.

Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. Besluit erfgoed archeologie			
Internetconsultatie voor kerst	20-12-2021	1-2-2022	✓
Verwerken internetconsultatie (februari)		28-2-2022	
AMvB ⇒ ministerraad ⇒ RvS (max. 3 maand) (half maart)	15-3-2022?	15-6-2022?	
Advies RvS ⇒ ministerraad ⇒ OCW verwerking advies ???			
AMvB met advies RvS ⇒ Koning (uiterlijk juni)	30-6-2022?		
Inwerkingtreding (1 september 2022 of 1 januari 2023)			

Hopelijk kun jij mij voorzien van meer details n.a.v. onderstaande vragen:

1. Er zijn veertien openbare reacties gepubliceerd, maar hoeveel reacties zijn er in totaal ingediend?
2. Volgens jouw presentatie zouden de reacties van de internetconsultatie in februari verwerkt moeten zijn, waarna de (aangepaste) AMvB via de ministerraad naar de Raad van State voor advies gestuurd zou worden (half maart). Is de AMvB al naar de ministerraad gestuurd en zo ja op welke datum is dat gebeurd? Zo niet, wanneer is de verwachting dat dit naar de ministerraad verstuurd wordt?
3. Wordt het advies van de Raad van State openbaar gemaakt?
4. Wordt het aan de ministerraad aangeboden wijzigingsbesluit met de verwerkte reacties van de internetconsultatie openbaar gemaakt?
5. Is het nog realistisch dat de datum 1 september 2022 voor inwerkingtreding haalbaar is?

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1/2.e [mailto:5.1/2.e@minocw.nl]

Verzonden: vrijdag 7 januari 2022 16:01

Aan: '5.1/2.e'

Onderwerp: RE: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Beste 5.1/2.e

Jij en de jouwen ook een heel goed en gezond 2022 gewenst!

Meer informatie over de adviesrol van de Raad van State kun je hier vinden:

<https://www.parlement.com/id/vk0wkwkixeu/advies raad van state>

De procedure die AMvB's doorlopen (incl. eventuele voorhang) vind je hier:

<https://www.parlement.com/id/vh8lnhrsdirk/algemene maatregel van bestuur amvb>. Voor deze AMvB schrijft de wet geen voorhang voor. De Kamer heeft hier ook niet om gevraagd.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1/2.e [redacted]@noordzeemaritiem.nl>

Verzonden: woensdag 22 december 2021 19:59

Aan: 5.1/2.e [redacted]@minocw.nl>

Onderwerp: RE: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag 5.1/2.e [redacted]

Dank voor het attenderen op de internetconsultatie m.b.t. het wijzigingsbesluit erfgoedwet archeologie.

Zoals je wel zult begrijpen ben ik van mening dat dit wijzigingsbesluit, mocht dit voorstel in werking treden, het einde van onderwaterarcheologie in Nederland zal betekenen. Uiteraard zal ik een reactie hierop indienen, al ben ik er niet van overtuigd dat het enigszins zal leiden tot het schrappen van een aantal voorstellen in het wijzigingsbesluit.

In jouw presentatie gaf je aan dat de inbreng via de internetconsultatie verwerkt zal worden in februari, waarna de resultaten via de ministerraad naar de Raad van State gaan voor advies. De volgende stap zou zijn dat het advies van de Raad van State verwerkt wordt in de AMvB en dan via de ministerraad naar de Koning gaat voor bekrachtiging. Het proces bij de Raad van State is mij niet helemaal duidelijk en hopelijk kun jij dit verduidelijken voor mij:

Het is mij niet duidelijk of het wijzigingsbesluit erfgoedwet archeologie door de Tweede en Eerste Kamer heen gaat.

Het antwoord heeft geen haast, maar het zou fijn zijn om voor eind januari 2022 een inhoudelijke reactie hierop te ontvangen. Mocht je niet willen reageren, laat me dit dan a.u.b. zo snel mogelijk weten.

Ondanks alles wil ik jou en jouw familie toch hele prettige feestdagen en een goed en gezond 2022 toe wensen.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e [redacted]

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1/2.e [redacted]@minocw.nl]

Verzonden: maandag 20 december 2021 17:11

Aan: 5.1/2.e [redacted]

Onderwerp: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Geachte relatie,

Graag maak ik u attent op de openstelling van de internetconsultatie van het wijzigingsbesluit erfgoedwet archeologie:

<https://www.internetconsultatie.nl/archeologiebesluit>. Vanaf heden tot 1 februari 2022 bent u in de gelegenheid hierop te reageren.

Uit de Erfgoedwet (art. 5.1) volgt dat eenieder die een archeologische opgraving wil doen over een certificaat moet beschikken. In het Besluit Erfgoedwet archeologie (BEa) zijn vier uitzonderingen hierop neergelegd. Dit wijzigingsbesluit voegt daar drie uitzonderingen aan toe. Toegevoegd worden voorwaardelijke uitzonderingen op het opgravingsverbod (en daarmee de certificeringsplicht) voor:

- * verenigingen voor vrijwilligers in de onderwaterarcheologie;

- * werkzaamheden die noodzakelijk zijn voor het kunnen verkrijgen van een opgravingscertificaat;
- * opgravingen onder verantwoordelijkheid van de Minister van Defensie.

De wijzigingen zijn opgesteld in samenspraak met vele betrokkenen. Mocht u desalniettemin zaken in het voorgestelde wijzigingsbesluit zien die in het belang van een goede werking van het besluit zouden moeten worden aangepast, dan horen wij dat uiteraard graag.

Tot slot maak ik graag van de gelegenheid gebruik om u allen heel prettige feestdagen te wensen en een goed en gezond 2022.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Directie Erfgoed en Kunsten van het ministerie van OCW Rijnstraat 50 Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
+31 6 150 38 234

5.1/2.e

@minocw.nl>

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: maandag 11 juli 2022 17:12
Aan: 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e
Onderwerp: 9380 - Wijziging BEa - Aangepaste versie nav internetconsultatie_5.1/2_e docx
Bijlagen: 9380 - Wijziging BEa - Aangepaste versie nav internetconsultatie_ docx

Dag allen,

5.1/2.e en ik hebben paragraaf 4 en 8 van het wijzigingsbesluit aangepast/geschreven. Zouden jullie heir een korte blik op willen werpen? Graag uiterlijk donderdag (maar eerder mag ook) reactie. Ik wil de nieuwe versie graag vrijdag aan Defensie en ATR sturen.

Groet,

5.1/2.e en 5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: vrijdag 15 juli 2022 14:18
Aan: '5.1/2.e' @mindef.nl'; '5.1/2.e' @mindef.nl'
CC: 5.1/2.e
Onderwerp: Wijzigingsbesluit Erfgoedwet Archeologie na internetconsultatie
Bijlagen: Consultatietabel BEa_V160222(2).xlsx; 9380 - Wijziging BEa - Aangepaste versie nav internetconsultatie tbv Defensie.docx; 2022 01 31 Reactie vakberaad provinciaal archeologen (IPO) wijziging BEa.docx

Beste 5.1/2.e en 5.1/2.e

We hebben ons in de afgelopen maanden met een klein clubje gezet aan het verwerken van de inspraakreacties uit de internetconsultatie. Dat heeft geleid tot bijgaande versie waarop we uiteraard graag weer jullie reactie horen.

We hebben alle gemaakte majeure opmerkingen of wijzigingsvoorstellen in bijgaand excelsheet gezet en per punt aangegeven hoe we daar naar kijken en of het geleid heeft tot aanpassing/verduidelijking. In het wijzigingsbesluit zelf is meer op hoofdlijnen aangegeven wat er met de inbreng is gedaan.

De volledige inspraakreacties vind je hier: [Overheid.nl | Consultatie Wijziging Besluit Erfgoedwet archeologie \(internetconsultatie.nl\)](https://overheid.nl/consultatie/wijziging-besluit-erfgoedwet-archeologie). Eveneens bijgevoegd is een separaat binnen gekomen reactie van het Provinciaal Vakberaad Archeologie.

Ik zal voor midden september een overleg inplannen om e.e.a. te bespreken en wens jullie een heel goede zomer!

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: vrijdag 15 juli 2022 14:53
Aan: 'Remy Luttik'
Onderwerp: RE: Internetconsulatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag Remy,

Zou je heel precies (dus met verwijzing van artikel etc.) kunnen aangeven waar in het Unesco-verdrag en het UNCLOS verdrag staat dat wat we willen regelen niet kan of mag? Wij hebben uiteraard deze verdragen ook bestudeerd, samen met juristen bij Defensie, en wij zien geen obstakels.

Ik vind het belangrijk om nogmaals te benadrukken dat als dit wijzigingsbesluit wordt doorgevoerd:

- gezonken oorlogsschepen waarvan de naam en/of de nationaliteit bekend is alleen kunnen worden onderzocht als de vlagstaat expliciete toestemming hiervoor heeft gegeven; in het geval van het VK zal dat dus waarschijnlijk nooit gebeuren;
- alleen gezonken oorlogsschepen waarvan én de naam én de nationaliteit onbekend is – en pas na expliciete toestemming van het Rijk – kunnen worden onderzocht met als doel identificatie.

Dit laatste is toch ook waarvoor jij je zelf altijd hebt ingespannen bij je onderzoeken op de Noordzee? Het verschil is dat wat jullie toen deden strikt genomen verboden was en met dit besluit een juridische basis krijgt. Met duidelijke voorwaarden.

Al het overige is en blijft niet toegestaan.

Fijne zomer gewenst!

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

Van: Remy Luttik 5.1/2.e @noordzeemaritiem.nl>
Verzonden: vrijdag 8 juli 2022 08:27
Aan: 5.1/2.e @minocw.nl>
Onderwerp: RE: Internetconsulatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag 5.1/2.e

Vervelend dat het stuk voor de RvS nog niet klaar is.

Bij mijn weten zijn de nabestaanden nergens bang voor, ze zijn eerder furieus. Ik dacht dat ik mijn inspraakreactie toch heel duidelijk had geschreven. Jij bent zelfs bij de aangehaalde gesprekken geweest, daarom moet mijn inspraakreactie juist voor jou toch helemaal te begrijpen zijn.

In mijn inspraakreactie geef ik aan dat het UNESCO-verdrag en UNCLOS mijns inziens geen juridische ruimte bieden om die wijzigingen aan de BEa aan te brengen (art. 2.5 en 2.7). Mochten deze wijzigingen toch door de Koning bekrachtigd worden, dan zal ik een rechter verzoeken de rechtmatigheid van die wijzigingen te toetsen.

Welke paragrafen zijn onduidelijk voor jou, dan zal ik die proberen te verduidelijken?

Groet,

Remy

Van: 5.1/2.e [redacted]@minocw.nl]

Verzonden: donderdag 7 juli 2022 16:32

Aan: 'Remy Luttik'

Onderwerp: RE: Internetconsulatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag Remy,

We zijn nog altijd bezig met het voorbereiden van het stuk dat naar de RvS zal gaan. Inwerkingtreding per 1/1/23 zal niet lukken. Capaciteitsgebrek, enerzijds door coronawerkzaamheden en anderzijds door diverse long-covid gevallen, is de belangrijkste oorzaak.

Mij is nog niet zo duidelijk waar de nabestaanden nu precies niet positief over zijn. Oorlogsschepen waarvan de vlagstaat bekend is zijn uitgezonderd. Waar is men precies bang voor? Dit werd me ook niet duidelijk uit de inspraakreactie die je hebt ingezonden.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e [redacted]

Van: Remy Luttik 5.1/2.e [redacted]@noordzeemaritiem.nl>

Verzonden: woensdag 6 juli 2022 20:59

Aan: 5.1/2.e [redacted]@minocw.nl>

Onderwerp: RE: Internetconsulatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag 5.1/2.e [redacted]

Er zijn weer enige maanden voorbij gegaan, een goed moment om te kijken hoe het ervoor staat.

V.w.b. de reacties van nabestaanden, die zijn niet positief en ze begrijpen dat jij daar benieuwd naar bent. Deze nabestaanden zouden ook zeer verheugd zijn wanneer alle objecten van de Engelse wrakken in het VK zouden zijn.

Je hoopte dat de stukken m.b.t. het wijzigingsvoorstel voor de zomer via de MR aan de RvS zouden kunnen worden aangeboden. Ik neem aan dat je daarmee het zomerreces bedoelde.

Hoe staat het met het wijzigingsvoorstel?

Is het nog realistisch dat de datum 1 januari 2023 voor inwerkingtreding haalbaar is?

Met vriendelijke groet,

Remy Luttik

Van: 5.1/2.e [redacted]@minocw.nl]

Verzonden: woensdag 23 maart 2022 10:57

Aan: 'Remy Luttik'

Onderwerp: RE: Internetconsulatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag Remy,

We zijn zoals gezegd bezig om de verschillende reacties te wegen. Vooralsnog zien we geen aanleiding om het voorstel aan te houden of in te trekken. Ik verwacht wel wat aanpassingen/verduidelijkingen.

Ik ben benieuwd welke reacties van nabestaanden jij hebt gekregen en wat de aard daarvan is. De nabestaanden van de schepen in de Javazee waren zeer verheugd dat de objecten nu in NL tentoongesteld zullen worden.

Het wijzigingsvoorstel zal ondertekend worden door zowel de staatssecretaris van OCW als de minister van Defensie. OCW vraagt de RvS om advies, mede namens Defensie.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

Van: Remy Luttik 5.1/2.e @noordzeemaritiem.nl>

Verzonden: maandag 21 maart 2022 00:10

Aan: 5.1/2.e @minocw.nl>

Onderwerp: RE: Internetconsulatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag 5.1/2.e

Dank voor je reactie. Jammer om te vernemen dat er in totaal maar 14 reacties zijn ingestuurd, waarvan er één direct weggestreept kan worden omdat deze persoon geen commentaar op het voorstel had en blijven er 13 inhoudelijke reacties over.

Vervelend om te vernemen dat jullie onderbezet zijn. Een snelle analyse van de reacties leert mij dat er negen inhoudelijke reacties zijn die het punt van de voorgestelde ontheffing voor Defensie aansnijden. Oftewel het onwenselijk vinden dat Defensie zich niet aan UNESCO/Erfgoedwet hoeft te houden.

Dank voor het hoe dan ook willen delen van de stukken die aan de MR aangeboden zullen worden. Zelf geef ik de voorkeur aan om de stukken via www.rijksoverheid.nl openbaar te maken voor een ieder. Zoals je weet wil ik geen voorkeurspositie en vind dat deze documenten voor een ieder inzichtelijk zouden moeten zijn in het kader van transparantie. Mocht dit niet lukken, dan zal ik kijken hoe ik de documenten dan voor een ieder beschikbaar kan stellen, bijvoorbeeld via mijn eigen website, maar dan zal ik de documenten eerst moeten vertalen naar het Engels.

Gelet op alle inhoudelijke reacties vroeg ik mij af of de overheid het ook in overweging neemt om het hele AMvB proces op dit moment te stoppen, en het misschien verstandiger vindt om dit op een later tijdstip weer opnieuw te proberen. Dan met een betere en bredere communicatie richting de belanghebbenden en eventueel de evaluatie van de Erfgoedwet af te wachten, zodat er een duidelijker beeld is m.b.t. de knelpunten in de Erfgoedwet.

Helaas komt de vertraging mij slecht uit en kan ik ook niet wachten met publiceren, aangezien de verjaringstermijn voor het wegnemen van de periscoop uit HMS E3 ten einde loopt. Overigens hebben een aantal nabestaanden uit het VK het artikel van de Telegraaf van 23 februari jl. gelezen inzake de voorwerpen die Indonesië alsnog heeft overgedragen aan Nederland. Ik denk dat je wel een voorstelling kunt maken van hun reactie.

<https://www.telegraaf.nl/nieuws/480426118/indonesie-draagt-alsnog-voorwerpen-verdwenen-oorlogsbodems-over>

Hopelijk kun je de twee volgende vragen ook nog kort beantwoorden voor mij:

1. Heeft OCW, gelet op de reacties, overwogen of neemt het nog in overweging om het hele AMvB proces af te breken?
2. Wanneer de RvS om advies gevraagd wordt, uit functie/naam van welke bewindvoerders wordt dit dan aangeboden (Stas.OCW en M.Def)?

- Minister van OCW, Robbert Dijkgraaf

- Minister van OCW (PVO), Dennis Wiersma

- Staatssecretaris van OCW (CM), Gunay Uslu
- Minister van Defensie, Kajsa Ollongren
- Staatssecretaris van Defensie, Christophe van der Maat

Met vriendelijke groet,

Remy Luttik

Van: 5.1/2.e [redacted]@minocw.nl]

Verzonden: vrijdag 18 maart 2022 13:13

Aan: 'Remy Luttik'

Onderwerp: RE: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag Remy,

Je reactie op de internetconsultatie is in goede orde ontvangen. In totaal hebben we er 14 gekregen. Ze staan allemaal online.

Wij zijn bezig met het puntsgewijs bespreken van de ingekomen reacties. Doordat we nogal onderbezet zijn kost dit meer tijd dan gepland. Ik hoop dat we de stukken voor de zomer via de MR aan de RvS kunnen aanbieden. Daarna heeft de RvS maximaal drie maanden de tijd om hierop te adviseren. Afhankelijk van dat advies stellen we het voorstel bij en gaat het wederom via de MR naar de Koning. Of dat bijstellen veel werk kost weet ik pas als we het advies van de RvS kennen. Het advies van de RvS is uiteraard openbaar.

Hoe de stukken die naar de MR gaan bekend gemaakt worden moet ik even nagaan, maar wat mij betreft geen probleem om het hoe dan ook met je te delen.

Al met al zal inwerkingtreding per 1/9/22 niet lukken. 1/1/23 lijkt me realistischer.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e [redacted]

Van: Remy Luttik 5.1/2.e [redacted]@noordzeemaritiem.nl>

Verzonden: maandag 14 maart 2022 23:51

Aan: 5.1/2.e [redacted]@minocw.nl>

Onderwerp: RE: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Beste 5.1/2.e [redacted]

Nog bedankt voor de links m.b.t. de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) en de Raad van State (RvS). Hoewel het mij nog niet duidelijk is wanneer een voorhang wel of niet verplicht is m.b.t. een AMvB, gaf je aan dat bij deze specifieke AMvB geen voorhang voorgeschreven wordt en de Kamer daar niet om gevraagd heeft.

Op 31 januari 2022 heb ik een reactie gegeven op de voorgestelde wijziging van het Besluit erfgoedwet archeologie (Bea) d.m.v. de internetconsultatie. Mocht je deze nog niet gelezen hebben dan kun je die op de website van de internetconsultatie terugvinden onder '[Reacties op consultatie](#)'. Hier staan veertien reacties waarvan de indieners hebben aangegeven dat deze openbaar mogen zijn.

Jouw presentatie 'Ontheffing opgravingsverbod voor verenigingen in de onderwaterarcheologie' van 27 november 2021, de laatste dia met onderwerp 'Vervolg', geeft een verwachting m.b.t. het procesverloop. Ik probeer zo gedetailleerd mogelijk het procesverloop omtrent deze AMvB in kaart te krijgen.

Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. Besluit erfgoed archeologie			
Internetconsultatie voor kerst	20-12-2021	1-2-2022	✓
Verwerken internetconsultatie (februari)		28-2-2022	
AMvB ⇒ ministerraad ⇒ RvS (max. 3 maand) (half maart)	15-3-2022?	15-6-2022?	
Advies RvS ⇒ ministerraad ⇒ OCW verwerking advies ???			
AMvB met advies RvS ⇒ Koning (uiterlijk juni)	30-6-2022?		
Inwerkingtreding (1 september 2022 of 1 januari 2023)			

Hopelijk kun jij mij voorzien van meer details n.a.v. onderstaande vragen:

1. Er zijn veertien openbare reacties gepubliceerd, maar hoeveel reacties zijn er in totaal ingediend?
2. Volgens jouw presentatie zouden de reacties van de internetconsultatie in februari verwerkt moeten zijn, waarna de (aangepaste) AMvB via de ministerraad naar de Raad van State voor advies gestuurd zou worden (half maart). Is de AMvB al naar de ministerraad gestuurd en zo ja op welke datum is dat gebeurd? Zo niet, wanneer is de verwachting dat dit naar de ministerraad verstuurd wordt?
3. Wordt het advies van de Raad van State openbaar gemaakt?
4. Wordt het aan de ministerraad aangeboden wijzigingsbesluit met de verwerkte reacties van de internetconsultatie openbaar gemaakt?
5. Is het nog realistisch dat de datum 1 september 2022 voor inwerkingtreding haalbaar is?

Met vriendelijke groet,

Remy Luttik

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1/2 e [redacted]@minocw.nl]

Verzonden: vrijdag 7 januari 2022 16:01

Aan: 'Remy Luttik'

Onderwerp: RE: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Beste Remy,

Jij en de jouwen ook een heel goed en gezond 2022 gewenst!

Meer informatie over de adviesrol van de Raad van State kun je hier vinden:

<https://www.parlement.com/id/vk0wkwkixeu/advies raad van state>

De procedure die AMvB's doorlopen (incl. eventuele voorhang) vind je hier:

<https://www.parlement.com/id/vh8lnhrsdirk/algemene maatregel van bestuur amvb>. Voor deze AMvB schrijft de wet geen voorhang voor. De Kamer heeft hier ook niet om gevraagd.

Vriendelijke groet,

5.1/2 e [redacted]

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: Remy Luttik 5.1/2.e [redacted]@noordzeemaritiem.nl>

Verzonden: woensdag 22 december 2021 19:59

Aan: 5.1/2.e [redacted]@minocw.nl>

Onderwerp: RE: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Dag 5.1/2.e [redacted]

Dank voor het attenderen op de internetconsultatie m.b.t. het wijzigingsbesluit erfgoedwet archeologie.

Zoals je wel zult begrijpen ben ik van mening dat dit wijzigingsbesluit, mocht dit voorstel in werking treden, het einde van onderwaterarcheologie in Nederland zal betekenen. Uiteraard zal ik een reactie hierop indienen, al ben ik er niet van overtuigd dat het enigszins zal leiden tot het schrappen van een aantal voorstellen in het wijzigingsbesluit.

In jouw presentatie gaf je aan dat de inbreng via de internetconsultatie verwerkt zal worden in februari, waarna de resultaten via de ministerraad naar de Raad van State gaan voor advies. De volgende stap zou zijn dat het advies van de Raad van State verwerkt wordt in de AMvB en dan via de ministerraad naar de Koning gaat voor bekrachtiging. Het proces bij de Raad van State is mij niet helemaal duidelijk en hopelijk kun jij dit verduidelijken voor mij:

Het is mij niet duidelijk of het wijzigingsbesluit erfgoedwet archeologie door de Tweede en Eerste Kamer heen gaat.

Het antwoord heeft geen haast, maar het zou fijn zijn om voor eind januari 2022 een inhoudelijke reactie hierop te ontvangen. Mocht je niet willen reageren, laat me dit dan a.u.b. zo snel mogelijk weten.

Ondanks alles wil ik jou en jouw familie toch hele prettige feestdagen en een goed en gezond 2022 toe wensen.

Met vriendelijke groet,

Remy

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1/2.e [redacted]@minocw.nl]

Verzonden: maandag 20 december 2021 17:11

Aan: 5.1/2.e [redacted]

Onderwerp: Internetconsultatie wijzing besluit erfgoedwet archeologie

Geachte relatie,

Graag maak ik u attent op de openstelling van de internetconsultatie van het wijzigingsbesluit erfgoedwet archeologie:

<https://www.internetconsultatie.nl/archeologiebesluit>. Vanaf heden tot 1 februari 2022 bent u in de gelegenheid hierop te reageren.

Uit de Erfgoedwet (art. 5.1) volgt dat eenieder die een archeologische opgraving wil doen over een certificaat moet beschikken. In het Besluit Erfgoedwet archeologie (BEa) zijn vier uitzonderingen hierop neergelegd. Dit wijzigingsbesluit voegt daar drie uitzonderingen aan toe. Toegevoegd worden voorwaardelijke uitzonderingen op het opgravingsverbod (en daarmee de certificeringsplicht) voor:

- * verenigingen voor vrijwilligers in de onderwaterarcheologie;
- * werkzaamheden die noodzakelijk zijn voor het kunnen verkrijgen van een opgravingscertificaat;
- * opgravingen onder verantwoordelijkheid van de Minister van Defensie.

De wijzigingen zijn opgesteld in samenspraak met vele betrokkenen. Mocht u desalniettemin zaken in het voorgestelde wijzigingsbesluit zien die in het belang van een goede werking van het besluit zouden moeten worden aangepast, dan horen wij dat uiteraard graag.

Tot slot maak ik graag van de gelegenheid gebruik om u allen heel prettige feestdagen te wensen en een goed en gezond 2022.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

Directie Erfgoed en Kunsten van het ministerie van OCW Rijnstraat 50 Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

+31 6 5.1/2.e

5.1/2.e

n@minocw.nl>

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: woensdag 31 augustus 2022 10:04
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: 12248 - Conceptregeling Erfgoedwet archeologie versie 3 20220901.docx
Bijlagen: 12248 - Conceptregeling Erfgoedwet archeologie versie 3 20220901.docx

Dag allen,

Bijgaand de laatste versie van de regeling na bespreking vandaag.

@5.1/2.e en 5.1/2.e we hebben een aantal opmerkingen doorgesproken en weg kunnen halen. Paar wijzigingen in de tekst.

Groet!

5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: vrijdag 16 september 2022 12:26
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: FW: Wijzigingsbesluit Erfgoedwet Archeologie na internetconsultatie
Bijlagen: MvM 9380 - Wijziging BEa - Aangepaste versie nav internetconsultatie tbv Defensie.docx

Graag jullie reactie hierop. Ik kan hier wel mee leven (behalve met "wordt" opgesteld). Ik sluit niet uit dat de RvS vervolgens toch weer de vraag zal stellen waarom Defensie zich niet certificeert.

Groet,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e @mindef.nl <5.1/2.e@mindef.nl>
Verzonden: woensdag 14 september 2022 17:38
Aan: 5.1/2.e @minocw.nl
CC: 5.1/2.e @mindef.nl
Onderwerp: RE: Wijzigingsbesluit Erfgoedwet Archeologie na internetconsultatie

Hallo 5.1/2.e

Zoals besproken vanochtend hierbij een tekstvoorstel op pag 9/10. Wij willen wegblijven van de gedachte dat Defensie zich gaat certificeren voor archeologisch onderzoek. Vandaar ook het verzoek om in de reactie in het Excelbestand een zin te schrappen (regel 40):

5.1/2.i + 5.2/1

Wordt vervolgd,
 Groet 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e @minocw.nl
Verzonden: vrijdag 15 juli 2022 14:18
Aan: 5.1/2.e BS/AL/DGB/DMV/AFD MAT 5.1/2.e @mindef.nl; 5.1/2.e BS/AL/DJZ/CI. NTRH <5.1/2.e@mindef.nl>
CC: 5.1/2.e @inspectie-oe.nl; 5.1/2.e @cultureelerfgoed.nl; 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e @cultureelerfgoed.nl; 5.1/2.e @cultureelerfgoed.nl

Onderwerp: Wijzigingsbesluit Erfgoedwet Archeologie na internetconsultatie

Beste 5.1/2.e en 5.1/2.e

We hebben ons in de afgelopen maanden met een klein clubje gezet aan het verwerken van de inspraakreacties uit de internetconsultatie. Dat heeft geleid tot bijgaande versie waarop we uiteraard graag weer jullie reactie horen.

We hebben alle gemaakte majeure opmerkingen of wijzigingsvoorstellen in bijgaand excelsheet gezet en per punt aangegeven hoe we daar naar kijken en of het geleid heeft tot aanpassing/verduidelijking. In het wijzigingsbesluit zelf is meer op hoofdlijnen aangegeven wat er met de inbreng is gedaan.

De volledige inspraakreacties vind je hier: [Overheid.nl | Consultatie Wijziging Besluit Erfgoedwet archeologie \(internetconsultatie.nl\)](http://Overheid.nl/Consultatie/WijzigingBesluitErfgoedwetarcheologie)). Eveneens bijgevoegd is een separaat binnen gekomen reactie van het Provinciaal Vakberaad Archeologie.

Ik zal voor midden september een overleg inplannen om e.e.a. te bespreken en wens jullie een heel goede zomer!

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Raad voor Cultuur
Prins Willem Alexanderhof 20
2595 BE DEN HAAG

Erfgoed en Kunsten
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

L tactpersoon
e referentie

Datum 18 mei 2021

Betreft Adviesaanvraag Evaluatie Erfgoedwet op het onderdeel Archeologie

Geachte Raad,

Met deze brief vraag ik om uw onafhankelijk en deskundig advies in het kader van de evaluatie van de Erfgoedwet op het onderdeel archeologie. Ik vraag u om bij dit advies de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur (RLI) te betrekken. De reden waarom ik kom tot een adviesaanvraag aan uw Raad is dat het hier gaat om een domein met een complexe interactie tussen een sterk gedecentraliseerde verantwoordelijkheid, marktwerking en grote uitdagingen op het ruimtelijk vlak. Het betreft een sector met relatief veel verschillende spelers, een lange voorgeschiedenis en veel verschillende belangen. Daarnaast valt te verwachten dat in de komende jaren een grotere druk op het archeologisch bodemarchief zal ontstaan door de ruimtelijke ontwikkelingen ten gevolge van onder andere de energietransitie en woningbouw. De Omgevingswet vraagt om een integrale benadering van deze zaken. Er is daarom behoefte aan een blik op het archeologisch bestel vanuit een breed en onafhankelijk perspectief. In deze brief ga ik nader in op de aanleiding, het proces tot nu toe, de thema's die uit onderzoeken en gesprekken met het veld naar voren zijn gekomen en de adviesvraag zelf. Ik verzoek u uw advies uiterlijk in december 2021 uit te brengen. Deze adviesaanvraag is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met betrokkenen binnen het archeologisch werkveld.

Aanleiding

De Erfgoedwet is in 2016 in werking getreden. Bij de behandeling van de Erfgoedwet in de Eerste Kamer op 8 december 2015 heeft de minister van OCW toegezegd de wet binnen vijf jaar na inwerkingtreding te evalueren. Dit zou dan in 2021 zijn. In juli 2019 nam de Tweede Kamer echter een motie van de leden Beckerman c.s. aan waarin zij de regering verzoekt om vooruitlopend hierop de Erfgoedwet alvast op het onderdeel archeologie te evalueren.¹ Hierbij noemde de Kamer als aanleiding dat zowel de Raad voor Cultuur als de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (hierna inspectie) knelpunten signaleren in de uitvoering van de Erfgoedwet waaronder:

¹ Kamerstuk 32 820, nr. 293

1. gemeenten die hun taken nu niet goed of niet goed genoeg (kunnen) uitvoeren terwijl zij er met de Omgevingswet nieuwe taken bij krijgen;
2. het onder druk staan van de kwaliteit van archeologisch onderzoek uitgevoerd door archeologische bedrijven;
3. te grote onzichtbaarheid van archeologie bij een breed publiek;

Verder verzocht de Kamer de regering om de evaluatie breed en samen met de sector uit te voeren. Tot slot vroeg de Kamer om een internationale vergelijking te maken om te leren van andere landen en om een plan van aanpak voor de uitvoering van de evaluatie.

Ook op enkele andere onderdelen is de evaluatie van de Erfgoedwet al eerder gestart, in het bijzonder bij de collecties (rapport commissie Pechtold en tussenadvies commissie Buma). Al deze eerdere evaluaties zullen worden betrokken bij zowel de beleidsdoorlichting cultuur als bij de uiteindelijke totaalevaluatie van de wet. In deze evaluatie Erfgoedwet op het onderdeel archeologie beperk ik mij tot de in deze adviesaanvraag genoemde thema's. Overige onderwerpen, vaak van meer wetstechnische aard, zullen worden meegenomen in de totaalevaluatie.²

Proces tot nu toe

Op 17 december 2019 heb ik het gevraagde plan van aanpak aan de Kamer toegezonden.³ Ik heb in deze brief aangekondigd dat ik over de aanpak van de evaluatie en de uitwerking van de hoofdvragen nader met het veld in gesprek zou gaan. Ook heb ik gemeld dat er reeds diverse onderzoeken gestart waren en dat er naar verwachting nog enkele nieuwe onderzoeken zouden volgen.

Over de aanpak van de evaluatie heb ik in het vroege voorjaar van 2020 gesproken met de deelnemers aan het Groot Reuvensoverleg (het platform waarin de meeste partijen binnen de archeologiesector zijn vertegenwoordigd). Ook is het onderwerp in die periode tijdens diverse reguliere overleggen met koepels in de archeologiesector en medeoverheden besproken. Wat betreft de vorm van de evaluatie konden de partijen zich vinden in een aanpak langs de volgende stappen:

1. gericht uitzetten van aanvullende onderzoeken;
2. dialoog met het veld via bijeenkomsten en digitale media;
3. met het veld afgestemde adviesvraag aan de Raad voor Cultuur (in samenwerking met de RLI) op basis van de uitkomst van de onderzoeken en de dialoog;
4. bespreking advies Raad voor Cultuur met alle betrokkenen;
5. beleidsreactie minister van OCW op het advies aan de Tweede Kamer.⁴

Als eerste actie in de dialoog met het veld vond op 24 januari 2020 een bijeenkomst plaats waarbij inhoudelijk is ingegaan op de hoofdvragen uit het plan van aanpak van de evaluatie. Hierbij was een groot aantal partijen uit de archeologiesector vertegenwoordigd. De hoofdvragen uit het plan van aanpak

² Te denken valt aan de vraag of er een leidraad afstoting archeologische vondsten moet komen naar analogie van museale collecties of de wettelijke basis van het selecteren van vondsten.

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 32 820, nr. 331

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 31 511, nr. 41

werden herkend en zijn nader ingevuld (het resultaat is samen met alle andere input hieronder verwerkt in de *thema's*). Door de coronacrisis heeft hierna de dialoog met het veld enige vertraging opgelopen. Dat bijeenkomsten niet meer fysiek konden plaatsvinden heeft zowel positieve als negatieve effecten gehad. Enerzijds zijn er ter vervanging diverse webinars georganiseerd waarbij onder andere aan de orde kwam: behoud in situ van archeologische vindplaatsen, kwaliteit van archeologisch onderzoek, participatie, publieksbereik, de rol van gemeenten, ontsluiting van archeologische depots en de werking van de archeologische arbeidsmarkt. Van de gelegenheid om online mee te discussiëren werd intensief gebruik gemaakt want ca. 1000 mensen namen deel. Het is de vraag of ook zoveel mensen waren bereikt met fysieke bijeenkomsten. Uit de deelname blijkt een grote betrokkenheid vanuit de sector bij deze evaluatie. Tot slot zijn naast de webinars ook afzonderlijke gesprekken gevoerd met alle koepelorganisaties uit de archeologiesector. Anderzijds kunnen digitale gesprekken fysieke ontmoetingen nooit helemaal vervangen.

Informatie over het proces van de evaluatie is te vinden op: www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/erfgoedwet/evaluatie-erfgoedwet-archeologie. Hier worden, naast de relevante beleidsdocumenten en juridische verwijzingen, ook alle gereedgekomen onderzoeken openbaar gemaakt. Via de website was het bovendien mogelijk om ideeën en visies aan te dragen. Ook deze zijn betrokken bij de *thema's* hieronder.

In aanvulling op het op 17 november 2019 aangekondigde onderzoek zijn, mede op basis van de gesprekken in het veld, de volgende aanvullende onderzoeken uitgevoerd:

- *Inventarisatie publieksbereik archeologie in Nederland*. R. Goudriaan c.s. februari 2021
- *In situ behoud van 'archeologie voor de toekomst'*. Evaluatie van 248 in situ behouden vindplaatsen uit de twee inventarisaties 2007-2013 Vestigia-rapport V2052. C. Koot c.s. maart 2021
- *Provinciaal beleid en rolopvatting Waterbodemarcheologie*. Een analyse in het kader van de evaluatie erfgoedwet voor maritieme archeologie. N. Vossen dec. 2020
- *Over lokalisme, liefdewerk en lonkend perspectief*. Verkenning naar participatie en burgerinitiatief in de Nederlandse archeologie. H. van Londen c.s. maart 2021

U treft alle gereedgekomen onderzoeken, samen met de via de website ontvangen ideeën en visies en de aan mij toegezonden brieven van koepelorganisaties, als bijlage bij dit adviesverzoek aan.

In het bijzonder wijs ik u op het onderzoek naar gemeentelijke casussen. Hiermee kom ik mijn toezegging na die ik deed in de beantwoording van vragen van 8 maart 2018 van de leden Kwint en Beckerman.⁵

Een concept van deze adviesaanvraag is voorgelegd aan de koepelorganisaties in de sector archeologie.⁶ Hun opmerkingen zijn zo veel mogelijk verwerkt.

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2017–2018, 1365

Thema's

Hieronder ga ik, na een beknopte situatieschets, in op de thema's die uit de onderzoeken en de gesprekken met het veld naar voren zijn gekomen. Ik sluit steeds af met een vraag of vragen aan uw Raad. Deze deelvragen hebben als doel om de volgende hoofdvragen te beantwoorden:

- **Wordt de met de Erfgoedwet beoogde opbrengst ten aanzien van het behouden, onderzoeken en beleven van archeologisch erfgoed in voldoende mate gerealiseerd?**
- **Is het realiseren van deze opbrengst voldoende geborgd in het licht van de grote ruimtelijke opgaven van de komende jaren?**

Archeologische resten vormen de belangrijkste bron van onze kennis over de grootste tijdsperiode van het verleden. Tegelijkertijd vormt het bodemarchief ook het meest kwetsbare onderdeel van ons cultureel erfgoed. Het heeft voortdurend te maken met grote ruimtelijke ordeningsprojecten, risico's van natuurlijke aard, clandestiene opgravingen en onvoldoende besef onder het publiek van de waarde van dit erfgoed. Nederland heeft om die reden in 1992 het in het kader van de Raad van Europa tot stand gebrachte Verdrag van Valletta (ook wel het Verdrag van Malta genoemd) ondertekend en in 2007 in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De uitgangspunten van het verdrag vormen de grondslag van het huidige beschermingsregime voor het archeologisch erfgoed, zoals dat is neergelegd in de Erfgoedwet en de Omgevingswet. De implementatie van het verdrag van Valletta in wetgeving heeft de basis gelegd voor de archeologische monumentenzorg in Nederland. Dankzij deze Malta-werkwijze gaan er nog maar weinig archeologische resten ongezien verloren. Dit is een grote verbetering ten opzichte van de praktijk in de periode 1945-1995. In de huidige praktijk speelt de vierhoek tussen de initiatiefnemer van een ruimtelijke ontwikkeling, het bevoegd gezag (veelal de gemeente), de eigenaar van de vondsten (het gemeentelijk of provinciaal archeologisch depot) en de uitvoerder (archeologische bedrijven en diensten) een centrale rol. Bijna alle gemeenten beschikken over bestemmingsplannen waarin archeologie is meegenomen en waarmee geborgd wordt dat in een vroegtijdig stadium van ruimtelijke ontwikkelingen rekening gehouden wordt met archeologie.⁷ Er zijn veel vrijwilligers in de archeologie actief en de publieke belangstelling voor opgravingen en bijzondere vondsten is groot. Als waardevolle archeologie niet in de bodem bewaard kan blijven, is het depot de plek waar documentatie en vondsten van een vindplaats bewaard en behouden blijven. Depots zijn daarbij geen eindstation, maar de plek (van)waar(uit) dit erfgoed opnieuw gebruikt kan worden. Een belangrijke verandering die recent in de sector archeologie is doorgevoerd, is de invoering van het stelsel van certificering via de Erfgoedwet van 2016. Hiermee werd de opgravingsvergunning vanuit het Rijk voor archeologische bedrijven en diensten vervangen. Beoogd werd de kwaliteitszorg beter te borgen. De verplichte certificering heeft betrekking op de activiteiten die vallen onder het opgravingsverbod (opgraven

⁶ Bijlage met lijst koepels/gesprekspartners

⁷ DSP 2016. Cultuurhistorie in ruimtelijke ordening. Overigens vormt de maritieme archeologie hierop een negatieve uitzondering.

inclusief conserveren, documenteren en rapporteren). Een aantal activiteiten kent vrijwillige certificering zoals bureauonderzoek, programma van eisen en deponering. Belangrijkste reden voor dit onderscheid is de bestuurlijke onwenselijkheid dat het Rijk certificering oplegt aan andere overheden.

Dat er ten opzichte van het verleden veel goed gaat werd breed herkend tijdens de gesprekken met het veld. Tegelijkertijd blijkt dat er een aantal thema's is waar desondanks verbetering gewenst is. Het gaat om zaken die onderling sterk verbonden zijn. Op basis van de onderzoeken, de gesprekken met het veld en de ingestuurde brieven, visies en ideeën gaat het om de volgende thema's:

1. de kwaliteit van archeologisch onderzoek;
2. de rol van het bevoegd gezag;
3. de werking van de archeologische (arbeids)markt en
4. publieksbereik en participatie

Deze thema's vallen grotendeels samen met de onderwerpen uit de motie Beckerman en vormen een nadere uitwerking van de hierboven gememoreerde hoofdvraag van de evaluatie.

Op verzoek van de Kamer is een internationale verkenning van archeologiebeleid in de ons omringende landen opgesteld: *Brave New Worlds. Foreign inspirations for Dutch archaeological Heritage management*.⁸ Deze verkenning levert inspiratie op ten aanzien van wetenschappelijke kennisvermeerdering, zichtbaarheid en toegankelijkheid, schaal voor besluitvorming, financiering en innovatie. Ik verzoek de Raad bij de beantwoording van de vragen in deze adviesaanvraag de inzichten uit dit onderzoek te betrekken.

Ik geef hieronder weer wat ik per thema heb opgehaald uit de gesprekken met het veld, de ontvangen brieven en de uitgevoerde onderzoeken en formuleer daarna de vragen die ik naar aanleiding daarvan aan uw Raad wil stellen.

1. Kwaliteit van archeologisch onderzoek

De kwaliteitsnormen die bij archeologisch onderzoek gehanteerd worden staan sinds 2000 verwoord in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA). De norm is ontwikkeld en wordt beheerd door de sector zelf. De KNA vormde het uitgangspunt bij de vergunningverlening tot 2016 en is ook de basis voor het in 2016 ingevoerde stelsel van certificering. In dit kader is de KNA vertaald in een beoordelingsrichtlijn (BRL) en protocollen. De werking van dit stelsel is geëvalueerd via het in opdracht van het Centraal College van Deskundigen in de Archeologie (CCvDA) opgestelde rapport *Graven naar verbetering (2020)*. Hierbij zijn alle partijen binnen het stelsel nauw betrokken geweest. Onderzoekers en het CCvDA hebben daarbij wel aangegeven dat de uitgevoerde evaluatie eigenlijk te vroeg komt en dat het stelsel meer tijd nodig heeft om te landen. Kort samengevat is de conclusie van het rapport dat de invoering van certificering heeft geleid tot een *level playing field* voor archeologisch onderzoek, dat de

⁸ *Brave New Worlds. Foreign inspirations for Dutch archaeological Heritage management*. R. Knoop e.a. februari 2021

kwakeiteitszorg bij bedrijven en diensten beter verankerd is geraakt en dat daarmee de proceskwaliteit beter wordt bewaakt. Wel is er een aantal punten waarop de wijze van invoering verbeterd moet worden. Het CCvDA gaat aan de slag met de communicatie richting het veld, de wijze waarop innovatie en vakmanschap door de norm mogelijk wordt gemaakt, de positie van maritieme archeologie binnen de norm en prijs- en regeldruk. Het is volgens het rapport nog te vroeg om te concluderen wat de bijdrage van de invoering van certificering gaat zijn voor de inhoudelijke kwaliteit van archeologisch onderzoek. Door velen wordt ook betwijfeld of certificering wel het juiste instrument hiervoor is. Tegelijkertijd komt uit *Graven naar verbetering* de sterke wens om juist aan die inhoudelijke kwaliteit meer aandacht te besteden. Want hoewel de KNA zelf een breed draagvlak kent binnen de sector zijn er diverse zaken waar zorgen over bestaan. Deze zorgen komen ook terug in andere rapporten dan *Graven naar verbetering*, zoals het rapport *Over zaaien en oogsten* (de in de Erfgoedbalans 2017 toegezegde nulmeting van de kwaliteit van archeologische rapporten).⁹ De zorgen hebben betrekking op:

- de bruikbaarheid van de output van het archeologisch onderzoek voor innovatief/synthetiserend wetenschappelijk onderzoek; genoemd worden relatief makkelijk op te lossen zaken als gebrek aan standaardisatie van rapportage en de digitale vindbaarheid van gegevens, maar ook dat ten gevolge van het verstoorder betaalt principe duurdere maar wetenschappelijk interessantere onderzoeks- en analysetechnieken niet worden ingezet;
- de randvoorwaarden voor de inzet van specialistisch onderzoek, zoals de beschikbaarheid van de benodigde expertise in de toekomst;
- het procesgerichte karakter van de certificering; de wens is om meer aandacht te hebben voor de inhoudelijke/ambachtelijke kwaliteit van archeologisch onderzoek, bijvoorbeeld in de vorm van collegiale toetsing of door vaker het vier-ogen principe toe te passen.

Er werd in de gesprekken met het veld meermaals op gewezen dat het verstoorder betaalt principe weliswaar een positief effect heeft op de archeologische monumentenzorg, maar dat hiermee de financiering van verdiepend synthetiserend wetenschappelijk onderzoek niet structureel is geregeld. Ook werd een verband gelegd tussen de benodigde randvoorwaarden voor goed archeologisch onderzoek en de rol van het bevoegd gezag (zie ook thema 2). Ook werd het belang van een goede uitwisseling van informatie, methoden en technieken benadrukt.

Vragen aan de Raad:

- **Binnen de sector is de breed gedeelde wens om naast de aandacht voor uitvoeringskwaliteit (certificering) ook meer inzet te plegen op de inhoudelijke kwaliteit van archeologisch onderzoek. Welke oplossingsrichtingen acht de Raad hierbij wenselijk?**

⁹ Habermehl 2019. *Over zaaien en oogsten*. In dit rapport zijn de ervaringen van archeologen in kaart gebracht bij het opstellen van de zogenaamde syntheserapporten (Oogst voor Malta-rapporten). Dit zijn samenvattende publicaties rondom inhoudelijke thema's waarvoor in totaal ongeveer 3600 rapporten zijn gebruikt.

- **Financiering van innovatief veld- en synthetiserend wetenschappelijk onderzoek wordt niet altijd gedragen door de initiatiefnemer. Hier is wel projectfinanciering voor beschikbaar. Zou financiering van innovatief veld- en synthetiserend wetenschappelijk onderzoek structureel verankerd moeten worden?**

2. Bevoegd gezag

In de vierhoek tussen de initiatiefnemer, het bevoegd gezag, de depothouder en de uitvoerder van archeologisch onderzoek speelt het bevoegd gezag een belangrijke rol. Het bevoegd gezag bepaalt immers waar en of er bij een ruimtelijke ontwikkeling archeologisch (voor)onderzoek noodzakelijk is. Hierbij weegt het bevoegd gezag alle belangen tegen elkaar af. De keuze voor behoud in situ of opgraven ligt daarmee bij het bevoegd gezag. Voor het maken van die keuze is geen strikt afwegingskader. Veel hangt af van de inhoud van het archeologisch advies en de deskundigheid bij degenen die dit advies opstellen, beoordelen en wegen. De rol van het bevoegd gezag heeft dan ook een nauwe relatie met de andere thema's.

Uit het uitgevoerde casusonderzoek blijkt dat er bij gemeenten vaak geen sprake is van een belangenafweging zoals hierboven beschreven.¹⁰ In de meeste gevallen gaat het initiatief tot en de besluitvorming over een ruimtelijke ingreep (ver) vooraf aan de besluitvorming of archeologisch onderzoek noodzakelijk is en in welke omvang. Dit leidt ertoe dat archeologisch onderzoek dan uitsluitend bekeken wordt vanuit het perspectief van tijd, geld en formele vereisten. Daarbij heeft de gemeente veel beleidsvrijheid. Er zijn dan ook grote verschillen tussen gemeenten. Bijvoorbeeld of zij wel of niet samenwerken met een omgevingsdienst of kennis betrekken van een provinciaal steunpunt. Een van de aanbevelingen uit het onderzoek is dat gemeenten meer aandacht besteden aan de wetenschappelijke en maatschappelijke doelen van archeologisch onderzoek. Andere aandachtspunten uit het rapport zijn: de archeologisch-inhoudelijke deskundigheid bij de gemeente en de communicatie tussen ambtenaren belast met archeologie enerzijds en die met ruimtelijke ordening, vergunningverlening en toezicht anderzijds. Tot slot komt in het rapport naar voren dat het archeologisch onderzoek in de knel kan komen daar waar een gemeente zowel ontwikkelaar en/of uitvoerder als bevoegd gezag is ('twee petten-probleem').

Gegevens uit de monitor van de inspectie bieden een kwantitatieve illustratie van de genoemde gemeentelijke opgave:

- 89% van de gemeenten houdt rekening met archeologisch erfgoed bij ruimtelijke ontwikkelingen;¹¹ archeologische resten onder water lopen hier echter sterk op achter;¹²
- 38% van de gemeenten heeft geen of zeer verouderd archeologiebeleid (ouder dan 2010);

¹⁰ Casusonderzoek RCE CGA Arbitrarch maart 2021

¹¹ Monitor gemeenten monumenten en archeologie 2019-2020 Benchmark. Rapport Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed jan. 2021

¹² Analyse gemeentelijke omgang met archeologische (verwachtings)waarden in waterbodems. M.C. Houkes febr 2020

- 30% van de gemeenten heeft onvoldoende personeel voor de taakuitvoering op het gebied van archeologie, en slechts de helft van alle gemeenten werkt op dit gebied samen;
- 38% van de gemeenten is niet bekend met de kwaliteitseisen in het kader van vergunningverlening toezicht en handhaving¹³ en slechts 8% van de gemeenten geeft zelf aan hier volledig aan te voldoen; met name kennis van nieuwe wetenschappelijke inzichten en het hebben van voldoende capaciteit vormen een knelpunt.

De inspectie constateert dat er verschillen zijn in de wijze waarop het interbestuurlijk toezicht (IBT) door de provincies wordt ingevuld, zowel wat betreft intensiteit als criteria. Ook constateert de inspectie dat verbeteringen mogelijk zijn in de wijze waarop informatie bijgehouden wordt, bijvoorbeeld over meldingen van burgers.¹⁴ De provincies hebben naar aanleiding van de bevindingen van de inspectie aangekondigd een apart beoordelingskader IBT voor erfgoed te gaan maken.

Uit de monitor *Duurzaam behoud in situ* blijkt dat terreinen waarover het besluit is genomen dat zij in situ behouden moeten worden niet worden gemonitord en dat ook de ruimtelijke bescherming van deze terreinen, bijvoorbeeld via bestemmingsplannen te wensen overlaat.¹⁵ Vanuit de sector bestaat de wens om een visie op de omgang met in situ behouden vindplaatsen.

In gesprekken met het veld werd meerdere keren de vraag opgeworpen of de decentralisatie niet tot een te versnipperde vormgeving van het beheer en behoud van het archeologische erfgoed heeft geleid. Enerzijds zijn er gemeenten die als beleid hebben dat zij het onderzoek naar bepaalde tijdvakken niet relevant achten, anderzijds zijn er gemeenten die om risico's uit te sluiten onderzoek vragen daar waar dat wellicht geen meerwaarde heeft. Bij beide is het de vraag of dit in het belang is van de samenleving als geheel en of hiermee de gewenste maatschappelijke opbrengst wordt gerealiseerd.

Uit diverse bijdragen kwam naar voren dat om goede keuzes te maken met betrekking tot archeologisch onderzoek kennis van verschillende schaalniveaus (gemeente, regio en (inter)nationaal) belangrijk is. Dit kwam ook uit de evaluatie van de Nationale Onderzoeksagenda Archeologie (NOaA).¹⁶ Er wordt daarom gepleit voor een bredere blik bij de beoordeling van nut en noodzaak van archeologisch onderzoek.

Projectontwikkelaars en initiatiefnemers op hun beurt, zijn betrekkelijk tevreden over het bevoegd gezag maar willen wel graag meer duidelijkheid en

¹³ VTH Kwaliteitscriteria 2.2 (2019) met link:

<https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/wet-algemene/vth-0/>

¹⁴ Een lappendeken. Zicht op toezicht door provincies. Rapport Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed maart 2021

¹⁵ In situ behoud van 'archeologie voor de toekomst'. Evaluatie van 248 in situ behouden vindplaatsen uit de twee inventarisaties 2007-2013 Vestigia-rapport V2052. C. Koot c.s. maart 2021

¹⁶ De Nationale Onderzoeksagenda Archeologie (NOaA 2.0) onder de loep, L. Theunissen en I van der Jagt feb 2021

transparantie over de achterliggende argumentatie voor het wel of niet moeten doen van archeologisch (voor)onderzoek.

Minder eenduidig, maar wel meerdere keren genoemd, is dat er verschillen bestaan tussen gemeenten in de mate waarin zij handhaven op de vergunningvereisten voor archeologisch onderzoek (uitwerking, conservering, rapportage en deponering). Enkele archeologische bedrijven geven aan hierdoor in de problemen te zijn gekomen. Diverse gesprekspartners vragen nadrukkelijk de aandacht voor de verdeling van verantwoordelijkheden in de archeologische monumentenzorg. Zij stellen dat de Erfgoedwet en de Omgevingswet niet goed genoeg op elkaar aansluiten, want als een gemeente niet handhaaft op de aan de omgevingsvergunning verbonden vereisten dan is de certificaathouder (het archeologisch bedrijf) nog steeds gehouden aan de verplichtingen die volgen uit de Erfgoedwet, maar dan zonder dat daar financiering tegenover staat. Door diverse partijen in de sector wordt betoogd dat hierdoor onevenredig veel verplichtingen bij het archeologisch bedrijfsleven zijn komen te liggen.

Het is lastig te zeggen in welke mate de rol van het bevoegd gezag van directe invloed is op het archeologisch erfgoed zelf. Wel blijkt duidelijk uit bovenstaande onderzoeken en veldsignalen dat er ten aanzien van het bevoegd gezag (één van de vier pijlers van de archeologische monumentenzorg) een aantal aandachtspunten zijn. Het gaat om:

- het duurzaam behouden van vindplaatsen in situ;
- de noodzaak om bij een groep gemeenten te investeren in het hebben van actueel beleid, en voldoende kennis en kunde (VTH eisen); specifiek aandachtspunt is maritieme archeologie;
- het consequent formuleren van en handhaven op vergunningvereisten;
- de wijze van invulling van het IBT door provincies;
- de transparantie in de motivatie voor het wel of niet moeten doen van archeologisch (voor)onderzoek;
- het ontbreken van een brede blik (lokaal, regionaal, nationaal en internationaal) vanuit het bevoegd gezag op het formuleren van onderzoeksvragen en het maken van keuzes om wel of geen onderzoek te doen;
- situaties waarbij een gemeente zowel ontwikkelaar en/of uitvoerder als bevoegd gezag is ('twee petten-probleem').

Vragen aan de Raad:

- **Welke aanpak acht de Raad gezien het geheel van taken en verantwoordelijkheden binnen de Omgevingswet en de Erfgoedwet de beste om verbetering aan te brengen ten aanzien van de rol van het bevoegd gezag? Welke rol spelen vergunningverlening en handhaving daarbij?**
- **Hoe waardeert de Raad de wijze waarop op dit moment de verantwoordelijkheden binnen de archeologische monumentenzorg zijn belegd? Op welke punten acht u welke verbeteringen wenselijk?**

3. Werking archeologische (arbeids)markt

Bij de implementatie van het verdrag van Valletta is ervoor gekozen om het archeologisch onderzoek voor het grootste deel naar de markt te brengen. Dit betekent dat het meeste archeologisch onderzoek bij ruimtelijke ingrepen wordt uitgevoerd door commercieel opererende bedrijven. Daarnaast zijn ook gemeentelijke diensten en de RCE als certificaathouder actief op de archeologische markt. Allen zijn gehouden de BRL/KNA te volgen. Sinds 2016 wordt dit geborgd via een wettelijk voorgeschreven certificeringsstelsel. Doelen van het besluit om bij de implementatie van het verdrag van Valletta het onderzoek naar de markt te brengen waren onder meer het stimuleren van innovatie en het reduceren van de kosten. Die keuze paste goed in de visie op de relatie tussen markt en overheid van dat moment. De marktwerking heeft inderdaad gezorgd voor de introductie van nieuwe (goedkopere) opgravingstechnieken. Er kwamen echter uit de verschillende onderzoeken die in het kader van deze evaluatie zijn gedaan en uit de gesprekken met het veld ook diverse negatieve kanten van marktwerking naar voren. Hierbij staan opnieuw de zorgen over wetenschappelijke kwaliteit en maatschappelijke impact centraal. Maar ook wordt door de commerciële archeologische bedrijven aangegeven dat zij moeite hebben met de concurrentie van gemeentelijke archeologische diensten (zie ook het hierboven genoemde "twee petten" probleem).

Universiteiten en andere partijen in het werkveld geven aan dat, zoals eerder beschreven, de output van onderzoek dat commercieel wordt uitgevoerd niet altijd beantwoordt aan wat nodig is om vervolgonderzoek te doen dat aansluit bij de internationale wetenschappelijke standaard. Vanuit het perspectief van de initiatiefnemer verleent een archeologisch bedrijf een dienst waarmee aan een door het bevoegd gestelde vergunningvereiste wordt voldaan en die de start van een ruimtelijke activiteit mogelijk maakt. De initiatiefnemer heeft zelf geen belang bij zo goed mogelijk onderzoek en zal dat doen wat voorgeschreven is, het liefst tegen acceptabele (of zo laag mogelijke) kosten. Er kan daardoor een wat door veel partijen een "race to the bottom" genoemde dynamiek ontstaan, waarbij kwaliteit en arbeidsbeloning de slachtoffers zijn.

Om toch te borgen dat kwaliteit wordt geleverd speelt het bevoegd gezag een belangrijke rol. Echter, zoals hierboven beschreven, bestaan er ten aanzien van de invulling van die rol ook zorgen. De vraag is of er bij gemeenten voldoende tijd, capaciteit, archeologische deskundigheid en bevoegdheden zijn om tegenwicht te bieden aan die initiatiefnemers die zo makkelijk mogelijk onder hun verplichting uit willen komen of aan andere binnen de gemeente aanwezige belangen dan het erfgoedbelang.

Een ander aspect dat uit de veldgesprekken en uit het onderzoek dat onder regie van Platform ACCT is uitgevoerd naar de archeologische arbeidsmarkt naar voren kwam, is dat de beloning van bepaalde groepen (starters, werknemers in tijdelijke dienst, gedetacheerden, zelfstandigen /specialisten (met name die als onderaannemer worden ingehuurd) en veldarcheologen) zeer laag is en vaak op bijstandsniveau ligt.¹⁷ De onderzoekers wijten dit aan een te eenzijdige concurrentie op prijs.

¹⁷ Rapportage Arbeidsmarktvoorwaarden Archeologie H. Vinken en L. Wolters dec. 2020

Al bij de evaluatie van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg in 2012 is geconstateerd dat bepaalde zaken niet door de markt worden gerealiseerd, zoals synthetiserend onderzoek. Naar aanleiding hiervan heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) de taak op zich genomen om op kleine schaal synthetiserende onderzoeken in de markt te zetten.¹⁸ Ook ten aanzien van maritieme archeologie heeft het Rijk inmiddels een grotere verantwoordelijkheid genomen dan kort na de ratificatie van het verdrag. Verder zijn er, mede naar aanleiding van de casus Dalfsen, tijdelijk middelen beschikbaar gesteld via NWO om verdiepend onderzoek mogelijk te maken en de samenwerking tussen bedrijven en universiteiten te stimuleren.

Vraag aan de Raad:

- **Hoe waardeert de Raad de huidige werking van de archeologische (arbeids)markt? Op welke punten acht u welke verbeteringen wenselijk en wat is daarbij de rol van de overheden?**

4. Publieksbereik en participatie

De motie Beckerman c.s. noemt de onzichtbaarheid van archeologie voor het brede publiek. Ook in de gesprekken met het veld kwam veelvuldig naar voren dat publieksbereik en participatie niet stevig genoeg verankerd zijn, ondanks de extra financiële impuls van *Erfgoed telt* via het Fonds voor Cultuurparticipatie en het Mondriaanfonds. Ook uw Raad pleitte reeds eerder voor een visie op de maatschappelijke rol van archeologisch onderzoek en voor een "lekenvertaling" van archeologische rapporten. Toegankelijkheid tot archeologisch erfgoed voor de gemeenschap (beleving) is een van de twee doelstellingen van de archeologische wet- en regelgeving. Nederland onderzoekt de ratificatie van het verdrag van Faro, dat ook een groot belang toekent aan de betrokkenheid van gemeenschappen bij hun erfgoed, de democratisering van erfgoed en de bijdrage die erfgoed kan leveren aan maatschappelijke vraagstukken. Dus als de aanname uit de motie klopt dan ligt hier een opgave. Om hier beter zicht op te krijgen is een quickscan naar wat bekend is over publieksbereik uitgevoerd en een verkenning naar de prille praktijk van participatie in de Nederlandse archeologie.

Uit de quickscan blijkt dat de beleving van archeologie door een breed publiek de laatste jaren flink is toegenomen.¹⁹ De bezoeken aan archeologische depots en het aantal evenementen, zoals tijdens de Nationale Archeologiedagen, zijn in de afgelopen zes tot acht jaar verdubbeld. Voor musea met een archeologische collectie geldt dat het bezoek in de afgelopen 10 jaar met 50% is toegenomen. Dit is een positieve ontwikkeling.

Tegelijkertijd geeft de quickscan aan dat er wat betreft diversiteit en inclusiviteit nog verbetering mogelijk is. De deelnemers bestaan voor het grootste gedeelte uit mannen, ouderen, hoger opgeleiden, mensen met een hoger inkomen en mensen met een westerse culturele achtergrond. Wel blijkt dat de belangstelling voor archeologie in Nederland groter is dan het daadwerkelijk bereikte publiek. Er is dus een groter gedeelte van de bevolking in beginsel geïnteresseerd in

¹⁸ Onder andere via het programma Kennis voor archeologie

¹⁹ Inventarisatie publieksbereik archeologie in Nederland. R. Goudriaan c.s. febr. 2021

archeologie dan nu gebruik maakt van de mogelijkheden tot beleving. De quickscan toont een aantal belemmeringen:

- Het archeologisch aanbod (bijvoorbeeld musea, tentoonstellingen en opgravingen) is over het algemeen traditioneel van aard en richt zich op de doelgroep die al betrokken is.
- Archeologie wordt in hoge mate ervaren als een wetenschap waarbij archeologen onvoldoende slagen in het vertalen van wetenschappelijke taal naar het verhaal voor een breed publiek.
- Archeologie is 'verborgen' in de grond, in musea en in depots. Het publiek moet actief op pad om te beleven. En dan nog is het lastig: slechts heel weinig in situ behouden vindplaatsen zijn beleefbaar gemaakt voor het publiek.²⁰
- De toegankelijkheid voor mensen met een beperking is, met name bij opgravingen en bij in de bodem bewaarde archeologie, slecht.

Er is ook een financieel knelpunt. Activiteiten ten aanzien van publieksbereik en participatie zijn in de meeste gevallen geen onderdeel van de door het bevoegd gezag gestelde vergunningsvereisten. Additionele financiering beperkt zich veelal tot eenmalige projectsubsidies. Bestaande subsidiekanalen zijn niet voor alle spelers voldoende toegankelijk. Desondanks zijn er initiatiefnemers die hier toch in investeren omdat zij hierbij zelf een belang zien, hetzij uit welbegrepen eigenbelang (het aantrekkelijker maken van te verkopen woningen door er een historische sensatie aan te koppelen), hetzij als vorm van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Vaak gaat dit om grotere initiatiefnemers. Ook zijn er diverse gemeenten en provincies die vanuit hun cultuurbeleid investeren in publieksbereik en participatie ten aanzien van archeologie. Diverse partijen wijzen er op dat gemeentelijke en provinciale depots de afgelopen jaren een steeds belangrijkere rol zijn gaan spelen bij publieksbereik en participatie (denk aan De Vondst en Het Huis van Hilde) en dat hier nog volop kansen liggen. In veel gevallen is de financiering van activiteiten ten behoeve van het publiek desalniettemin een knelpunt.

Vanuit de hoek van de vrijwilligers wordt aangegeven dat zij graag een grotere rol willen spelen binnen de praktijk van de archeologische monumentenzorg, maar dat zij binnen het huidige bestel geen vastgelegde rol hebben.

De uitgevoerde internationale verkenning van archeologiebeleid laat zien dat deze discussies ook in andere landen gevoerd worden.

Vraag aan de Raad:

- **Welke maatregelen acht u wenselijk om de zichtbaarheid van archeologie bij een breed publiek en de mogelijkheden tot participatie met betrekking tot archeologisch erfgoed te vergroten? Waar zou de verantwoordelijkheid voor de zichtbaarheid en participatie moeten liggen? Hoe ziet u de rol van de vrijwilligers (organisaties) hierbij?**

²⁰ In situ behoud van 'archeologie voor de toekomst'. Evaluatie van 248 in situ behouden vindplaatsen uit de twee inventarisaties 2007-2013 Vestigia-rapport V2052. C. Koot c.s. maart 2021

- **Zou financiering van publieksbereik en participatie structureel verankerd moeten worden?**
- **Welke kansen ziet u om bij de realisatie van de grote ruimtelijke opgaven in de komende jaren te werken aan de beoogde zichtbaarheid en participatie?**

Ik verzoek u de vragen te beantwoorden en het veld te betrekken bij de vormgeving van uw advies. Verder verzoek ik u bij uw beantwoording aan te geven wie waarbij aan zet is.

Tot slot

De brief vindt u een overzicht van betrokken onderzoeksrapporten en
anden reflecties.

Advies vormt een belangrijke stap in de evaluatie van de erfgoedwet. De
ng is als volgt:

December 2021 advies van de Raad voor Cultuur

Begin 2022 bespreking van het advies met het veld

2022 beleidsreactie aan de Tweede kamer

advies met vertrouwen tegemoet.

de afke groet,

er van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

n Engelsloven

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: dinsdag 13 december 2022 14:54
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: FW: Handhaafbaarheidstoets BEa versie 2022
Bijlagen: UH-toets Wijziging BEa versie 2022 (wijzigingen bijhouden).docx; UH-toets Wijziging BEa versie 2022.pdf

Dag allen,

Bijgaand de aangevulde UH toets van de inspectie.

De inspectie vraagt met name aandacht voor een tijdige realisatie van het protocol vliegtuigbergingen en geeft daar enkele inhoudelijke punten voor.

Vriendelijke groet,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e @inspectie-oe.nl>
Verzonden: dinsdag 13 december 2022 11:17
Aan: 5.1/2.e @minocw.nl>
CC: 5.1/2.e @inspectie-oe.nl>
Onderwerp: Handhaafbaarheidstoets BEa versie 2022

Beste 5.1/2.e

Naar aanleiding van je verzoek om een actualisatie van de handhaafbaarheidstoets, hierbij een nieuwe versie, in vervolg op de eerdere toetsen die de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed heeft doen uitgaan op 29 okt. 2020 en 28 sept. 2021.

Ik heb ook een Word versie toegevoegd met de wijzigingen ten opzichte van de vorige versie.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e

inspecteur archeologie

.....
Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed |
 Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap
 Postbus 16478 | 2500 BL Den Haag | <https://www.inspectie-oe.nl>

06 5.1/2.e | 5.1/2.e) | 5.1/2.e @inspectie-oe.nl
 070 5.1/2.e (algemeen nummer)

.....

HANDHAAFBAARHEIDSTOETS BESLUIT TOT WIJZIGING VAN HET BESLUIT ERFGOEDWET ARCHEOLOGIE – 13 december 2022

1. Inleiding

Dit document bevat een handhaafbaarheidstoets door de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed voor het *Besluit tot wijziging van het Besluit Erfgoedwet archeologie in verband met het toevoegen van uitzonderingen op het opgravingsverbod en enkele andere aspecten*.

Deze handhaafbaarheidstoets gaat uit van de bij de Directie Erfgoed en Kunsten gebruikelijke Aandachtspuntenlijst Geïntegreerde Uitvoerings- en Handhaafbaarheidstoets. De uitvoerbaarheid van het Besluit wordt getoetst door andere partijen. In de voorliggende toets zijn de vragen rond naleving en handhaafbaarheid verwerkt, ofwel Onderdeel 3 Beoordelingsaspecten toezichthouder uit de Aandachtspuntenlijst. De toets heeft primair betrekking op het toezicht door de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed.

De toets heeft betrekking op de tekst van het Besluit d.d. 23 november 2022 zoals die van de Directie Erfgoed en Kunsten ter toetsing is ontvangen. Wijzigingen in het Besluit na deze datum kunnen de handhaafbaarheid beïnvloeden.

2. Samenvatting

De Inspectie ondersteunt de voorgenomen wijzigingen van het Besluit waardoor de positie van vrijwilligers binnen de archeologiebeoefening verder wordt verhelderd en versterkt. De belangrijkste drijfveer voor professionals en vrijwilligers is dezelfde: een diep gewortelde belangstelling voor, en nieuwsgierigheid naar, het verleden. Dat is een solide basis voor goede afspraken rond samenwerking. Met het Besluit wordt daarop dan ook primair ingezet. Dat neemt niet weg dat zich situaties kunnen voordoen waarin handhaving noodzakelijk zal blijken. Daarvoor zijn eenduidige en objectieve criteria nodig. Het Besluit voorziet hiervoor een ministeriële regeling, maar de nadere regels moeten nog worden uitgewerkt. Ter wille van de handhaafbaarheid zou aan deze regeling gelijktijdig met de inwerkingtreding van het Besluit invulling moeten worden gegeven. Omdat de regeling gevolgen zal hebben voor de naleefbaarheid en handhaafbaarheid, zal de Inspectie deze te zijner tijd graag op genoemde aspecten toetsen.

De invoering van het voorgenomen Besluit zal toetreding van nieuwe partijen tot de archeologische markt juridisch mogelijk maken, omdat een opgraving ter verkrijging van het opgravingscertificaat wordt uitgezonderd van het opgravingsverbod. De Beoordelingsrichtlijn SIKB 4000 Archeologie bood hiervoor al een privaatrechtelijk kader, in de vorm van het 'certificaat onder voorbehoud', waarin ook is voorzien in toezicht en sanctionering. Wel lijkt het de Inspectie niet wenselijk dat een opgraving van een vindplaats met een buitengewoon hoge archeologische waarde wordt uitgevoerd door een uitvoerder die nog niet heeft aangetoond in de praktijk te beschikken over de vereiste professionaliteit. In het (zeldzame) geval dat een toetreders onverhoopt niet aan de richtlijn voldoet, en geen certificaat krijgt, is niet geborgd dat conservering en rapportage op een professionele wijze worden uitgevoerd. Bovendien is het niet denkbeeldig dat een dergelijke uitvoerder de archeologische werkzaamheden geheel zal staken, en dat het niet tot uitwerking komt. De Inspectie geeft in overweging te onderzoeken hoe hiervoor een uitzondering te maken.

Met het voorgenomen Besluit worden de bergingsactiviteiten van vliegtuigwrakken door het Ministerie van Defensie in lijn gebracht met de bepalingen van de Erfgoedwet. Daarmee wordt recht gedaan aan enerzijds de historisch gegroeide rol van Defensie in deze, en anderzijds de groeiende bewustwording dat overblijfselen uit WOII tot het cultureel erfgoed behoren, en dat opgraving daarvan valt onder de Erfgoedwet. Daarom moet het archeologisch belang, dat bij vliegtuigbergingen door Defensie niet voorop staat, daadwerkelijk geborgd worden. De tijdige totstandkoming en implementatie van het protocol over de werkwijze met betrekking tot de in het wijzigingsbesluit genoemde verplichte archeologische waardering voorafgaand aan een vliegtuigberging en adequate voorlichting voor gemeenten die een vliegtuigberging overwegen zijn daarvoor van cruciaal belang.

3.0 Beoordelingsaspecten Toezichthouder: Nalevingsaspecten

De in het Besluit behandelde wijziging en toevoegingen zijn divers, en hebben weinig tot geen onderlinge samenhang. Er is daarom voor gekozen de beoordelingsaspecten voor iedere wijziging apart te doorlopen. Dit komt de leesbaarheid ten goede.

3.1 Onderdeel A, wijziging artikel 2.3: Verenigingen voor vrijwilligers in de archeologie in gemeentelijk ingedeeld gebied

De wijzigingen in dit onderdeel hangen samen met de toevoeging van artikel 2.5 waarin het vrijstellingsregime voor vrijwilligers in de onderwaterarcheologie is vastgelegd. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de werkzaamheden die mogen worden uitgevoerd door de vrijwilligers voor de archeologie die binnen gemeentelijk ingedeeld gebied actief zijn, en de werkzaamheden die mogen worden uitgevoerd door de vrijwilligers op de Noordzee. De wijzigingen in dit artikel raken op geen enkel vlak aan naleving en handhaafbaarheid. De beoordelingsaspecten zijn dan ook geen van alle van toepassing.

3.2 Onderdeel B, toevoeging artikel 2.5: Verenigingen voor vrijwilligers in de onderwaterarcheologie

Deze toevoeging maakt het mogelijk dat vrijwilligers in de onderwaterarcheologie onder voorwaarden een tijdelijke ontheffing kunnen krijgen van het opgravingsverbod.

Aandachtspunt 1

Wordt in de toelichting specifiek aandacht besteed aan aspecten van handhaafbaarheid?

De toelichting besteedt niet specifiek aandacht aan de aspecten van handhaafbaarheid. De Inspectie heeft hierop de volgende aanvulling.

De Inspectie concludeert dat de geneigdheid om regels na te leven binnen de diverse verenigingen voor vrijwilligers in de onderwaterarcheologie flink zal verschillen. De Nota van toelichting beschrijft de doelgroep deels als 'groepen vrijwilligers die ervan worden verdacht zich in het verleden niet aan de regels te hebben gehouden, maar zich nu constructief opstellen. Daarnaast zijn er ook sportduikers die zich bewust aan regels onttrekken.'. De nota stelt verder dat de doelgroep opereert in groepsverbanden die regelmatig van samenstelling veranderen.

Daarnaast acht de Inspectie zowel de subjectieve als de objectieve pakkans klein. De doelgroep zal de kans dat niet-naleving tot sancties leidt als uitermate klein inschatten. In het verleden is nooit effectief opgetreden tegen degenen die zich aan de regels onttrokken. In de pilots is – overigens om goede redenen – de nadruk meer gelegd op het creëren van wederzijds begrip en een goede samenwerking, dan op het zich houden aan de regels. Verder kent de handhaving op volle zee praktische beperkingen.

De Inspectie constateert dan ook dat spontane naleving van de voorwaarden waaronder de ontheffing wordt verleend niet vanzelfsprekend is.

Om oneigenlijk gebruik van de ontheffing te voorkomen zal van meet af aan duidelijk moeten zijn dat op de naleving van de voorwaarden wordt toegezien, en zo nodig wordt gehandhaafd. Daarbij moet het voor alle betrokkenen duidelijk zijn onder welke voorwaarden een ontheffing wordt verleend, en kan worden ingetrokken.

De Inspectie is daarom van mening dat invulling moet worden gegeven aan de in het voorgenomen artikel 2.5 lid 5 genoemde ministeriële regeling, gelijktijdig met de inwerkingtreding van het Besluit. De Nota van toelichting schetst weliswaar vooruitlopend op de regeling een aantal randvoorwaarden, zoals de aanwezigheid van een goedgekeurd plan van aanpak, begeleiding door een professioneel archeoloog, en kwalificaties en competenties van de vrijwilligers. Deze zijn echter schetsmatig geformuleerd.

Overtreding van de Erfgoedwet kan strafrechtelijke consequenties hebben. Het succes van toezicht en strafrechtelijke handhaving staat of valt bij eenduidige en objectieve criteria. De regeling zal daarin moeten voorzien. Daarbij zal ook aandacht besteed moeten worden aan waar het toezicht en de handhaving belegd zijn. Dit zal mede afhangen van de keuzes die gemaakt worden in het sanctiebeleid (aandachtspunt 6).

Aandachtspunt 2

Zijn de in de voorgenomen regelgeving opgenomen fatale termijnen en termijnen van orde realistisch vanuit het oogpunt van naleving?

Artikel 2.5, eerste lid stelt dat de ontheffing voor een maximale duur van 1 jaar wordt verleend. De Inspectie is van mening dat het stellen van een termijn van 1 jaar vanuit het oogpunt van naleving opportuun is. Het maakt het mogelijk periodiek te evalueren of de betrokken partij aan de ontheffingsvoorschriften voldoet. Indien nodig kunnen de voorschriften in een nieuwe ontheffing, en het onderliggende plan van aanpak, worden bijgesteld en geactualiseerd.

Artikel 5.6 van de Erfgoedwet is voor de vrijwilligers in de onderwaterarcheologie die een ontheffing gekregen hebben van overeenkomstige toepassing verklaard. Dat houdt in dat binnen twee weken na de opgraving de eerste bevindingen moeten worden gemeld, en dat binnen twee jaar na de opgraving de vondsten moeten worden geconserveerd en de vondsten en documentatie moeten worden overgedragen en een rapport moet worden overlegd. De Inspectie is van mening dat deze termijnen vanuit het oogpunt van naleving realistisch zijn.

Aandachtspunt 3

Is de implementatietermijn van de voorgenomen regelgeving realistisch vanuit het oogpunt van naleving?

De implementatie van de voorgenomen regelgeving hangt vanuit het oogpunt van de naleving nauw samen met de in het voorgenomen artikel 2.5 lid 5 genoemde ministeriële regeling (zie aandachtspunt 1). De verwachting is echter dat de implementatietermijn realistisch zal zijn.

Aandachtspunt 4

Staan de kosten van toezicht op de regelgeving in verhouding tot het mogelijke nalevingstekort? (Bijvoorbeeld op basis van een kwalitatieve raming.)

Volgens de toelichting is een van de doelen het vergroten van het draagvlak voor een respectvolle omgang met archeologisch erfgoed onder water. Als dit doel bereikt wordt, zal er minder behoefte aan toezicht op illegale sportduikers zijn.

Anderzijds stelt de toelichting dat oneigenlijk gebruik van de ontheffing voorkomen moet worden. Dat zal meerkosten voor toezicht en opsporing door de Inspectie met zich meebrengen (zie aandachtspunt 1). Deze taakverzwaring ligt in de orde van grootte van 0,5 fte, waarvoor door de beleidsdirectie budget beschikbaar is gesteld.

Aandachtspunt 5

Is voorzien in adequate voorlichting aan het veld ten behoeve van de naleving?

Het veld is op adequate wijze voorgelicht over de beoogde wijziging. De afgelopen jaren heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) veel tijd en aandacht geïnvesteerd in het leggen van contacten met, en het geven van voorlichting aan, de verschillende groepen vrijwilligers. Met name tijdens de landelijke contactdagen is met de doelgroep uitgebreid gecommuniceerd over de mogelijkheden om ruimte te creëren voor de inzet van vrijwilligers in de onderwaterarcheologie.

Aanvullende voorlichting over de wet- en regelgeving en wat wel en niet onder de ontheffing is toegestaan is volgens de Inspectie voor de naleving van groot belang. Dit kan het beste gebeuren zodra de voorwaarden voor een ontheffing geformuleerd zijn.

Aandachtspunt 6

Is er adequaat sanctiebeleid geformuleerd, is dat sanctiebeleid ook feitelijk mogelijk en bij wie ligt de bevoegdheid tot sanctioneren?

Artikel 2.5 lid 6 stelt dat de Minister de ontheffing kan intrekken. Een adequaat sanctiebeleid is nog niet geformuleerd, maar dat kan ook pas als de voorwaarden waaronder de ontheffing verleend wordt ingevuld zijn, bij voorkeur middels de in hetzelfde artikel genoemde ministeriële regeling.

In geval een (groep) vrijwilliger(s) handelingen verricht die niet in overeenstemming zijn met de voorwaarden in de ontheffing, zoals bijvoorbeeld het meenemen van een kostbare vondst die niet acuut bedreigd wordt, kan dat beschouwd worden als een overtreding van de Erfgoedwet, waarop strafrechtelijke sancties staan. Omwille van de rechtszekerheid moet een

burger uit de bepalingen in wet- en regelgeving precies kunnen afleiden in welke gevallen een gedraging tot toepassing van een sanctie kan leiden.

Daarom moet bij de totstandkoming, en in de toelichting van de ministeriële regeling, aandacht worden besteed aan de vraag hoe de bestuursrechtelijke sanctie van het intrekken van de ontheffing zich verhoudt tot eventuele strafrechtelijke sancties, in geval van overtreding van de voorwaarden in de ontheffing. Voor de doelgroep moet op voorhand duidelijk zijn welke overtredingen kunnen leiden tot strafrechtelijke vervolging.

Voorwaarde voor een adequaat sanctiebeleid is, dat voor de doelgroep duidelijk is waar de bevoegdheden tot sanctioneren belegd zijn. Zowel de RCE als de Inspectie kunnen hierin een – complementair – aandeel hebben.

Aandachtspunt 7

Is de voorgenomen regelgeving überhaupt uitvoerbaar?

De Inspectie is van mening dat er geen belemmeringen zijn voor de uitvoering van de voorgenomen regelgeving met betrekking tot de vrijwilligers in de archeologie, en ondersteunt de voorgenomen wijzigingen in het Besluit waardoor de positie van vrijwilligers binnen de archeologiebeoefening verder wordt versterkt en verhelderd. De uitvoerbaarheid zal mede afhangen van de inhoud van de nog te formuleren ministeriële regeling, die ook gevolgen zal hebben voor de naleefbaarheid en handhaafbaarheid. De Inspectie zal deze te zijner tijd graag op genoemde aspecten toetsen.

3.3 Onderdeel B, toevoeging artikel 2.6: Verkrijging van een certificaat

Deze toevoeging stelt nieuwe (markt)partijen in staat om toe te treden tot de archeologische markt: de opgraving die uitgevoerd moet worden ter verkrijging van een certificaat voor opgraven is uitgezonderd van het opgravingsverbod.

Aandachtspunt 1

Wordt in de toelichting specifiek aandacht besteed aan aspecten van handhaafbaarheid?

De toelichting besteedt niet specifiek aandacht aan aspecten van handhaafbaarheid. De Inspectie heeft hierop de volgende aanvulling.

In de Nota van toelichting wordt gesteld dat de vrijstelling geldt indien het 'papieren deel' van de beoordeling succesvol is afgerond en het om het 'eerste gravend onderzoek' gaat.

Ter wille van de handhaafbaarheid vindt de Inspectie het wenselijk dat er duidelijkheid is over de vraag onder welke voorwaarden gesproken kan worden van een 'eerste gravend onderzoek', ofwel een opgraving ter verkrijging van het certificaat. Zo moet helder zijn wat de procedure is, als de certificerende instelling tijdens een eerste gravend onderzoek afwijkingen van de richtlijn constateert, die op zich eenvoudig corrigeerbaar zijn. De door de Minister aangewezen *Beoordelingsrichtlijn SIKB 4000, versie 4.1, paragraaf 4.2.3.1 Bepalingen bij 'certificaat onder voorbehoud'* beschrijft deze voorwaarden tot in detail. Het Besluit verklaart artikel 5.4 tweede lid Erfgoedwet (werken op professionele wijze) op toetreders van overeenkomstige toepassing. Of het om een 'eerste gravend onderzoek' gaat kan daarom door de certificerende instelling getoetst worden aan de bepalingen die daarover in de BRL zijn opgenomen.

Aandachtspunt 2

Zijn de in de voorgenomen regelgeving opgenomen fatale termijnen en termijnen van orde realistisch vanuit het oogpunt van naleving?

Op de werkzaamheden ter verkrijging van een certificaat wordt artikel 5.6 van de Erfgoedwet van overeenkomstige toepassing verklaard. Dat houdt in dat binnen twee weken na de opgraving de eerste bevindingen moeten worden gemeld, en dat binnen twee jaar na de opgraving de vondsten moeten worden geconserveerd en de vondsten en documentatie moeten worden overgedragen en een rapport moet worden overlegd. De Inspectie is van mening dat deze termijnen vanuit het oogpunt van naleving realistisch zijn.

Aandachtspunt 3

Is de implementatietermijn van de voorgenomen regelgeving realistisch vanuit het oogpunt van naleving?

Niet van toepassing.

Aandachtspunt 4

Staan de kosten van toezicht op de regelgeving in verhouding tot het mogelijke nalevingstekort? (Bijvoorbeeld op basis van een kwalitatieve raming.)

Op de werkzaamheden ter verkrijging van een certificaat is artikel 5.4, tweede lid van de Erfgoedwet (werken op professionele wijze) van toepassing. Het toezicht op de uitvoering van deze werkzaamheden ligt daarmee primair bij de certificerende instellingen.

De Inspectie heeft wel een taak in het geval dat tijdens de uitvoering van het 'eerste gravend onderzoek' blijkt dat de aanvrager in de praktijk niet aan de eisen van de richtlijn kan voldoen. De certificerende instelling zal dan het 'certificaat onder voorbehoud' intrekken.

De opgraving zal vervolgens niet door de aanvrager mogen worden voortgezet, en de Inspectie zal daarop moeten toezien.

De verwachting is dat dit zelden voor zal komen, mede gezien het feit dat het kwaliteitssysteem van de aanvrager al grotendeels getoetst en goedgekeurd moet zijn voor de verkrijging van het 'certificaat onder voorbehoud'. De Inspectie verwacht dan ook geen grote kostentoeename als gevolg van deze toevoeging.

Aandachtspunt 5

Is voorzien in adequate voorlichting aan het veld ten behoeve van de naleving?

De aanvulling is tot stand gekomen in overleg met de partijen die betrokken zijn bij de uitvoering van de certificering (de Raad voor Accreditatie, de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer en het Centraal College van Deskundigen Archeologie), en vereist daarom geen nadere voorlichting.

Aandachtspunt 6

Is er adequaat sanctiebeleid geformuleerd, is dat sanctiebeleid ook feitelijk mogelijk en bij wie ligt de bevoegdheid tot sanctioneren?

De aanvulling vraagt geen specifiek aanvullend sanctiebeleid. Zie ook aandachtspunt 4.

Aandachtspunt 7

Is de voorgenomen regelgeving überhaupt uitvoerbaar?

Voor een opgraving ter verkrijging van het certificaat gelden dezelfde regels met betrekking tot conservering, overdracht van vondsten en rapportageplicht als voor opgravingen die onder certificaat verricht worden.

De Inspectie vraagt zich af of dit realistisch is in het geval dat een toetreder onverhoopt niet aan de richtlijn voldoet, en geen certificaat krijgt. In dat geval is niet geborgd dat conservering en rapportage op een professionele wijze worden uitgevoerd. Bovendien is het niet denkbeeldig dat een dergelijke uitvoerder de archeologische werkzaamheden geheel zal staken, en dat het niet tot uitwerking komt.

Wanneer het daarbij gaat om een kleinschalig project van gemiddeld archeologisch belang is de Inspectie van mening dat dit risico overkomelijk is, omdat toetreding tot de markt mogelijk moet zijn. De Inspectie geeft echter ter overweging een uitzondering te maken voor grootschalige projecten, of projecten van uitzonderlijk hoge archeologische waarde.

3.4 Onderdeel B, toevoeging artikel 2.7: Opgravingen door de Minister van Defensie

Deze toevoeging brengt de sinds WOII bestaande bergingsactiviteiten van het Ministerie van Defensie in lijn met de bepalingen in de Erfgoedwet.

Aandachtspunt 1

Wordt in de toelichting specifiek aandacht besteed aan aspecten van handhaafbaarheid?

De toelichting besteedt niet specifiek aandacht aan aspecten van handhaafbaarheid. De Inspectie heeft hierbij de volgende aanvulling.

Artikel 2.7 lid 3 bepaalt dat de vrijstelling voor het Ministerie van Defensie alleen van toepassing is indien een archeologische waardering heeft plaatsgevonden. De werkwijze met betrekking tot deze archeologische waardering zal volgens lid 4 van dit artikel door de Minister van OCW en de Minister van Defensie worden vastgesteld in een protocol. Omwille van de handhaafbaarheid is het wenselijk dat in dit protocol in ieder geval wordt vastgelegd aan welke minimale eisen een dergelijke waardering moet voldoen, en wie daarvoor verantwoordelijk is.

Aandachtspunt 2

Zijn de in de voorgenomen regelgeving opgenomen fatale termijnen en termijnen van orde realistisch vanuit het oogpunt van naleving?

Voor de berging van vliegtuigwrakken door het Ministerie van Defensie wordt artikel 5.6, vierde lid, van de Erfgoedwet van overeenkomstige toepassing verklaard. Dat houdt in dat binnen twee jaar na de opgraving een rapport moet worden overlegd. De Inspectie is van mening dat deze termijn vanuit het oogpunt van naleving realistisch is.

Aandachtspunt 3

Is de implementatietermijn van de voorgenomen regelgeving realistisch vanuit het oogpunt van naleving?

Niet van toepassing. Het betreft hier een bestaande activiteit die in lijn wordt gebracht met de wet.

Aandachtspunt 4

Staan de kosten van toezicht op de regelgeving in verhouding tot het mogelijke nalevingstekort? (Bijvoorbeeld op basis van een kwalitatieve raming.)

Het Ministerie van Defensie is bij het bergen van vliegtuigwrakken uitsluitend gehouden aan de bepalingen van de Erfgoedwet die betrekking hebben op melding van de berging en overlegging van een rapport waarin de resultaten van de berging zijn beschreven (artikel 5.6 lid 1 en lid 4). De Inspectie ziet hierop toe.

Naar een schatting van de Studiegroep Luchtoorlog 1939 – 1945 komen circa 30 tot 50 wrakken in aanmerking voor berging door het Ministerie van Defensie.¹ De bergingen zullen gefaseerd worden uitgevoerd. Mede vanwege de capaciteit van de diensten van Defensie worden in principe 3 vliegtuigen per jaar geborgen.²

Gezien dit geringe aantal projecten verwacht de Inspectie een zeer kleine toename van de kosten voor toezicht.

Aandachtspunt 5

Is voorzien in adequate voorlichting aan het veld ten behoeve van de naleving?

De toelichting besteedt niet specifiek aandacht aan de aspecten van voorlichting. De Inspectie heeft hierop de volgende aanvulling.

Het is wenselijk dat gemeenten en provincies worden voorgelicht over verantwoordelijkheden die voortvloeien uit de verplichting tot archeologische waardering voorafgaand aan het uitvoeren van een vliegtuigberging door het Ministerie van Defensie conform artikel 2.7 lid 3 (zie aandachtspunt 1).

¹ Kamerbrief inzake Nationaal programma berging vliegtuigwrakken met nog vermiste vliegers uit de Tweede Wereldoorlog, 32 156 nummer 96

² https://magazines.defensie.nl/defensiekrant/2019/16/01_vliegtuigwrakken 16

Aandachtspunt 6

Is er adequaat sanctiebeleid geformuleerd, is dat sanctiebeleid ook feitelijk mogelijk en bij wie ligt de bevoegdheid tot sanctioneren?

De aanvulling vereist geen specifiek aanvullend sanctiebeleid.

Aandachtspunt 7

Is de voorgenomen regelgeving überhaupt uitvoerbaar?

De Nota van Toelichting stelt dat bij vliegtuigbergingen het belang van de archeologie niet voorop staat. Dat neemt niet weg, dat een vliegtuigberging wel degelijk informatie op kan leveren die van belang is voor de archeologie. Het wijzigingsbesluit onderkent dit in zoverre, dat aan de ontheffing de voorwaarde is verbonden dat de aanvang van de vliegtuigberging voortaan in het archeologisch informatiesysteem Archis wordt gemeld, en dat het bergingsrapport middels Archis wordt overgelegd aan de Minister van OCW.

Het belangrijkste element van borging van het archeologisch belang vormt echter de verplichte archeologische waardering voorafgaand aan de berging (artikel 1.7 lid 3).

De Inspectie is daarom van mening dat het cruciaal is dat het in het besluit in artikel 1.7 lid 4 genoemde protocol over de werkwijze met betrekking tot deze archeologische waardering tijdig gerealiseerd wordt, en dat deze werkwijze wordt uitgedragen door zowel het Ministerie van OCW als het Ministerie van Defensie. Ook is adequate voorlichting richting gemeenten die een vliegtuigberging overwegen nodig, zodat zij desgewenst recht kunnen doen aan eventuele archeologische belangen.